

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav informačních studií a knihovnictví

Studijní program: Informační studia a knihovnictví

Studijní obor: Informační studia a knihovnictví

Diplomová práce

Bc. Marie Hálová

**Aktuální stav profesních organizací v oblasti knihovnictví
v České republice**

**Current status of professional organisations in the field of
librarianship in the Czech Republic**

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Mgr. Hana Landová, PhD.

Oponent diplomové práce:

Datum obhajoby:

Hodnocení:

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 10. 12. 2013

.....

Marie Hálová

Identifikační záznam

HÁLOVÁ, Marie. Aktuální stav profesních organizací v oblasti knihovnictví v České republice [Current status of professional organisations in the field of librarianship in the Czech Republic]. Praha, 2013. 127s. iii s. obr. příl. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví.

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá současným stavem profesních knihovnických organizací v České republice, s důrazem na vztah, který k nim mají začínající i zkušení knihovníci. Práce rozebírá význam profesních organizací jako takových a analyzuje jednotlivé organizace tohoto typu, fungujících v České republice, přičemž se zaměřuje na jejich aktuální nabídku profesního vzdělávání. Jádrem práce je pak výzkum vztahu knihovníků k profesním organizacím, který se skládá z celkem tří částí: výzkum probíhal mezi studenty knihovnictví a informačních studií, mezi stávajícími členy profesních organizací s možností individuálního členství a mezi potenciálními členy těchto organizací z řad zkušených knihovníků. Z analýzy jednotlivých organizací a výsledků výzkumů jsou pak v práci v podobě návrhů koncepcí rozvoje prezentovány oblasti dalšího rozvoje českých profesních organizací.

Klíčová slova

Knihovnické organizace, knihovnické spolky, knihovnické profesní organizace, profesní organizace, profesní vzdělávání, Česká republika

Abstract

The diploma thesis focuses on the topic of the current state of professional library organisations in the Czech republic and the attitudes that the beginning as well as experienced librarians have towards them. The thesis analyses the importance of professional organisations and further analyses each Czech organisation of this type, with emphasis on the current array of professional education opportunities they offer. The core of the thesis lies in a survey examining the attitudes that librarians have towards this type of organisations. The survey consisted of three parts: it was carried out among students of librarianship and informations sciences, among current members of professional library organisations which have an option of an individual membership, and among potential members of these organisations from the ranks of experienced librarians. Based on the analyses of the individual professional organisations and the results of the survey, the thesis also presents several development concept proposals which touch upon areas these organisations should further develop in the future.

Keywords

Library associations, professional organisations, professional library organisations, professional development, Czech Republic

Obsah

SEZNAM ZKRATEK.....	8
PŘEDMLUVA	10
1 OBECNÝ VÝZNAM PROFESNÍCH ORGANIZACÍ.....	12
1.1 PROFESNÍ ORGANIZACE: DEFINICE	12
1.2 VÝZNAM PROFESNÍCH KNIHOVNICKÝCH ORGANIZACÍ.....	12
1.2.1 Význam profesních knihovnických organizací pro obor a profesi.....	14
1.2.2 Význam profesních knihovnických organizací pro jednotlivce.....	15
2 ČESKÉ PROFESNÍ KNIHOVNICKÉ ORGANIZACE	18
2.1 PROFESNÍ ORGANIZACE S MOŽNOSTÍ POUZE KOLEKTIVNÍHO ČLENSTVÍ.....	18
2.1.1 Asociace knihoven vysokých škol České republiky (AKVŠ)	18
2.1.2 Sdružení knihoven České republiky (SDRUK)	21
2.1.3 Sdružení uživatelů knihovních systémů LANius.....	25
2.1.4 Sdružení uživatelů systému Aleph v ČR a SR (SUAleph)	26
2.2 PROFESNÍ ORGANIZACE S MOŽNOSTÍ INDIVIDUÁLNÍHO ČLENSTVÍ.....	28
2.2.1 Česká informační společnost (ČIS)	28
2.2.2 SEX (Sekce Experimentálních knihovníků)	30
2.2.3 Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky (SKIP).....	32
2.2.3.1 Jednotlivé sekce SKIP a jejich činnost.....	36
2.2.3.2 Nejvýznamnější akce SKIP, zaměřené na profesionály v oboru	43
3 MOTIVACE ZAČÍNAJÍCÍCH ČESKÝCH KNIHOVNÍKŮ KE VSTUPU DO PROFESNÍCH KNIHOVNICKÝCH ORGANIZACÍ	45
3.1 METODY A POPIS VÝZKUMU I.....	47
3.2 VÝSLEDKY VÝZKUMU I.....	47
3.3 ANALÝZA VÝSLEDKŮ VÝZKUMU I.....	58
3.3.1 Povědomí studentů o profesních knihovnických organizacích.....	58
3.3.2 Motivace studentů ke vstupu do profesních knihovnických organizací.....	59
4 VZTAH ČESKÝCH KNIHOVNÍKŮ K PROFESNÍM ORGANIZACÍM V OBORU.....	62
4.1 METODY A POPIS VÝZKUMU II.....	63
4.2 VÝSLEDKY VÝZKUMU II.....	63
4.3 ANALÝZA VÝSLEDKŮ VÝZKUMU II.....	86
4.3.1 Vztah stávajících členů profesních knihovnických institucí k těmto organizacím; pohled členů jedné organizace.....	86

4.3.2 <i>Vztah stávajících členů profesních knihovnických institucí k těmto organizacím z pohledu členů více organizací: srovnání SKIP a ČIS</i>	93
4.4 METODY A POPIS VÝZKUMU III	98
4.5 VÝSLEDKY VÝZKUMU III	98
4.6 ANALÝZA VÝSLEDKŮ VÝZKUMU III.....	107
5 NÁVRH KONCEPCE ROZVOJE ČESKÝCH PROFESNÍCH KNIHOVNICKÝCH ORGANIZACÍ	111
5.1 NÁVRH KONCEPCE ROZVOJE ČESKÝCH PROFESNÍCH ORGANIZACÍ OBECNĚ	111
5.1.1 <i>Motivace pro vstup do profesních knihovnických organizací</i>	111
5.1.2 <i>Motivace pro pokračující členství</i>	113
5.1.3 <i>Profilace jednotlivých spolků</i>	115
5.1.4 <i>Rozvoj online prezentace</i>	116
5.2 NÁVRH KONCEPCE ROZVOJE SKIP	116
5.2.1 <i>Rozvíjení pozitiv</i>	116
5.2.2 <i>Eliminace negativ</i>	117
5.3 NÁVRH KONCEPCE ROZVOJE ČIS	118
ZÁVĚR	119
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	122
SEZNAM GRAFŮ	126
PŘÍLOHY	127

Seznam zkratek

AKVŠ	Asociace knihoven vysokých škol České republiky
AMG	Asociace muzeí a galerií
AMU	Akademie múzických umění
AV	Akademie věd ČR
CPDWL	Continuing Professional Development and Workplace Learning, sekce IFLA
ČIS	Česká informační společnost
ČVUT	České vysoké učení technické v Praze
EBLIDA	Evropská kancelář knihovnických, inovačních a dokumentačních sdružení (European Bureau of Library, Information and Documentation Associations)
ICT	informační a komunikační technologie
IFLA	Mezinárodní federace knihovnických sdružení a institucí (The International Federation of Library Associations and Institutions)
IVIG	Odborná komise pro informační vzdělávání a informační gramotnost na vysokých školách
KDK	Klub dětských knihoven
KISK	Kabinet informačních studií a knihovnictví
KLK	Klub lékařských knihoven
KŠK	Klub školních knihoven
KTK	Klub tvořivých knihovníků
KVK	Klub vysokoškolských knihovníků
LIBER	Asociace evropských vědeckých knihoven (Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche)
MLA	Medical Library Association
MSVK	Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě
MU	Masarykova univerzita v Brně
MZK	Moravská zemská knihovna v Brně

PKO	profesní knihovnická organizace
NK	Národní knihovna České republiky
NTK	Národní technická knihovna
SDRUK	Sdružení knihoven České republiky
SEX	Sekce experimentálního knihovnictví
SKIP	Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky
SUAleph	Sdružení uživatelů Aleph
SVK	studijní a vědecká knihovna
ÚISK	Ústav informačních studií a knihovnictví
ÚVT	ústav výpočetní techniky
VUT	Vysoké učení technické v Brně
VŠE	Vysoká škola ekonomická v Praze

Předmluva

Předkládaná diplomová práce se zabývá vztahem českých knihovníků k profesním knihovnickým organizacím v naší republice. Téma profesních knihovnických organizací a knihovnických spolků z pohledu jejich stávajících i potenciálních členů autorku práce zaujalo, protože není v našich končinách ještě tak úplně probádané, a také – a především – proto, že by z výsledků výzkumů prezentovaných v práci mohly mít užitek samotné organizace.

Práce se zabývá obecným významem profesních knihovnických organizací, detailně pak analyzuje jednotlivé organizace tohoto druhu fungující v České republice. K této analýze autorka čerpala především z informací, které na svých, většinou často aktualizovaných, webových stránkách jednotlivé organizace a spolky předkládají, ale rovněž také z odborných článků českých periodik, věnujících se knihovnictví a informační vědě. Jádro práce ovšem leží ve třech výzkumech, které byly realizovány pomocí online dotazníkové služby Vyplňto.cz, a které mezi studenty knihovnictví a informačních věd, stávajícími členy profesních organizací a potenciálními členy z řad knihovníků a informačních pracovníků, zkoumaly, jaký postoj čeští knihovníci k profesním organizacím ve svém oboru mají a jaká je jejich motivace ke vstupu do nich, případně jejich spokojenost s nimi. Především z důvodů rozsahu v nich přítom byly zkoumány pouze organizace, které umožňují a nabízejí individuální členství. Výsledky těchto výzkumů pak byly autorkou analyzovány a byly z nich vyvozeny závěry a navrženy koncepce rozvoje těchto institucí.

Text diplomové práce je rozdělen do pěti kapitol. První kapitola se věnuje významu profesních knihovnických organizací obecně, druhá kapitola analyzuje jednotlivé profesní organizace a spolky, fungující na území České republiky. Třetí kapitola předkládá Výzkum I, jeho výsledky a závěry; Výzkum I se zabýval vztahem, který mají začínající knihovníci k českým profesním organizacím a rovněž jejich motivací ke vstupu do nich. Čtvrtá, nejrozsáhlejší kapitola, prezentuje Výzkum II a Výzkum III, které analyzovaly vztah stávajících a respektive potenciálních členů k českým profesním organizacím s možností individuálního členství. Poslední, pátá, kapitola se věnuje návrhům koncepcí rozvoje českých profesních knihovnických organizací, vytvořených na základě studia činnosti jednotlivých institucí a rovněž výsledků výzkumů I až III.

V případech, kdy autorka práce čerpala ze zahraničních zdrojů, jsou veškeré překlady vlastní prací autorky, anglická příjmení citovaných ženských autorek nejsou přechylována. Pasáže práce, které analyzují kvantitativní výzkumy, kombinují automaticky generované grafy služby Vyplňto.cz s vlastními grafy autorky. Procentuální údaje na těchto grafech se liší: generované grafy uvádějí údaje na dvě desetinná čísla, vlastní grafy, generované v editoru MS Word, uvádějí údaje v celých procentech; ostatní procentuální údaje, uvedené v textech, popisujících výsledky výzkumů, jsou uvedeny na jedno desetinné číslo. V textu je dále užíváno množství zkratk, které bylo nutné používat především pro názvy jednotlivých institucí. Seznam institucí a jejich zkratk je uveden před samotným textem práce, seznam grafů je uveden za textem práce. Součástí práce je doplňující obrazová příloha.

Použité informační zdroje jsou v práci citovány v souladu s normou ISO 690:2010 a jejich kompletní seznam je v abecedním pořadí uveden na konci práce. Citace v textu jsou provedeny podle tzv. harvardského systému citování, tj. pomocí prvního údaje záznamu a data vydání; z důvodu přehlednosti jsou tyto údaje uvedeny v hranatých závorkách.

Autorka práce by na tomto místě ráda poděkovala vedoucí práce, PhDr. Mgr. Haně Landové, Ph.D. za její neocenitelné odborné rady a připomínky, a především vstřícnost. Dále pak rovněž PhDr. Vítu Richterovi za poskytnutí materiálů z interních výzkumů SKIP, připomínky a projevený zájem o výsledky výzkumů; Mgr. Romanu Giebischovi, Ph.D., doc. PhDr. Richardu Papíkovi, Ph.D. a PhDr. Petru Škyříkovi, Ph.D. za distribuci dotazníků, připomínky a zájem o prováděný výzkum a Kláře Foglarové za poskytnutí údajů, týkajících se ÚISK. Za všechny reakce a podporu patří poděkování rovněž všem studentům, knihovníkům a informačním pracovníkům, kteří se zapojili do vyplňování dotazníků. V neposlední řadě patří díky i autorčině rodině, a to za podporu nejen v průběhu tvorby práce, ale i v průběhu celého studia.

1 Obecný význam profesních organizací

1.1 Profesní organizace: definice

Vlastní definice:

Profesní organizace je organizace tvořená profesionály z určité profese či oboru, a jim i zároveň sloužící, např. k navazování kontaktů a dalšímu rozvíjení této profese nebo celého oboru.

Definice v anglickém jazyce:

- *„A Professional association is an organization formed to unite and inform people who work in the same occupation. There are many advantages to joining associations. They typically offer many networking opportunities such as conferences, and forums“* [Santiago, 2013].
- *„A professional association (also called a professional body, professional organization, or professional society) is usually a nonprofit organization seeking to further a particular profession, the interests of individuals engaged in that profession, and the public interest“* [Wikipedia, 2013].

1.2 Význam profesních knihovnických organizací

Profesní knihovnické organizace (PKO) mají svou činností a působením vliv jak na své jednotlivé členy, tak na samotný obor, jehož zaměstnance (ať už přímo nebo prostřednictvím zaměstnavatelských institucí) zaštiťují, ale také na společnost jako takovou. Zahraniční příspěvky na toto téma se často věnují právě vztahu osobního a všeobecného prospěchu, který tyto organizace mají, a jak se tyto dvě entity navzájem ovlivňují.

Například Lucretia W. McClure, bývalá prezidentka Medical Library Association (MLA) a jedna z největších propagátorek PKO ve Spojených státech, se domnívá, že se profesní organizace starají o to, aby byly hlasy a názory jednotlivých jedinců v rámci oboru slyšet. Ve svém projevu, proneseném na jednom ze setkání MLA při příležitosti vítání nových členů, zdůrazňovala, že se jedná o „nás“, ne o „mě“ a „je“. Profesní organizace jsou podle ní o spolupráci s druhými a pro druhé, mají podle ní do světa vysílat: *„jsme tu pro sebe navzájem“*.

McClure dále vytyčila několik nejdůležitějších bodů, ve kterých shrnuje přínos PKO:

- Prostředí PKO dává členům možnost na setkáních seznamovat se a komunikovat s cizími lidmi, kteří mají ale podobné zájmy, a kteří mohou druhé obohatit a svými nápady jim pomoci v rozvíjení jejich kariéry.
- Ocenění, která tyto organizace udělují, jsou většinou pojmenována po kolezích, kteří v rámci organizace a oboru dosáhli něčeho výjimečného. Jejich práce a práce oceněných je pak inspirací pro ostatní.
- Sami možná nic nedokážeme, ale s PKO před námi jako štítem, můžeme bojovat s konkrétními problémy v našem zaměstnání, v legislativních záležitostech v rámci státu nebo v oblasti vzdělávání. My sami, jako členové, máme možnost přidat svůj hlas a rozhodovat tak o tom, jak se budou stanoviska PKO vůči určitým problémům měnit nebo naopak upevňovat [McClure, 2010].

Článek na webových stránkách IFLA se zamýšlí nad tím, jaký význam mají PKO pro potenciální členy. Uvádí ale také, že profesní organizace reprezentují kolektivní stanoviska, týkající se určitých důležitých témat, ze kterých jednotliví členové nemají okamžitý osobní přínos. Profesní organizace tu nejsou jen pro osobní přínos jednotlivých členů, na druhou stranu je ale třeba tyto potenciální členy přesvědčit, že pro ně vstup do PKO má cenu [IFLA, 2012]. Již samotné udržení existence knihovnického oboru a jeho rozvoj, kterým PKO napomáhají, zajišťuje profesní budoucnost každého jedince, který je v oboru zaměstnán.

Rebecca Rolfes, zabývající se problematikou profesních organizací obecně, dále uvádí, že s pomocí profesních organizací mohou jednotlivci zlepšovat svůj obor, a potažmo i celý svět. Vyzdvihuje jejich výhody, např. princip „více hlav více ví“ a popisuje profesní organizace jako místo, kde ideálně dochází ke sdílení nápadů a návrhů v přátelském a s tématy obeznámeném prostředí. Stejně jako McClure rovněž upozorňuje na „síťovou“ funkci těchto spolků, jedinec si díky kontaktům, získaným díky členství může okolo sebe vytvořit síť kolegů a přátel, která mu v různých situacích zajistí pomoc nebo radu [Rolfes, 2009].

Následující dvě podkapitoly se pak věnují právě různým způsobům, jak se význam a vliv profesních organizací projevuje ve vztahu ke společnosti, oboru i jednotlivým členům.

1.2.1 Význam profesních knihovnických organizací pro obor a profesi

Rozvoj oboru

PKO hrají zásadní roli v celkovém rozvoji knihovnicko-informačního oboru. Je tvořena profesionály, kteří mají právě o přetrvání a další vyvíjení svého oboru zájem. Tento zájem ale není jen existenciální, členové PKO, především ti aktivní, rovněž usilují o to, aby tento uživatelsky orientovaný obor opravdu veřejnosti sloužil a co nejlépe vyhovoval jejich přáním a požadavkům.

Profesní organizace tak fungují jako fórum pro debatu o aktuálních tématech, z nichž se většina týká různých faktorů, které mají vliv na vylepšování pracovních postupů na pracovištích tak, aby umožnili efektivnější výkon povolání, jak ve vztahu ke kolegům, tak ve vztahu k odborné nebo široké veřejnosti, jimž slouží.

Záštita profesionálů v oboru vůči státu

Větší či menší mírou, v závislosti na historii, velikosti a složení členské základny, slouží profesní knihovnické organizace i k tomu, aby obor a instituce a zaměstnanci, jej tvořící, zaštiťovali ve vztahu se státem, a to i po ekonomické stránce. Snaží se také zajišťovat, aby zřizovatelé knihoven a informačních institucí vytvářeli příznivé podmínky pro práci svých zaměstnanců.

PKO se mohou zapojovat do tvorby legislativy spojené s oborem, ať už jako odborní konzultanti, tak jako orgán, který připravovanou nebo stávající legislativu debatuje s odbornou veřejností a vytváří k ní připomínky.

Profesní organizace v oblasti knihovnictví dále vytvářejí nebo se podílejí na vytváření směrnic a standardů, které by měly zajistit co nejlepší pracovní postupy, týkající se nejrůznějších činností, které knihovníci a informační pracovníci vykonávají, jako je katalogizace, služby dětem, služby osobám se specifickými potřebami atd. (mezinárodně jsou tyto zaštiťované organizací IFLA).

PKO tak mohou mít velmi zásadní vliv na úroveň celého - v posledních letech ohroženého - oboru, který se snaží do určité míry redefinovat a dále vyvíjet. Úroveň oboru pak dále úzce souvisí s jeho přínosem společnosti a potažmo tak i s prestiží celého povolání, která pak dále ovlivňuje každého jednotlivého zaměstnance, působícího v oboru.

Reprezentace oboru vůči veřejnosti

Profesní organizace má velký vliv na to, jak je profese vnímána veřejností, a to hned v několika ohledech. Podílením se na legislativě a tvořením směrnic ovlivňuje stav služeb institucí. Poskytováním dalšího vzdělávání knihovníků a aktualizací postupů pak opět ovlivňuje stav služeb institucí.

Profesní organizace však také mohou pořádat i akce pro veřejnost, jejichž účelem je zpopularizovat funkce knihovny, jakožto vzdělávacího centra, nebo se i pořádáním akcí, určených pro děti a dospívající, snažit zpopularizovat samotné čtení, o které zájem v poslední době upadá. V naší zemi se z profesních organizací těmto aktivitám věnuje především SKIP.

1.2.2 Význam profesních knihovnických organizací pro jednotlivce

Webové stránky IFLA uvádějí tři hlavní motivace, které by knihovníka či informačního pracovníka měly vést ke vstupu do PKO:

- Pomoc v kariéře, především při hledání prvního zaměstnání v oboru po vystudování odborné školy.
- Pokud je profesionál izolován ať už v rámci regionu nebo v zaměstnání, PKO pomáhá udržovat kontakt s oborem.
- Být členem PKO (především v USA) znamená mít určitou kvalifikaci, což pomáhá při hledání zaměstnání [IFLA, 2012].

Lze ovšem vymezit ještě další oblasti, ve kterých může členství v PKO knihovníkům a informačním profesionálům přinést užitek a dopomoci jim k celkovému profesnímu i osobnímu růstu:

Profesní vzdělávání

Jak uvádí Moodley, neustálé vzdělávání se v rámci profese už nadále není jen možností, ale stává se nutností, bez které se knihovnický profesionál neobejde. Odpovědnost za sebevzdělávání má každý jednatel, ale ideální by byla kooperace profesních organizací s knihovnami na soustavném dozdělávání jejich zaměstnanců. Již skoro od ukončení studia existuje určitá mezera mezi kvalifikací získanou studiem a schopnostmi, které je nutné ovládat v zaměstnání. Právě profesní organizace se starají o překlenutí této mezery pořádáním vzdělávacích akcí, udržováním přehledu o vývoji oboru a předáváním těchto informací dál. [Moodley, 2013, s. 4-9].

CPDWL¹, sekce IFLA, v této souvislosti vytvořila 10 principů, jak vylepšit a udržovat úroveň schopností zaměstnanců knihovny. Mezi nimi je zmíněna např. nutnost přesně formulovaných informací o dalším vzdělávání, jejich vedení lektory se zkušenostmi se vzděláváním dospělých v tomto oboru nebo poskytnutí širokého spektra učebních příležitostí, ať formálních či neformálních, což jsou vše záležitosti, se kterými mohou profesní organizace knihovnám (a potažmo jejím zaměstnancům) výrazně pomoci [IFLA, 2006].

Profesní vzdělávání probíhá díky PKO na různých úrovních, od akreditovaných kvalifikačních a rekvalifikačních kurzů, přes stáže a konference, po jednotlivé přednášky či dokonce setkání neformálního charakteru. Jakákoli nová a pro příjemce přínosná informace, která má potenciál např. zlepšit pracovní postupy na jeho pracovišti, služby knihovny nebo informační instituce, ve které pracuje či alespoň rozšířit jeho obzory po odborné stránce, lze pokládat za profesní vzdělávání. Veškerá činnost a komunikace v rámci PKO může tudíž svého člena profesně vzdělávat.

Všechny profesně vzdělávací aktivity PKO bývají většinou přístupné i nečlenům, ale členové na ně mívají výrazné slevy, které podporují častější využívání těchto příležitostí.

Rozvoj schopností vedoucích pracovníků

Specifickou součástí profesního vzdělávání je právě rozvoj schopností vedoucích pracovníků, které se pomocí manažerských technik a technik vedení v knihovnicko-informačním oboru uplatňují již odnepaměti, na rozdíl od vládního nebo obchodního sektoru v něm ovšem neexistuje dlouholetá tradice je systematicky kultivovat. Knihovnické prostředí je specifické tím, že je součástí neziskového sektoru - a „úspěšnost“ a pokrok neziskových institucí se hodnotí hůře, než v jiných odvětvích lidské činnosti [Bell, 2013].

Profesní organizace v oblasti knihovnictví se v zahraničí začaly rozvíjením schopností vedoucího pracovníka zabývat začátkem 80. let, ačkoli první programy týkající se rozvoje vedoucích schopností začínaly některé profesní organizace v USA pořádat již od počátku 70. let². Běžnou záležitostí se v anglosaském prostředí staly v průběhu 90. let³, kdy se tyto kurzy a programy zaměřovaly především na training vedoucích pracovníků v oblasti ICT [Glendenning, 1997, s. 266-269].

---

¹ Continuing Professional Development and Workplace Learning

² 1. stážový program pro rozvinutí manažerských schopností v knihovnách byl založen výborem organizace Council on Library and Information Resources v roce 1973. Konkrétně se jednalo o vysokoškolské knihovny.

³ Významným krokem bylo v roce 1993 vyhlášení programu The Leadership Development Program Kongresovou knihovnou.

Profesní organizace by měly mít zásadní roli při poskytování příležitostí pro rozvíjení vedoucích schopností těch, kteří o to mají zájem. A to formou stále aktualizovaných směrnic, pomůcek, kurzů, programů a stáží. Knihovníci by se přitom neměli spolehnout na to, že jim tyto příležitosti bude nabízet nebo zprostředkovávat zaměstnavatel, je třeba uplatnit vlastní iniciativu. Schopnost plánování a vedení vlastní kariéry značí, jestli má jedinec schopnosti i pro to vést druhé [Glendenning, 1997, s. 275 – 276].

Prosazování zájmů jednotlivců a institucí

Jak zmiňovala i McClure, PKO dávají členům příležitost ovlivnit celý obor přidáním svého hlasu do debat o určitých tématech, důležitých pro jeho vývoj. Profesní organizace může díky svým vztahům např. s odborovými organizacemi v rámci státu nebo s podobně laděnými profesními organizacemi v zahraničí, fungovat jako jakýsi „zesilovač“ hlasů a názorů svých jednotlivých členů, kteří by jinak sami neměli možnost dění v oboru v žádné zásadní míře ovlivnit.

Příležitost publikační činnosti

Profesní organizace většinou umožňují svým členům zapojit se do publikační činnosti, ať už v rámci vydávaných interních publikací, tak zprostředkovaně umožněním navázání kontaktu a spolupráce s odbornými domácími i zahraničními periodiky.

Finanční výhody členství

Pokud mají PKO charakter placeného členství, mnohé z nich na oplátku svým členům nabízejí finanční zvýhodnění – ať už u členských poplatků samotných, (SKIP je např. mimo jiné nabízí studentům a seniorům, IFLA kromě studentů zvýhodňuje i čerstvé absolventy oborových škol), tak poskytováním slev na jimi pořádané akce či dokonce částečným nebo úplným hrazením studijních cest a stáží.

Umožnění komunitních aktivit

Profesní organizace nejsou čistě odbornými institucemi, umožňují navazování vztahů, přesahujících čistě profesionální ráz, které ale mohou být ve výsledku pro pracovní život jejich členů stejně, ne-li více zásadní. Členové profesních organizací se nemusejí setkávat jen při odborných setkáních a akcích, mohou díky své organizaci navazovat přátelství i za hranice profese, ať už díky osobním setkáním nebo komunikaci online, která může spojit a obohatit jedince, kteří by se jinak neměli možnost setkat.

2 České profesní knihovnické organizace

V současnosti funguje v rámci České republiky několik profesních organizací a spolků, týkajících se oboru knihovnictví a informační věda. Jedná se o následující organizace: **Asociace knihoven vysokých škol České republiky (AKVŠ)**, **Česká informační společnost (ČIS)**, **Sdružení knihoven České republiky (SDRUK)**, **Sdružení uživatelů knihovních systémů LANius**, **Sdružení uživatelů systému Aleph v ČR a SR (SUAleph)**, **Sekce experimentálního knihovnictví (SEX)** a **Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR (SKIP)**.

2.1 Profesní organizace s možností pouze kolektivního členství

2.1.1 Asociace knihoven vysokých škol České republiky (AKVŠ)

Cíle organizace

Úkolem AKVŠ je hájení a prosazování zájmů knihoven vysokých škol při jednáních s organizacemi z oblasti vzdělávacích, komunikačních a informačních technologií, především s producenty a distributory informačních zdrojů. AKVŠ také dále zastupuje vysokoškolské knihovny při jednáních, týkajících se koncepce a naplňování státní informační politiky a národního knihovního systému. Asociace si za cíle klade vytváření základny pro spolupráci na národní i mezinárodní úrovni, a to v oblasti rozvoje, vzdělávání, zvyšování kvality služeb či řešení odborných problémů [Asociace knihoven vysokých škol ČR, 2013].

Výsledkem práce AKVŠ by tak mělo být zvýšení kvality služeb vysokoškolských knihoven a díky tomu také zlepšení odborné komunikace v akademickém prostředí a tak i zvýšení prestiže vysokoškolského knihovníka.

Asociace se dále zapojuje do spolupráce se zahraničními vysokoškolskými (případně i jinými) knihovnami a je proto i členem několika mezinárodních odborných asociací, jako je LIBER, EBLIDA a IFLA [Asociace knihoven vysokých škol ČR, 2013].

Historie organizace

První kroky k založení AKVŠ byly podniknuty v listopadu 1999 na Celostátní poradě vysokoškolských knihoven v Ostravě. Na poradě byla v konkrétních rysech identifikována potřeba vzniku instituce zaštiťující vysokoškolské knihovny a byl tak započat tříletý proces zrodu asociace. V říjnu 2001 bylo vytvořeno Programové prohlášení Asociace knihoven vysokých škol České republiky, v němž byly v několika bodech stanoveny základní cíle a poslání asociace. O přínosu existence takovéto organizace pak bylo nutné přesvědčit vedení

vysokých škol a získat tak budoucí členy. Účast v asociaci nakonec potvrdilo celkem 21 z 24 veřejných vysokých škol a organizace AKVŠ byla tedy oficiálně založena v roce 2002 na ustavující konferenci, která se konala 13. června toho roku na půdě ČVUT [Asociace knihoven vysokých škol ČR, 2013].

Vedení organizace

Asociace je vedena výkonným výborem, jehož předsedkyní je PhDr. Marta Machytková z ČVUT v Praze. Místopředsedkyní výboru je PhDr. Hana Landová, Ph.D. z České zemědělské univerzity v Praze a jeho jednatelem je pak PhDr. Ondřej Fabián z Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Výbor má dalších šest členů. Čestnou předsedkyní organizace je od roku 2008 PhDr. Barbora Ramajzlová z ČVUT v Praze.

Aktivita organizace

Při AKVŠ v současnosti funguje Odborná komise pro informační vzdělávání a informační gramotnost na vysokých školách (IVIG), jen jedna z původních tří odborných komisí. Odborná komise pro elektronické informační zdroje (Komise pro EIZ) ukončila činnost k 31. 12. 2008 a Odborná komise pro otázky elektronického zpřístupňování vysokoškolských kvalifikačních prací pak ukončila činnost k 30. 4. 2010.

Komise IVIG byla založena z iniciativy pracovníků knihoven ČVUT v roce 1999, činnost pak skupina zahájila v únoru 2000 a v roce 2002 se přidružila k nově vytvořené AKVŠ. Zastoupení v komisi má nyní celkem 15 vysokých škol, ale rovněž i NTK, MZK V Brně a Národní knihovna ČR. Komise každoročně pořádá **Seminář IVIG**, ten zatím poslední se konal v září 2013 v aule Univerzity Karlovy v Jinonicích a nesl podtitul Retrospektivy a perspektivy. Ve čtyřech blocích přednášek rekapituloval dosavadní aktivity v oblasti informační gramotnosti a zároveň nastínil možnosti dalšího vývoje [Bártová, 2013].

Asociace se pak dále zapojuje do činnosti dvou odborných skupin, a to sice DSPACE CZ, skupiny zabývající se open source systémem pro budování digitálních repozitářů vysokoškolských prací, zvaným DSpace a pak do Pracovní skupiny při AKVŠ pro shibbolethovou autentizaci, která koordinuje rozběh shibbolethové autentizace v České republice.

Asociace se rovněž zasazuje o podporu Iniciativy pro podporu otevřeného přístupu k vědeckým informacím (Open Access) a zapojuje se do mezinárodní akce **Open Access Week**

(v ČR Týden Open Access), která v roce 2013 proběhla čtvrtý týden v říjnu a skládala se z celkem 15 přednášek a seminářů [Týden Open Access, 2013].

AKVŠ dále od roku 2008 každoročně pořádala setkání českých uživatelů systému DSpace, akce byla ale v roce 2013 přejmenována na seminář **Otevřené repozitáře** a okruh probíraných témat byl rozšířen za hranice systému DSpace. První ročník této aktualizované akce se konal na konci května v Centru Vysokého učení technického v Brně a byl zaměřen na otevřený přístup v kontextu vědecké komunikace a jejího hodnocení [Rygelová, 2013].

Od roku 2007 AKVŠ každoročně pořádá konferenci **Bibliotheca academica**, na níž představuje přehled činnosti AKVŠ ČR za uplynulý rok a pořádá přednášky zaměřené na dlouhodobé cíle vysokoškolských knihoven a jejich perspektivu. Zatím poslední, 7. ročník, konference proběhl na konci října 2013 na půdě Veterinární a farmaceutické univerzity v Brně ve spolupráci se Studijním a informačním střediskem VFU Brno a nesl podtitul *Nová témata – nové výzvy* [Asociace knihoven vysokých škol České republiky, 2013].

Asociace několikrát ročně pořádá i pracovní semináře. V roce 2013 se konaly dva, a sice **Měření efektivity informačního vzdělávání: novinky a shrnutí tématu**, který proběhl v březnu v Brně na půdě VUT a seminář **Kreativní techniky informačního vzdělávání**, který se konal v listopadu na Univerzitě Pardubice [Asociace knihoven vysokých škol České republiky, 2013].

Členství v organizaci

Členem asociace se může stát vysoká škola, nikoli samostatná knihovna nebo individuální knihovník⁴. V současnosti má asociace 23 členů, mezi nimi např. ČVUT v Praze, Masarykovu univerzitu, VŠE v Praze nebo AMU v Praze. Univerzita Karlova v Praze zatím členem není.

Institucionální členové AKVŠ platí členský poplatek podle toho, jaký mají počet zaměstnanců: instituce klasifikovaná jako „malá“, tedy mající méně než 3 000 zaměstnanců, platí ročně 10 000 Kč, „střední“ instituce, s počtem zaměstnanců mezi 3 000 a 1 500 platí 15 000 Kč a instituce, klasifikovaná jako „velká“, tj. s více jak 15 000 zaměstnanci, ročně za členství hradí 20 000 Kč. Asociace dále přijímá finanční i jiné dary a vítá sponzory, především z řad firem působících na poli zajišťování informačních zdrojů. Sponzorskou smlouvu lze

---

⁴ Knihovny vysokých škol mají v rámci svých zastřešujících subjektů různá postavení, která nejsou žádným pevným způsobem zákonem nebo jinak definována.

s AKVŠ uzavřít na dobu jednoho roku a výše minimální částky sponzorství činí 35 000 Kč [Asociace knihoven vysokých škol České republiky, 2013].

Prezentace organizace v online prostředí

Asociace se v online prostředí prezentuje webovými stránkami⁵, které nepůsobí moderně, jsou ale pravidelně aktualizovány a již na domovské stránce se případný zájemce o informace o AKVŠ může dozvědět všechny základní informace. Stránky rovněž ve stahovatelné podobě uveřejňují všechny důležité dokumenty spojené s činností organizace. Organizace se nicméně neprezentuje na žádných sociálních sítích.

2.1.2 Sdružení knihoven České republiky (SDRUK)

Cíle organizace

Hlavním cílem SDRUK je „*podpora rozvoje duchovních hodnot ve vztahu k zabezpečení demokratického přístupu informací uložených v knihovních fondech odborných a vědeckých knihoven*“ a další podpora rozvoje tohoto druhu knihoven na celém území České republiky. Stanovy sdružení, platné od roku 1998, tj. od transformace organizace z nadace ve sdružení právnických osob, pak podrobněji definují, jakým způsobem by se tyto cíle měly naplňovat:

1. *„Naplnění mezinárodních programů v knihovnictví, bibliografii a informační vědě, zejména Univerzální dostupnosti publikací (UAP), Univerzální bibliografické kontrole (UBCIM) a obdobných celosvětových programech.*
2. *Organizace a koordinace koncepčních řešení v doplňování, zpracování a zpřístupňování knihovních fondů, zejména takových, která přispívají ke spolupráci knihoven a uskutečňování knihovnicko-informačního systému.*
3. *Kooperativní zajišťování knihovních fondů a jiných informačních zdrojů, zejména vědecké a odborné literatury, a to i ze zahraničí.*
4. *Organizace a hodnocení moderních a vhodných technologií pro knihovnické procesy, včetně zprostředkování nákupu pomůcek a zařízení knihovnám.*
5. *Pořádání odborných porad, seminářů a konferencí pro knihovny.*

---

⁵ Stránky jsou dostupné na adrese <http://www.akvs.cz/>

6. *Vydávání odborných publikací, zejména ve vlastní ediční řadě Informační zdroje. Všechny aktivity Sdružení knihoven nenarušují postavení a funkce členských knihoven a mohou být organizovány i ve spolupráci se zahraničními partnerskými organizacemi*“ [Sdružení knihoven ČR, 2013].

Historie organizace

SDRUK byl založen v Brně v listopadu 1992 jako nadace. Jejími zakládajícími členy bylo 9 vědeckých knihoven (Moravská zemská knihovna v Brně a studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové, Českých Budějovicích, Olomouci, Kladně, Ostravě, Ústí nad Labem, Plzni a Liberci), již v roce 1994 měla více než dvojnásobný počet členů, Národní knihovna ČR se ale členem sdružení stala až v roce 2004. V roce 1998 proběhla transformace SDRUK z nadace na zájmové sdružení právnických osob, kterým je dodnes [Svobodová, 2013].

Spolu se znovuzaložením SDRUK byla v roce 1998 také založena Nadace knihoven, která každoročně vypisuje soutěž na podporu studijních cest a stáží do zahraničních knihoven [Sdružení knihoven ČR, 2013].

Vedení organizace

Nejvyšším orgánem sdružení je valná hromada, která volí radu a revizní komisi. Rada pak dále volí předsedu, místopředsedu a tajemníka. Od založení až do roku 2010 byl předsedou Rady SDRUK doc. PhDr. Jaromír Kubíček, CSc., ředitel MZK v Brně, od dubna 2010 je předsedkyní Ing. Lea Prchalová, ředitelka MSVK v Ostravě. Místopředsedkyní SDRUK je Mgr. Eva Svobodová, ředitelka SVK v Hradci Králové, a tajemníkem Ing. Aleš Brožek, ředitel SVK Ústí nad Labem [Sdružení knihoven ČR, 2013].

Aktivita organizace

Rada SDRUK se schází třikrát ročně s cílem zpravovat se o činnostech jednotlivých sekcí, jednou ročně se pak schází valná hromada. Zatím poslední valná hromada se sešla v dubnu 2013, především kvůli prezentaci činnosti organizace v roce 2012 a plánu činnosti pro rok 2013 [Sdružení knihoven ČR, 2013].

Organizace je tvořena sedmi odbornými sekcemi, jedná se o sekce akvizice, bibliografie, historických fondů, informačního vzdělávání uživatelů, informačních technologií, regionálních funkcí knihoven a sekce pro služby. Od zaměření těchto sekcí se pak odvíjí jednotlivé aktivity organizace.

Přehled nejdůležitějších aktivit jednotlivých sekcí v roce 2013:

- **Sekce akvizice** každoročně pořádá akviziční seminář, v říjnu se v Havlíčkově Brodě konal zatím poslední. Každý rok pořádá rovněž Porady knihoven s povinným výtiskem a nabídkovou povinností.
- **Sekce pro bibliografii** se zabývá problematikou článkové bibliografie a v říjnu se ve Zlíně sešla na bibliografickém kolokviu.
- **Sekce pro historické fondy** na konci října pořádala v Olomouci 22. ročník konference Bibliotheca Antiqua, zaměřené na historické a vzácné knižní fondy Čech, Moravy a Slezska.
- **Sekce pro informační vzdělávání uživatelů** zorganizovala v dubnu v Prachaticích seminář Informační vzdělávání uživatelů ve veřejných knihovnách.
- **Sekce pro informační technologie** v dubnu v Brně pořádala Seminář ke krajským digitalizacím a v červnu, taktéž v Brně, tzv. hackathon, tentokrát zaměřený na SORL.
- **Sekce pro regionální funkce** v říjnu organizovala celostátní seminář pro metodiky krajských a pověřených knihoven.
- **Sekce pro služby** byla nově vytvořena v únoru 2013 a zabývá se zatím především problematikou MVS, hodlá se ale zabývat všemi aktuálními tématy z oblasti služeb knihoven [Prchalová, 2013].

SDRUK dále spolu se SKIP a Ústřední knihovnickou radou ČR pořádá konferenci **Knihovny současnosti**, jež je jednou z nejdůležitějších knihovnických akcí v naší republice. Několikadenní, zpravidla třídní akce, je zaměřena na předkládání návrhů na zdokonalování knihovnických služeb veřejnosti a diskuzi o proměně uživatelských požadavků návštěvníků knihovny v závislosti na proměně okolního světa, v čele s informačními technologiemi.

Zatím poslední, již dvacátý ročník této konference, se konal 10. – 12. září 2013 v areálu Univerzity Palackého v Olomouci a byl rozdělen do šesti tematických bloků (Trendy v knihovnictví, Nepřizpůsobiví uživatelé knihoven, Knihovna je služba, Komunitní role knihoven, Práce s dětmi a mládeží a Koncepce rozvoje knihoven). Každý blok měl svého moderátora a byl složen z několika přednášek na dané téma. Součástí programu konference bylo opět i předávání Medaile Z. V. Tobolky, kterou SDRUK a Nadace knihoven každoročně udělují několika knihovníkům ve dvou kategoriích: za významný přínos k rozvoji českého

knihovnictví a za celoživotní práci v českém knihovnictví. V roce 2013 byli v Olomouci oceněni: Sylva Šimsová, Děvana Pavlíková a RNDr. Miroslav Bartošek (z ÚVT MU v Brně) za významný přínos a PhDr. Michaela Řeháková (NK ČR) a Mgr. Ladislava Zemánková (NK ČR) za celoživotní práci [Sdružení knihoven ČR, 2013].

SDRUK vyvíjí také publikační činnost – vydává především sborníky z konferencí Knihovny současnosti a Problematika historických a vzácných knižních fondů a dále vyvíjí a stále aktualizuje Slovník českých knihovníků⁶ (aktuálně s více než 600 hesly) [Prchalová, 2013].

Členství v organizaci

Členem SDRUK se může stát právnická osoba po podání a kladném vyřízení písemné žádosti. Mezi povinnosti členů patří hrazení členských příspěvků, které v současnosti činí 2000 Kč za rok. Členy Sdružení knihoven ČR je v současnosti 45 knihoven a informačních středisek, mezi nimi Národní knihovna ČR, Moravská zemská knihovna v Brně, Městská knihovna v Praze nebo Knihovna akademie věd ČR [Svobodová, 2013; Sdružení knihoven ČR, 2013].

Prezentace organizace v online prostředí

SDRUK se online prezentuje již od roku 1996, jeho první webovou stránku vytvořila SVK v Českých Budějovicích, později se o web SDRUK starala MZK v Brně. Nyní jsou webové stránky sdružení⁷ spravovány MSVK v Ostravě [Svobodová, 2013].

Stránky obsahují většinu aktuálních informací o činnosti organizace, bohužel z nich ovšem není jasná historie sdružení a objevuje se tam několik faktických chyb (např. aktuální počet členů), i když snahy o pravidelné aktualizování jsou na stránkách patrné. Na sociálních sítích se zatím SDRUK systematicky neprezentuje, na svých stránkách má k dispozici diskuzní fórum, to je ale prakticky nevyužito.

---

⁶ Slovník je volně přístupný na adrese <http://sck.sdruk.cz/>

⁷ Dostupné na adrese <http://www.sdruk.cz/>

2.1.3 Sdružení uživatelů knihovních systémů LANius

Cíle organizace

Hlavním cílem organizace je vlastnictví, budování a šíření souborného katalogu SKAT [Sdružení uživatelů knihovních systémů LANius, 2013].

Historie organizace

Založení sdružení uživatelů knihovních systémů LANius je spojeno s firmou LANius s.r.o., jejíž zakladatelé se již od roku 1991 ve spolupráci s Městskou knihovnou v Táboře věnovali vývoji knihovních systémů. V roce 1995 vznikl souborný katalog SKAT, shromažďující záznamy naučné literatury, tvořené v systému. O rok později byla založena samotná firma LANius s.r.o., zaměřená na vývoj, servis a prodej knihovnických aplikací (především systémů LANius a Clavius). Touto firmou a 28 knihovnami, používajícími systém LANius, pak bylo stejného roku založeno sdružení uživatelů, které slouží jako záštita a zároveň majitel souborného katalogu SKAT [LANius, 2013].

Vedení organizace

Organizace sídlí v Táboře, který je také sídlem firmy LANius. Je vedena sedmičlennou radou, jejímž předsedou je Mgr. Ladislav Zoubek z Městské knihovny Děčín a místopředsedou Jiří Šilha z firmy LANius [Sdružení uživatelů knihovních systémů LANius, 2013].

Aktivity organizace

Kromě budování souborného katalogu SKAT, (který nyní⁸ obsahuje 439 716 titulů), pak dále sdružení pořádá semináře, přednášky a akce spojené s propagací knihovních systémů LANius a procesů automatizace jako takové. Jedná se např. o semináře týkající se zpracování bibliografických záznamů nebo o propagační semináře o produktech firmy LANius s.r.o.

V roce 2013 sdružení na jaře uspořádalo každoroční (již 17.) členskou schůzi, v průběhu října a listopadu pak pořádalo tři semináře. První seminář představoval novou verzi katalogu Carmen 2.5, další nesl název Hlavní chyby při zpracování bibliografických záznamů knih v souborném katalogu SKAT a poslední se konal na konci listopadu v jedné z učeben NK v Praze a zabýval se zpracováním elektronických zdrojů [Sdružení uživatelů knihovních systémů LANius, 2013].

---

⁸ K 1. 11. 2013

Členství v organizaci

Členem organizace se po vyplnění přihlášky může stát právnická osoba používající knihovní systémy firmy LANius s.r.o. Člen je povinen hradit roční poplatky, které pro knihovny do 20 000 svazků činí 1000 Kč a pro knihovny s více než 20 000 svazky pak 2 000 Kč. Členové jsou povinni poskytovat zpracované záznamy ze svého fondu a informovat o provozu souborného katalogu ve sdělovacích prostředcích [Sdružení uživatelů knihovních systémů LANius, 2013].

V současnosti⁹ má organizace 195 členů, kterými jsou především veřejné knihovny městského nebo obecního typu [Justinová, 2013, s. 2].

Prezentace organizace v online prostředí

Sdružení má webové stránky¹⁰, které především slouží jako brána k prohledávání souborného katalogu SKAT. Stránky nicméně obsahují i všechny základní informace o sdružení, jsou pravidelně aktualizovány a nabízejí ke stažení relevantní dokumenty spojené s chodem sdružení. Na sociálních sítích se sdružení neprezentuje.

2.1.4 Sdružení uživatelů systému Aleph v ČR a SR (SUAleph)

Cíle organizace

Cílem sdružení je vyměňování zkušeností mezi uživateli systému Aleph, které má sloužit ke zkvalitňování tohoto integrovaného knihovnického systému, jeho implementaci a dalšímu rozvíjení. SUAleph dále slouží jako neoficiální zástupce českých a slovenských uživatelů systému Aleph v komunikaci s producentem systému, kterým je firma Ex Libris. [SUAleph, 2010].

Historie organizace

Neformální sdružení SUAleph bylo založeno na jaře 1996 pro všechny uživatele knihovního systému Aleph. Od roku 2002 je distributorem tohoto systému pro ČR a SR výhradně Ústav výpočetní techniky UK v Praze. V současnosti tento systém užívá 18 knihoven v ČR (v čele s Národní knihovnou) a na Slovensku jej používají knihovny čtyři [SUAleph, 2010].

---

⁹ K 31. 12. 2012, jak je uvedeno v Zápise ze 17. výroční členské schůze SKAT, konané 30. dubna 2013 v Městské knihovně v Praze

¹⁰ Dostupné na adrese <http://www.skat.cz/>

Vedení organizace

Koordinaci činností sdružení a organizaci společných akcí zajišťuje Sekretariát SUAleph, který je volen každý rok na setkání zástupců členských knihoven [SUAleph, 2010].

Aktivity organizace

Členové sdružení se minimálně dvakrát v roce setkávají na společných setkáních zástupců knihoven používajících systém Aleph a dále pořádají i školení práce s tímto systémem. Základní platformou pro výměnu názorů, dotazů a odpovědí je moderovaná elektronická konference SUAleph¹¹.

Setkání SUAleph se konají vždy na jaře a na podzim a stejně tomu tak bylo i v roce 2013. Dvoudenní přednáškové cykly se konaly v dubnu v Krajské knihovně Karlovy Vary a v listopadu na půdě Ústřední knihovny VUT v Brně [SUAleph, 2010].

Členství v organizaci

SUAleph je sdružení neformální a otevřené, je tedy určené pro všechny zájemce z řad knihoven, kteří chtějí získat informace o systému Aleph. Sdružení dává přednost členům, kteří mají zájem o aktivní spolupráci. Členství ve sdružení není žádným způsobem zpoplatňováno [SUAleph, 2010].

Prezentace organizace v online prostředí

Sdružení má vlastní webové stránky¹² s nejzákladnějšími informacemi o sdružení. Stránky jsou několikrát ročně aktualizovány informacemi o setkání členů. Zatím poslední aktualita pochází z března 2013¹³.

---

¹¹ provozována na e-mailové adrese sualeph@vkol.cz

¹² Stránky jsou k dispozici na adrese <http://www.sualeph.cz/>

¹³ Údaj platný k 29. 10. 2013

2.2 Profesní organizace s možností individuálního členství

2.2.1 Česká informační společnost (ČIS)

Cíle organizace

Hlavním cílem ČIS je přispět k vnitřnímu rozvoji informačních oborů prostřednictvím odborné a vzdělávací činnosti a pomocí osvěty dosáhnout ke zlepšení využívání informací v odborné společnosti [Česká informační společnost, 2013].

Historie organizace

Česká informační společnost byla založena v roce 1990 jako sdružení občanů, kteří pracují v oborech zabývajících se vyhledáváním, uchováváním a zpřístupňováním informací odborného charakteru. ČIS zažila v průběhu 90. let úpadek, který zapříčinilo rušení útvarů vědeckých a technických informací v podnicích a ústavech. V roce 2005 se ale vedení společnosti ujali pracovníci Ústavu informačních studií a knihovnictví FF UK a ČIS od té doby vyvíjí pravidelnou činnost, spjatou nejen s ústavem. Původně měla ČIS 4 pobočky, dnes funguje pouze pobočka při Národním archivu České republiky. V roce 2008 došlo ke změně názvu z České informační společnosti na Českou informační společnost, o. s. [Česká informační společnost, 2013].

Vedení organizace

Zastupitelstvo ČIS je voleno ve valné hromadě na pět let. V současnosti, tj. od roku 2009, je předsedkyní společnosti PhDr. Radka Římanová z NTK v Praze a místopředsedy doc. PhDr. Richard Papík z ÚISK a MUDr. Pavel Zubina. PhDr. Zdenka Kloučková z NTK v Praze je předsedkyní revizní komise společnosti [Česká informační společnost, 2013].

Aktivity organizace

ČIS má v současné době tři odborné sekce. Jedná se o **Sekci informace ve zdravotnictví**, **Sekci pro informační vzdělávání** (starající se o koordinaci informačního vzdělávání ve veřejných a školních knihovnách) a sekci **Katalogizační komise ČIS a SKIP Praha**. Katalogizační komise je výsledkem spolupráce členů ČIS a SKIP a zabývá se praxí jmenného popisu v knihovnách akademických a specializovaných [Česká informační společnost, 2013].

Další činnost společnosti je úzce spjatá s Ústavem informační vědy a knihovnictví na Filozofické fakultě UK v Praze. ČIS je v současnosti pořadatelem **Jinonických informačních pondělků**¹⁴, cyklu přednášek z oboru, které se pořádají na půdě Ústavu a jsou otevřené nejen pro studenty jako volitelný předmět, ale rovněž i zájemcům z řad široké veřejnosti.

ČIS dále v jinonickém areálu Filozofické fakulty UK od roku 2008 každoročně pořádá Konferenci **IKI - Informace, konkurenceschopnost, inovace**. Konference se zaměřuje na současné a budoucí trendy v informační vědě a souvisejících oborech, rovněž i v informační praxi. Zatím poslední konference se ve spolupráci s Národní technickou knihovnou, ÚISK a Ústavem vědeckých informací 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy konala v lednu 2012 a sestávala se z celkem deseti tematicky pestrých prezentací, zabývajících se např. vzděláváním knihovníků a informačních pracovníků ve zdravotnictví nebo oblastí rozvoje lidských zdrojů. Další konference je naplánována na 21. 11. 2013 v Ústavu vědeckých a technických informací a mezi tématy by se měla objevit např. problematika informační podpory v IT korporaci a představit by se na ní měly výsledky průzkumu informační gramotnosti studentů bakalářského studia nelékařských oborů na 1. lékařské fakultě [Česká informační společnost, 2013; Římanová, 2013b].

Společnost se věnuje i pořádání dalších akcí. V únoru 2013 organizace pořádala ve spolupráci s Národní technickou knihovnou akci **České e-knihy 2013**, jejíž náplní byla prezentace studie zaměřené na problematiku českých elektronických knih z ekonomického a právního pohledu [Česká informační společnost, 2013]. ČIS se také podílí na každoročním **Semináři ke zpřístupňování šedé literatury**, který se na podzim koná v NTK. V roce 2013 se 6. ročník semináře konal 23. října a na programu byla např. přednáška na téma Právní odpovědnost repozitářů (Michal Koščík, z Právnické fakulty MU Brno) nebo představení antiplagiátorských nástrojů pro repozitáře (Jan Mach, z VŠE). Záznam ze semináře bylo možno sledovat i online¹⁵ [Římanová, 2013a].

Pobočka ČIS při Národním archivu v Praze dále pořádá tematické zájezdy – v roce 2012 to byla archivní exkurze do Anglie, v rámci níž byl navštíven Národní archiv v Kew, Churchillovo archivní centrum v Cambridge a cambridgeská univerzitní knihovna, a archiv hrabství Norfolk v Norwichi. Organizace dále v uplynulém roce hradila studijní pobyt studentce ÚISK Pavlíně Lonské, která tak získala příležitost analyzovat nizozemské prostředí v rámci

---

¹⁴ Aktuální program přednášek je dostupný na adrese <http://uisk.ff.cuni.cz/listing.do?categoryId=15185>

¹⁵ Na adrese <http://server3.streaming.cesnet.cz/ntk-1/>

dipломové práce *Prezentace knihovních služeb veřejnosti: analýza současného stavu veřejných knihovnických služeb v Nizozemsku a v ČR*. Mgr. Lonská se v průběhu pobytu zúčastnila i konference *This Week in Libraries* a vytvořila pro české studenty knihovnictví zajímavý záznam ze studentského kulatého stolu této akce¹⁶ [Římanová, 2013a].

Členství v organizaci

Členem společnosti se může stát jak jednotlivec, tak instituce, působící v profesích v oblasti knihovnictví a informační vědy, archivnictví, či oblasti správy informačních systémů v informačních institucích. V současnosti má společnost 260 individuálních členů a jednoho kolektivního člena [Římanová, 2013a].

Příhlášku ke členství lze podat odesláním e-mailu se svými údaji na e-mailovou adresu předsedkyně společnosti. Členové jsou povinni jednou za rok uhrazovat poplatek spojený se členstvím – pro individuální členy činí poplatek 100 Kč, pro kolektivní pak 2000 Kč [Česká informační společnost, 2013].

Prezentace organizace v online prostředí

ČIS má fungující webové stránky¹⁷ a její pobočka při Národním archivu má rovněž vlastní profil na sociální síti Facebook¹⁸. Stránky obsahují všechny důležité informace o činnosti organizace a jsou aktualizovány v závislosti na aktivitách, které společnost vyvíjí. Stránky obsahují i informace o společnosti v anglickém jazyce. Profil na síti Facebook je aktualizován velmi často (minimálně jednou za týden, i častěji) odkazy na různé zajímavosti, spojené s obory, na které je ČIS zaměřena.

2.2.2 SEX (Sekce Experimentálních knihovníků)

Cíle organizace

SEX si klade za cíl pozvednutí úrovně českého knihovnictví pomocí podpory originality a nadšení a naopak boje proti nízkému sebevědomí a neprofesionalitě [Kurka, 2012]. Tomáš Bouda, člen SEXu, ve svém článku v časopise *InFlow* prezentuje ideálního knihovníka jako jakéhosi „včelomravence“, tj. jedince, který miluje svou profesi a je pracovitý, obětavý a dobře

---

¹⁶ Možno shlédnout na adrese <http://cisvts.cz/2012/09/this-week-in-libraries-s-pavlinou-lonskou/>

¹⁷ Dostupné na adrese <http://cisvts.cz/>

¹⁸ Profil je dostupný na adrese <https://www.facebook.com/pages/Česká-informační-společnost-pobočka-při-Národním-archivu/160884930628021>

pracuje v týmu. Takovýto knihovník by se měl ztotožňovat s následujícími Deseti hodnotami SEXu:

1. *„Nebojme se experimentovat s cílem najít lepší kvalitu.*
2. *Budujme vztahy založené na komunikaci, spolupráci, sounáležitosti a podpoře.*
3. *Propojujme lidi a témata v oboru i mimo něj.*
4. *Sdílejme své vize, nápady, zkušenosti, problémy a výsledky.*
5. *Budme inspirativní a nakažliví.*
6. *Vytvářejme zábavné a výstřední věci.*
7. *Budme flexibilní a podporujme změny.*
8. *Nebojme se zazářit.*
9. *Budme kreativní a iniciativní.*
10. *Věřme v to, co děláme“ [Bouda, 2012].*

Historie organizace

Sekce Experimentálních knihovníků, seskupení, používající kontroverzní zkratku SEX, bylo založeno 2. prosince 2011 skupinou knihovníků vedenou Olgou Biernátovou a bylo původně zamýšleno jako sekce SKIP, nyní ale funguje samostatně [Bouda, 2012].

Vedení organizace

Organizace SEX se popisuje jako „sít lidí“ a není řízena centrálně.

Aktivita organizace

Skupina se již od počátku existence snažila být progresivní a aktivní. V dubnu 2012 např. pořádala **1. knihovnickou ne-konferenci**, jejímž výsledkem byla Inspirativní metodika pro pořádání oborových akcí¹⁹ a v květnu spolu s Městskou knihovnou Třinec a Prostějov pořádala seminář **Mladí v hledí** věnovaný tématu práce s dospívajícími a mladými lidmi v knihovnách [Kaloudová, 2012].

V letošním roce, konkrétně 10. dubna 2013, pořádal SEX v budově NTK první **Knihovnický barcamp**, zaměřený na nové trendy a dobrou praxi v knihovnách. Účast na akci

---

¹⁹ Volně dostupná online na adrese <http://www.slideshare.net/KISK/inspirativn-metodika-pro-podn-oborovch-akc>

nebyla nijak zpoplatněna a byla otevřená nejen knihovníkům ale i široké veřejnosti. Formu přednášek si účastníci volili sami, součástí akce byly i workshopy [Rylich, 2013].

Ve spolupráci s Městskou knihovnou v Jevíčku pořádá další zajímavé přednášky a akce. Např. 11. října 2013 v této knihovně pořádala celodenní seminář **Kniha jako inspirace** pro dramatickou a výtvarnou dílnu, zaměřený na knihovnické pracovníky, kteří pracují s dětmi a studenty a 24. října seminář zaměřený na vylepšování služeb městských knihoven [SEX - Sekce experimentálního knihovnictví, 2013].

Členství v organizaci

Členem skupiny se může stát kdokoli, kdo „*se ztotožňuje s deseti hodnotami SEXu a aktivně je vyznává, chce se věnovat vlastnímu tématu, rozvíjet jej a inspirovat ostatní a kontaktuje jakéhokoli dalšího člena SEXu, který to sdělí ostatním členům SEXu*“ [Bouda, 2012].

Prezentace organizace v online prostředí

SEX se prezentuje pomocí svého profilu na sociální síti Facebook²⁰, vlastní webové stránky zatím nemá. Profil je veden zábavně a aktualizován alespoň jednou měsíčně, informace o skupině pak lze najít i na jiných místech online, ale jedno místo se všemi důležitými informacemi zatím chybí.

2.2.3 Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky (SKIP)

Cíle organizace

SKIP je občanské sdružení knihovníků a informačních pracovníků, jehož posláním je kontinuální zvyšování úrovně českého knihovnictví. Plní i úlohu odborného svazu knihovníků, který jako takový v ČR není. Protože je členem Unie zaměstnavatelských svazů, je možno SKIP označit i za zaměstnavatelskou organizaci, ovšem členství v organizaci je čistě dobrovolné. Svaz se podílí na knihovnické legislativě a koncepcích, a podporuje účast knihoven v Evropskou unií spolufinancovaných projektech a dalších dotačních programech. Spolupracuje se vzdělávacími organizacemi, pořádá akce a snaží se zasazovat o celoživotní vzdělávání knihovníků a informačních pracovníků. SKIP se dále také pořádáním

---

²⁰ Profil je k dispozici na adrese <https://www.facebook.com/sex.knihovna>

a spoluporaďáním akcí pro veřejnost snaží o podporu čtení jako takového a o kultivaci obrazu knihovnické profese vůči veřejnosti.

SKIP je členem mezinárodních oborových organizací, jako je IFLA a EBLIDA, a nejen díky nim se tak snaží o rozvíjení vztahů s podobnými profesními spolky v zahraničí [Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky (SKIP), 2013].

Historie organizace

Svaz byl po několikaletých přípravách založen v listopadu 1968, kdy proběhla jeho oficiální registrace. Na ustavujícím sjezdu SKIP pak byl 11. prosince 1968 zvolen řídicí orgán v čele s prvním předsedou svazu, PhDr. Rudolfem Málkem. Svaz byl ovšem po dvou letech z politických důvodů zrušen a jeho činnost byla obnovena až v dubnu 1990, na ustavujícím sjezdu, konaném v Městské knihovně v Praze. První předsedkyní znovuobnověného svazu se stala PhDr. Jarmila Burgetová, jejím nástupcem se pak v roce 1998 stal PhDr. Vít Richter, který funkci zastával až do června 2013 [Houšková, 2010b].

V červnu 2002 se SKIP sloučila s Asociací knihoven ČR, především z důvodu sdílení společných cílů. Důležitým faktorem pro sloučení byl i fakt, že většina členů Asociace knihoven bylo zároveň i institucionálními členy SKIP a dokonce i složení vedení obou organizací se částečně překrývalo [Balík, 2002].

Vedení organizace

Nejvyšším orgánem SKIP je valná hromada, která je svolávána každé tři roky. Mimo tato zasedání řídí SKIP zvolený předseda organizace a výkonný výbor, který pak dále z řad svých členů volí předsednictvo. Valná hromada volí také kontrolní orgán - dozorčí komisi SKIP [Houšková, 2010b].

Osmá valná hromada SKIP se konala 20. června 2013 na Mendelově univerzitě v Brně. Novým předsedou SKIP na ní byl zvolen Mgr. Roman Giebisch, Ph.D., vedoucí vzdělávacího oddělení Knihovnického institutu Národní knihovny ČR. Bývalí předsedové svazu, PhDr. Jarmila Burgetová a PhDr. Vít Richter jsou nadále čestnými předsedy SKIP. Výkonný výbor SKIP čítá 31 členů, z nichž 10 tvoří její předsednictvo. Současnou předsedkyní dozorčí komise je PhDr. Zdenka Kloučková z NTK [Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky (SKIP), 2013].

SKIP je organizován na regionálním principu. Regionální organizace SKIP kromě Prahy sídlí v dalších 11 oblastech: ve Středočeském a Východočeském regionu, v Jižních Čechách, na Plzeňsku, Chomutovsku, Ústecku, Liberecku, oblasti Velké Moravy, v Moravskoslezském a Olomouckém kraji a na Karlovarsku. Každý regionální orgán si obdobně jako vedení celé organizace jednou za tři roky v tajné volbě volí svůj výbor, včetně regionálního předsedy a dozorčí komise [Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky (SKIP), 2013].

Finanční prostředky pro svou činnost získává SKIP kromě členských příspěvků z dotací na zpracované projekty; z dobrovolných finančních darů právnických a fyzických osob a z vlastní činnosti. Činnost SKIP je prováděna na dobrovolné bázi, až na funkci profesionálního tajemníka, která má rozsah 0,5 úvazku a je svazem finančně honorována [Houšková, 2010b].

Aktivita organizace

Svaz má v současnosti 15 odborných sekcí. Jedná se o sekce: Český komitét Modrý štít, Ediční komise, Frankofonní klub, Klub dětských knihoven, Klub lékařských knihoven, Klub školních knihoven, Klub tvořivých knihovníků, Klub vysokoškolských knihovníků, Knihovnická komise Asociace muzeí a galerií, Komise pro zahraniční styky, Sekce knihovníků trenérů paměti, Sekce služeb osobám se specifickými potřebami, Sekce veřejných knihoven, Sekce vzdělávání a Zaměstnavatelská sekce. Jednotlivé sekce se starají o cirkulaci informací týkajících se jednotlivých podoborů knihovnictví a koordinaci činností zajišťujících jejich rozvoj [Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky (SKIP), 2013].

Mezi každoroční akce, které SKIP pořádá nebo spolupřádá, patří: Knihovny současnosti, Týden knihoven, Knihovnická dílna, Noc s Andersenem, Kde končí svět, Archivy, knihovny a muzea v digitálním světě, Březen - měsíc čtenářů, Týden čtení, Světový den knihy a autorských práv, Den pro dětskou knihu, Biblioweb nebo Velké říjnové společné čtení. Speciálním typem akce je Kniha mého srdce, na které se SKIP podílí s Českým rozhlasem, Českou televizí, Národní knihovnou ČR a Svazem knihkupců a nakladatelů, včetně jednotlivých regionálních knihoven [Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky (SKIP), 2013].

V současnosti je hlavním z cílů SKIP podpora dětského čtenářství, ať už pořádáním akcí pro veřejnost, tak pořádáním vzdělávacích kurzů pro pracovníky v dětských odděleních

knihoven, nepřekvapí proto, že Klub dětských knihoven je nejaktivnějším odborným orgánem SKIP s největším počtem členů.

Po Klubu dětských knihoven je v rámci SKIP nejaktivnější Sekce služeb osobám se specifickými potřebami, která pořádá semináře s tematikou podpory a rozvoje služeb pro handicapované uživatele knihoven [Richter, 2013b].

Členství v organizaci

Členství ve SKIP je individuální, institucionální a existuje i status čestného členství. Aktuálně má svaz 1575 členů, zhruba dvě třetiny z tohoto počtu tvoří individuální členové. Individuálním členem se může stát každý občan České republiky, který je, případně byl, profesně činný v knihovně či informačním středisku, včetně studentů knihovnických a informačních škol. Zájemce, který není českým občanem, se může členem SKIP stát se souhlasem výkonného výboru svazu. Z institucí jsou členy SKIP téměř všechny významné větší knihovny v republice, ale rovněž i stovky malých knihoven. [Houšková, 2010b; Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky (SKIP), 2013].

Existují dva způsoby zažádání o členství – vyplnění webového formuláře na stránkách SKIP nebo kontaktování regionálního předsedy SKIP pomocí telefonu či e-mailu. Roční členské příspěvky činí pro individuálního člena 400 Kč, případně 200 Kč, jedná-li se o studenta, důchodce nebo osobu, která není výdělečně činná. Výše poplatku pro institucionálního člena závisí na množství zaměstnanců a pohybuje se mezi 450 Kč (pro instituce s jedním zaměstnancem) do 13 500 Kč (pro instituce, mající nad 100 zaměstnanců). Vybrané příspěvky se pak dělí mezi výkonný výbor SKIP a regionální výbory v poměru 6:4 [Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky (SKIP), 2013].

Na valné hromadě v červnu 2013 byl schválen návrh na zvýšení členských poplatků od roku 2014: zavedení individuálních poplatků jako minimálních (tj. minimálně 400 Kč, optimálně 600 Kč) a zvýšení institucionálních poplatků s rozpětím mezi 550 Kč pro instituci s jedním zaměstnancem až 16 200 Kč pro instituci mající nad 100 zaměstnanců [Richter, 2013a].

Prezentace v online prostředí

SKIP má velmi dobré, velmi často aktualizované webové stránky²¹, které rozsahem a obsahem odpovídají rozmanitosti činností organizace. Současná verze stránek funguje od února 2011. Původní, již neaktualizovaná verze²², je ale na webu stále k dispozici i s odkazem na aktuální verzi, je stále použitelná a obsahuje velké množství informací a materiálů.

SKIP se dále prezentuje i na sociální síti Facebook²³. Profil SKIP je aktualizován denně, především odkazy, zaměřenými na širokou veřejnost (popularizace čtení atd.) a obrazovými materiály z proběhnutých akcí organizace.

Svaz má svou stránku i na Wikipedii²⁴, na níž jsou uvedeny základní informace o organizaci a její činnosti.

Jednotlivé sekce SKIP se na webu rovněž prezentují (na webu SKIP pod odkazem Odborné orgány), ať už v rámci stránek SKIP, tak na vlastních stránkách, případně stránkách spřízněných institucí. Úroveň těchto prezentací je různá, všechny sekce se snaží minimálně o poskytnutí základních údajů o činnosti a o poskytnutí výročních zpráv k přečtení, nicméně většina z nich by měla uvažovat o zlepšení organizace údajů a rovněž o aktualizaci údajů a zjednodušení zveřejňování informací o svých pořádaných akcích.

2.2.3.1 Jednotlivé sekce SKIP a jejich činnost

Český komitét Modrý štít

Sekce Český komitét Modrý štít funguje jako výbor pro koordinaci pomoci při záchraně knihovních, archivních a muzejních fondů ohrožených přírodní katastrofou, selháním člověka či ozbrojeným střetnutím, zabývá se ale i preventivní ochranou výše zmíněných druhů fondů. Členy Českého komitétu Modrý štít²⁵ jsou vedle SKIP také Mezinárodní rada muzeí ICOM, Asociace muzeí a galerií, Česká archivní společnost, Český národní komitét ICOMOS a Rada galerií ČR.

---

²¹ Stránky jsou k dispozici na adrese <http://www.skipcr.cz/>

²² K dispozici na adrese <http://skip.nkp.cz/>

²³ Profil je k dispozici na adrese <https://www.facebook.com/skipcr>

²⁴ K dispozici na adrese

http://cs.wikipedia.org/wiki/Svaz_knihovniků_a_informačních_pracovníků_České_republiky

²⁵ Český komitét Modrý štít je národní nezisková společnost, spadající pod Mezinárodní komitét Modrý štít (International Committee of the Blue Shield, ICBS). ICBS se zabývá ochranou kulturního dědictví jako takového.

V říjnu 2013 pořádala sekce ve spolupráci s Národním archivem seminář **Prevence rizik a náprava škod způsobených haváriemi nebo živelními pohromami II**, na kterém se mimo jiné rozebírala i problematika pomoci objektům kulturního dědictví po zasažení povodněmi a rovněž záchrany povodní poničených knihovních fondů [Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky (SKIP), 2013].

Ediční komise SKIP

Ediční komise zajišťuje vydávání Bulletinu SKIP, který vychází čtyřikrát ročně, a jeho zvláštních čísel, která vycházejí jednou ročně. Dále vydává i edici odborných publikací Aktuality SKIP. Předsedou komise je PhDr. Ladislav Kurka [Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky (SKIP), 2013].

Bulletin SKIP

Spolkový časopis Bulletin SKIP vychází čtyřikrát ročně, od roku 1991, a od roku 2001 také v elektronickém vydání. Tištěná verze časopisu má zhruba 40 stran, včetně několika barevných, elektronická verze oproti tomu obsahuje nezkrácené podoby článků, či dokonce články, které by se z finančních důvodů do tištěné verze nezařadily vůbec. Úroveň časopisu hodnotí pravidelně redakční rada, která se schází dvakrát do roka. Časopis je zdarma a jeho vydávání je podporováno Ministerstvem kultury ČR [Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky (SKIP), 2013].

Každý rok je navíc vydáváno jedno zvláštní číslo Bulletinu, které se věnuje knihovnictví v jedné cizí zemi, zvláštní číslo roku 2012 se věnovalo knihovnictví v Číně a pro rok 2013 se plánuje číslo věnované Turecku.

Bulletin SKIP je z velké části zaměřen na analýzu aktivit Spolku. V současnosti se ovšem potýká s několika problémy, mezi nimi je to nedostatek rukopisů vhodných k publikování a celkově nevelký zájem knihoven o knihovnický zaměřené publikace [Richter, 2013b, s. 10].

Frankofonní klub

Frankofonní klub existuje od roku 2002 a sdružuje členy SKIP se zájmem o intenzivní spolupráci s kolegy z frankofonních oblastí a o rozšiřování znalostí o francouzské literatuře,

umění a kultuře. Předsedkyní klubu je PhDr. Jarmila Burgetová. Klub má v současnosti²⁶ 39 členů, kteří se v průběhu roku setkávají na neformálních setkáních [Burketová, 2013].

Klub dětských knihoven

Sekce Dětský klub (KDK) funguje již od roku 1994 a aktuálně je největší (329 členů²⁷) a nejaktivnější odbornou sekcí celého svazu. KDK se skládá z 12 regionálních podsekcí, tzv. **klubek**, která koordinují činnost klubu v jednotlivých krajích ČR. Členové klubu se pravidelně jednou do roka scházejí na valné hromadě. Předsedkyní klubu je Mgr. Helena Šlesingerová, ředitelka Knihovny města Plzně.

KDK pořádá každý rok velké množství akcí na podporu dětského čtenářství a informační výchovy, ať už celorepublikového rázu (Kamarádka knihovna, Potulná pohádková země, Den pro dětskou knihu) nebo rázu regionálního (např. Hry bez hranic – Karlovarský kraj) [Šlesingerová, 2013].

V roce 2013 zatím KDK pořádal nebo spolupřádal následující celostátní akce: Knížka pro prvňáčka, Kde končí svět, Anketa SUK – Čteme všichni, Noc s Andersenem, Březen – měsíc čtenářů, Škola naruby, aneb s knížkami se kamarádím, Slavnost abecedy a čtení, Týden knihoven (a v rámci něho přehlídku vypravěčů Čteme všichni – vypráví jen někdo), Kamarádka knihovna nebo Den pro dětskou knihu.

Ze vzdělávacích akcí zaměřených na profesionály lze vybrat **17. knihovnickou dílnu**, která se konala v rámci festivalu Jičín – město pohádky 10. - 12. září, **seminář o literatuře pro děti a mládež**, který byl pořádán v MZK v Brně v září nebo **seminář Facebook a hrozby IT technologií**, pořádaný v Mostech u Jablunkova (Severní Morava) začátkem října. Významnou akcí, kterou KDK pořádá od roku 2012 pro knihovníky je projekt **OKnA (O Knihovnických Aktivitách)**, jeho druhý ročník se konal v dubnu v Knihovně Jiřího Mahena v Brně [Kordová, 2013].

Klub lékařských knihoven

Klub lékařských knihoven (KLK) funguje od roku 2009 a v současnosti má 29 členů²⁸. Cílem klubu je zlepšit kvalitu služeb v lékařských knihovnách, především pomocí zlepšení

---

²⁶ K 10. 2. 2013, jak je uvedeno ve výroční zprávě klubu za rok 2012.

²⁷ K lednu 2013, jak je uvedeno ve Výroční zprávě KDK SKIP 2012.

²⁸ Údaj k 10. 11. 2013 na adrese <http://www.nlk.cz/informace-o-nlk/spoluprace/klub-lekarskych-knihoven/seznam-clenu-klk>

výměny informací mezi jejími zaměstnanci pořádáním akcí zaměřených na profesní vzdělávání knihovníků, pracujících v prostředí lékařských knihoven. Předsedkyní KLK je PhDr. Helena Bouzková z Národní lékařské knihovny ČR.

Příklady akcí, které KLK pořádal v roce 2013, může být **Seminář Moderní elektronické služby knihoven**, proběhnuvší 9. října v Inovačním biomedicínském centru v Praze nebo seminář **Co přinášejí zdravotnické knihovny každodenní medicíně**, který se konal 13. října v Institutu postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví v Praze [Národní lékařská knihovna, 2013].

Klub školních knihoven

Klub školních knihoven (KŠK) byl založen v roce 2003 a jeho cílem je podpora, propagace a zkvalitňování služeb knihoven na základních a středních školách. Předsedkyní klubu je Bc. Romana Rábllová ze Školního informačního centra v Ostravě. KŠK úzce spolupracuje s Pedagogickou knihovnou J. A. Komenského v Praze a jejím Centrem pro školní knihovny.

V roce 2013 pořádal např. **Knihovnický kurz pro pracovníky školních knihoven**, který proběhl ve třetím zářijovém týdnu v Regionálním výukovém centru MSVK v Ostravě [Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky (SKIP), 2013].

Klub tvořivých knihovníků

Klub byl založen v roce 2011 a sdružuje tvořivě zaměřené knihovníky, především s výtvarnými vlohami. Předsedkyní klubu je RNDr. Alena Volková Balvínová. Klub má celkem 63 členů²⁹, k jejichž setkání dochází alespoň jednou ročně na společné klubové akci, konající se na jaře. Náplní setkání je odborná beseda a diskuse o směřování a programové náplni klubu.

V roce 2013 klub pořádal např. seminář **Výzdoba interiérů knihoven tvořivě**, který se konal v dubnu v Městské knihovně v Lounech a byl určen především knihovnám bez financí na výzdobu profesionální výtvarnou firmou. Šest členek KTK se dále účastnilo výstavy **Tvořiví knihovníci se představují**, která proběhla ve výstavním prostoru SVK Hradec Králové v průběhu listopadu [Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky (SKIP), 2013].

---

²⁹ Údaj ze stránek SKIP, aktuální k 27. 3. 2013, k dispozici na adrese <http://www.skipcr.cz/odborne-organy/klub-tvorivych-knihovniku/seznam-clenu-klubu-1>.

Klub vysokoškolských knihovníků

Klub funguje od roku 2002 a jeho cílem je v rámci SKIP poskytnout prostor pro diskusi o tématech týkajících se prostředí vysokoškolských knihoven. Předsedkyní klubu je Mgr. Petra Hornochová z Metropolitní univerzity Praha. Klub má v současnosti 86 individuálních členů³⁰.

V dubnu 2013 klub pořádal setkání s přednáškou na téma **Knihovny soukromých VŠ - statistické ukazatele a trendy**, v říjnu pak připravil seminář **Autorské právo a ochrana osobních údajů - výtah ve vztahu k VŠ knihovnám**, který se konal v Knihovně Jana Palacha na půdě FF UK [Klub vysokoškolských knihovníků, 2013].

Knihovnická komise Asociace muzeí a galerií

Knihovnická komise je dobrovolným sdružením Asociace muzeí a galerií (AMG). Komise má celkem 65 institucionálních členů (čítajících 102 zaměstnanců) a 3 individuální členy³¹, kteří se scházejí jednou ročně na valné hromadě; předsedkyní komise je PhDr. Štěpánka Běhalová, Ph.D. z Muzea Jindřichohradecka.

Knihovnická komise AMG pořádá odborné semináře týkající se knihoven muzeí a galerií ČR, tím nejdůležitějším v roce 2013 byl **37. seminář knihovníků muzeí a galerií**, který se konal v září v Ústí nad Labem. Program semináře byl rozdělen do dvou základních bloků – Knihovnická koncepce a její implementace do praxe a Periodika v muzejních knihovnách. Seminář byl spojen i s valnou hromadou komise a došlo na něm k volbám nového výboru pro léta 2013-2016 [AMG, 2011].

Komise pro zahraniční styky

Komise zajišťuje spolupráci SKIP se stejně zaměřenými zahraničními subjekty, ať už na odborné, tak na administrativní úrovni. Předsedou komise je Dr. Zdeněk Matušík, v komisi má dále svého zástupce každý region ČR. Díky komisi se SKIP zapojuje do mezinárodních projektů, jako je např. CECUP (Central and Eastern European Copyright User Platform) nebo CELIP (Central and Eastern European Licensing Information Platform).

Komise umožňuje zájemcům výjezdy na studijní pobyty v evropských zemích jako je Francie nebo Švýcarsko, ve spolupráci s IFLA zajišťuje výjezdy na zahraniční konference

---

³⁰ K 10. 11. 2013 podle seznamu členů na adrese <http://ciks.vse.cz/skip/KVSK/clenove.aspx>

³¹ Údaj platný k 29. 8. 2013, podle <http://www.cz-museums.cz/web/amg/organy-amg/komise/knihovnicka%20komise/clenove-komise>

(např. v roce 2012 to byl knihovnický a informační kongres v Helsinkách). Každý rok pak Komise pro zahraniční styky vypisuje výběrové řízení na týdenní studijní cestu do Rakouska, zájemce si může vybrat mezi veřejnou nebo vědeckou knihovnou [Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky (SKIP), 2013].

Sekce knihovníků - trenérů paměti

Tato sekce byla založena v roce 2011 a má zatím 33 členů³², předsedkyní sekce je Zdeňka Adlerová z Knihovny Karla Dvořáčka ve Vyškově. Hlavní náplní činnosti sekce je pořádání besed a seminářů zaměřených na trénování paměti a mozkový jogging (krédem spolku je Ciceronův výrok „Paměť slábne, pokud ji necvičíš.“) a úzce proto spolupracuje s **Českou společností pro trénování paměti a mozkový jogging**.

Sekce jednou za rok pořádá **Kurz pro certifikované trenéry paměti I**, ten příští je naplánován na čtvrtý týden v lednu 2014. Kurz je akreditovaný Českou asociací sester a Českou asociací ergoterapeutů, má rozsah 44 hodin a je připraven jako návod, jak provádět kognitivní trénink jak zdravých seniorů, tak seniorů postižených demencí. Absolventi kurzu mohou po úspěšném složení závěrečného testu obdržet certifikát trenéra paměti I. stupně.

Sekce je velmi aktivní, v roce 2012 její členové uspořádali 1 075 hodin dlouhodobých kurzů a jednorázových akcí pro veřejnost i školy, kterých se zúčastnilo celkem 3 838 osob. Mezi rozsáhlejší akce, které sekce pořádala v roce 2013, pak patří seminář **Hrátky s pamětí – trenérská dílna 2013**, který proběhl v dubnu v SVK v Hradci Králové nebo seminář **Vzdělávání (nejen) trenérů paměti**, který se konal v listopadu v Domě odborových svazů v Praze [SKIP, 2013].

Sekce služeb osobám se specifickými potřebami

Hlavním posláním této sekce, založené v roce 2011, je udržovat diskuzi mezi pracovníky knihoven a návštěvníky knihoven z řad osob se specifickými potřebami, jakož i s další odbornou veřejností. V rámci sekce vzniká standard **Handicap Friendly**, který by měl knihovny instruovat, jak se v každém ohledu stát bezbariérovými. Klub má zatím 29 členů³³ a jeho předsedkyní je Bc. Helena Selucká z Knihovny Jiřího Mahena v Brně [Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky (SKIP), 2013].

---

³² Údaj k 31. 12. 2012

³³ K 11. 11. 2013, podle seznamu na adrese <http://www.skipcr.cz/odborne-organy/sekce-sluzeb-osobam-se-specifickymi-potrebami/seznam-clenu>

V roce 2013 sekce připravila např. semináře **Problematika tělesně znevýhodněných v knihovnách**, která proběhla v březnu v prostorách Knihovny Jiřího Mahena v Brně nebo seminář **BEZBARIÉROVÁ KNIHOVNA - Uživatelé knihoven s mentálním postižením**, který se konal v prostorách NK v Klementinu v Praze v říjnu [Národní technická knihovna, 2013].

Sekce veřejných knihoven

Sekce veřejných knihoven funguje od roku 1994 a mezi jejími současnými cíli jsou snahy se aktivně podílet na řešení aktuálních problémů profese, prosazování veřejných knihoven v občanské společnosti nebo podpora a zajišťování celoživotního vzdělávání veřejných knihovníků. Sekce rovněž sleduje vývoj legislativy a snaží se aktivně podílet na jejím vývoji. Mezi její priority rovněž patří podpora malých knihoven. Předsedkyní sekce je Mgr. Gabriela Jarkulišová, ředitelka Městské knihovny Kutná Hora.

Součástí sekce jsou dvě neformální skupiny: **Skupina pro komunitní aktivity** a skupina **Venkovské knihovny**. Skupina pro komunitní aktivity knihoven vznikla v roce 2002 a jejími členy jsou především vedoucí pracovníci veřejných knihoven České republiky. Cílem skupiny je rozvíjet komunitní roli veřejných knihoven. Skupina Venkovské knihovny byla založena v roce 2009 za účelem podpory malých venkovských knihoven.

Kromě interních zasedání, konajících se dvakrát ročně, Sekce veřejných knihoven pořádá i akce otevřené odborné veřejnosti. V roce 2013 to byl např. **Workshop pro pracovníky metodických oddělení veřejných knihoven**, který se v červnu konal ve Vyškově nebo devátý ročník semináře **Co venkovské knihovny umějí a mohou**, který proběhl třetí týden v září v celkem třech obcích: v obci Vavřinec, městysi Sloup a městě Blansku [Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky (SKIP), 2013].

Sekce vzdělávání

Hlavním posláním sekce, fungující od roku 2002, je zajišťovat kontinuální vzdělávání českých knihovníků. Sekce se tudíž podílí na většině vzdělávacích aktivit SKIP a Národní knihovny, ale funguje také jako poradní orgán NK ČR v oblasti mimoškolního oborového vzdělávání a zapojila se např. i do tvorby Národní soustavy kvalifikací a Národní soustavy povolání (ukončeno 2012), definující kvalifikační popisy knihovnických pozic. Díky sekci funguje na území ČR 14 regionálních center pro další vzdělání knihovníků. Předsedou sekce je předseda SKIP, Mgr. Roman Giebisch, Ph.D. z NK ČR.

V roce 2013 sekce pokračovala v pořádání vzdělávacích kurzů, jako jsou **Rekvalifikační knihovnické kurzy**, konané at' už ve Vzdělávacím centru v Klementinu v Praze, tak i v některých regionálních centrech (např. Plzeň, Ostrava, Brno) nebo **kurzy základní počítačové gramotnosti** v programech MS Word, Excel nebo Access [Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky (SKIP), 2013].

Zaměstnavatelská sekce

Tato sekce, která sdružuje ředitele a vedoucí knihoven vznikla v roce 2005 na základě dohody o sloučení SKIP s **Asociací knihoven ČR**. Jejím cílem je posílení postavení knihoven jakožto institucí, tj. snaží se o prosazování ekonomických, legislativních a pracovně-právních zájmů knihoven z pohledu zaměstnavatele. Tyto zájmy prosazuje podle potřeby s pověřením SKIP ve vztazích s orgány státní správy, samosprávy, se zastupitelskými orgány i s odbory, at' už samostatně nebo ve spolupráci s Uníí zaměstnavatelských svazů. Předsedkyní sekce je Ing. Libuše Nivnická z Knihovny Jiřího Mahena v Brně [Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky (SKIP), 2013].

2.2.3.2 Nejvýznamnější akce SKIP, zaměřené na profesionály v oboru

V rámci činnosti SKIP je v jednotlivých klubech a regionech pořádáno velké množství akcí, které jsou zaměřené na knihovnické profesionály. Tato podkapitola prezentuje ty nejdůležitější z nich.

Archivy, knihovny a muzea v digitálním světě

Konference je zaměřena na problematiku spolupráce archivů, knihoven, muzeí, galerií a památkové péče při využívání informačních a komunikačních technologií pro zpřístupnění a ochranu kulturního dědictví. Konference je každoročně pořádána od roku 2000 a na její organizaci a realizaci se kromě SKIP podílí i Národní knihovna ČR a Národní archiv ČR.

V konferenčním sále Archivu, 27. a 28. 11. 2013, se také konal i zatím poslední, 14. ročník této akce. Programová náplň tohoto ročníku byla tvořena celkem 38 přednáškami a prezentacemi, mezi nimi např. prezentace betaverze Manuscriptoria Olgou Čipernou nebo přednáška na téma Digitalizace a elektronické úřadování v archivech od Zdeňky Kokoškové [Richter, 2013b, s. 9; Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky (SKIP), 2013].

Biblioweb

Biblioweb je od roku 2000 v rámci Března, měsíce knihy, každoročně pořádaná soutěž o nejlepší knihovnickou prezentaci na internetu. Cílem soutěže je podporovat a dále zvyšovat kvalitu webových stránek knihoven. Odborná porota i laická veřejnost ve dvou kolech posuzuje kvalitu obsahu stránek, jejich aktuálnost, design, uzpůsobení pro komunikaci s uživateli, jejich uzpůsobení handicapovaným uživatelům, implementaci prvků Webu 2.0 (Facebook, RSS, blog etc.) a konečně, zda má knihovna pro svůj web vytvořenou písemnou strategii pro jeho další vývoj [Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky (SKIP), 2013].

14. ročník soutěže, který proběhl ve dnech 18. 2. 2013 až 10. 3. 2013, vyhrála v kategorii odborných knihoven a knihoven v obcích nad 10 tisíc obyvatel Městská knihovna Litvínov, v kategorii knihoven v obcích do 10 tisíc obyvatel zvítězila Městská knihovna a infocentrum Dolní Bousov. Kvůli nižšímu počtu soutěžících se o vítězích tentokrát rozhodovalo pouze v jednom kole [Brožek, 2013].

Cena českých knihovníků

Toto ocenění je udělováno za dlouholetou vynikající činnost v oboru knihovnictví. První ceny byly uděleny v roce 2001 a mezi oceněnými byli tehdy např. spoluzakladatelka SKIP PhDr. Jarmila Burgetová nebo prof. PhDr. Jirí Cejpek, CSc. Posledním držitelem ceny se 3. 10. 2013 stal Mgr. Ladislav Zoubek, ředitel Městské knihovny v Děčíně [Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky (SKIP), 2013].

Soutěž MARK

Soutěž se ve spolupráci se stavební firmou Skanska pořádá od roku 2010 a každoročně se ocenění MARK uděluje pracovníkům a studentům v oboru knihovnictví do 35 let. Cena se uděluje za mimořádný přínos oboru knihovnictví a informační věda v určitém období (cca devět měsíců) a je spojeno s finanční odměnou, která v roce 2013 činila 35 000 Kč. Naposledy byla na Knihovnickém happeningu v Kolíně 20. 9. 2013 udělena PhDr. Ladislavě Zbiejczuk Suché z Kabinetu informačních studií a knihovnictví Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, která je mimo jiné i šéfredaktorkou časopisu ProInflow a odborným garantem projektu Výzkumy.Knihovna.cz, který je součástí portálu Knihovna.cz [Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky (SKIP), 2013].

3 Motivace začínajících českých knihovníků ke vstupu do profesních knihovnických organizací

V srpnu až říjnu 2013 uspořádala Mgr. Anna Vyčítalová výzkum, týkající se zaměstnávání nových informačních profesionálů, s cílem porovnat představy odborných knihovnicko-informačních škol o uplatnění absolventů oborů s realitou. Jeho výsledky prezentovala na konferenci Bibliotheca Academica, která proběhla na půdě Veterinární a farmaceutické univerzity Brno ve dnech 30. a 31. října 2013.

Část výzkumu, provedeného mezi zaměstnavateli začínajících knihovníků (tj. vedoucími pracovníky vysokoškolských knihoven), se dotkla i členství knihovníků do 35 let v profesních organizacích. Výsledky tohoto výzkumu byly následující: 61% respondentů uvedlo, že zaměstnanci do 35 let nejsou individuálními členy žádné odborné asociace, jen 7% respondentů uvedlo členství ve SKIP a 3% respondentů uvedlo v rámci otevřené odpovědi členství v některé odborné komisi AKVŠ. Noví informační pracovníci se podle tohoto výzkumu nezajímají o členství v národních asociacích ani o aktivity významných mezinárodních asociací. Výzkum zároveň ukázal, že odborné asociace při pokusech o získání členů necílí na skupinu studentů a absolventů [Vyčítalová, 2013].

Jednou z výjimek je Mgr. Houšková, která jakožto přední propagátorka SKIP mezi mladými knihovníky³⁴, před několika lety analyzovala, jaké možnosti a akce by mladým lidem mohly připadat atraktivní a motivující ke vstupu do profesní organizace, konkrétně do SKIP. Rozdělila je do dvou skupin: možnosti, které už SKIP poskytuje a pak na možnosti, které by chtěl poskytovat v budoucnu. Přišla s následujícími body:

- *Možnosti zahraničních stáží a studijních zájezdů, možnost spolupráce se zahraničními partnery, účast v národních i mezinárodních projektech;*
- *Zvýhodněná účast na zajímavých odborných akcích v různých specializacích;*
- *Publikační možnosti;*
- *Kontakty napříč oborem;*
- *Společenské a finanční ocenění významných odborných úspěchů;*
- *Odbornou i finanční podporu pro přínosné projekty v oboru a jejich propagaci;*
- *Osobní růst atd.*

---

³⁴ Záznam jedné z jejích přednášek na toto téma lze nalézt na následujícím odkazu: <http://inhd.cz/videos/127-blok-expertu-jaro-2010-pokracuje>

- *Pomoc uchazečům o zaměstnání v oboru;*
- *Pořádání více/jiných společenských akcí;*
- *Poradenství v různých oblastech, kontaktování expertů;*
- *Certifikaci kompetencí na národní či mezinárodní úrovni;*
- *Finanční slevy tam, kde je cokoliv zpoplatněno (členský poplatek ve SKIP, slevy na akce, slevové poukázky u partnerů SKIP, zlevněné vstupy do partnerských institucí), atd.*

Na závěr se ptala: „*Jenže je tohle opravdu to, co mladí od profesního spolku očekávají?*“
[Houšková, 2010a].

Průzkum, pořádaný v rámci přípravy této diplomové práce, se na tuto otázku pokusil alespoň částečně odpovědět.

3.1 Metody a popis Výzkumu I

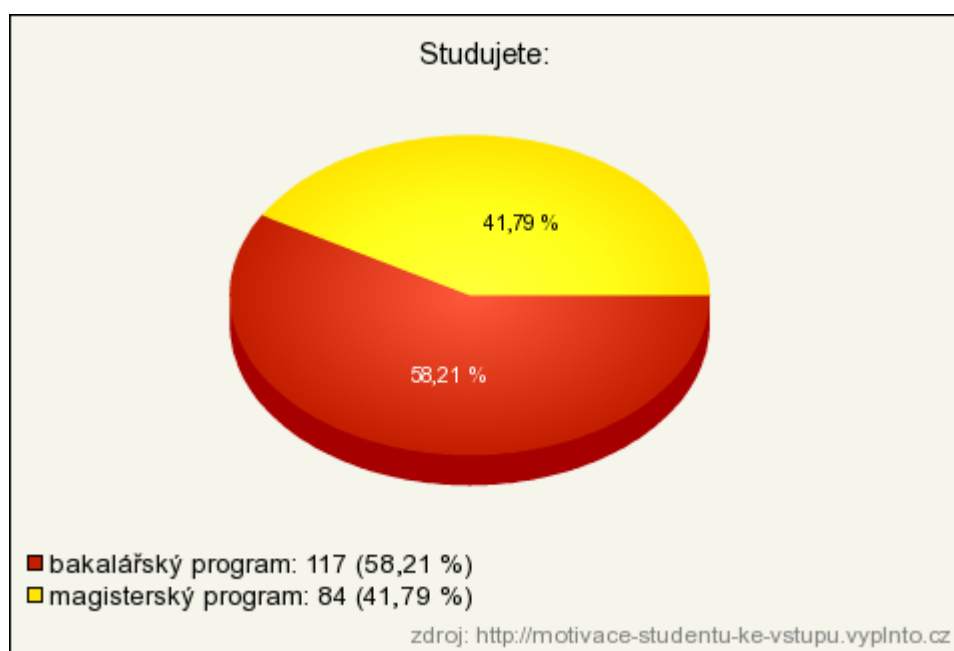
Pro Výzkum I, který se zabýval motivací studentů ke vstupu do profesních knihovnických organizací, bylo použito kvantitativní metody, a byl tedy uskutečněn formou online dotazníku. Dotazník se skládal z celkem 15 otázek, uzavřených i otevřených. Otevřených otázek bylo užito proto, aby se dotazovaní neuchýlili k pouhému zaškrtování a odhadování. U některých bodů bylo velmi důležité, aby respondentům bylo umožněno použít vlastní formulace. Kromě motivace samotné se dotazník zabýval také obecným povědomím, které čeští studenti knihovnického a informačního oboru o těchto organizacích mají.

Průzkum mezi studenty Ústavu informačních studií a knihovnictví (ÚISK) na Univerzitě Karlově a studenty Kabinetu informačních studií a knihovnictví (KISK) na Masarykově univerzitě v Brně proběhl v první polovině června pomocí online služby Vypřnto.cz. Odkaz na dotazník byl studentům rozeslán pomocí e-mailové konference ÚISK a díky vedoucímu KISK, PhDr. Petru Škyříkovi, Ph.D., pomocí e-mailové konference pro studenty KISK.

Dotazník vyplnilo celkem 201 respondentů.

3.2 Výsledky Výzkumu I

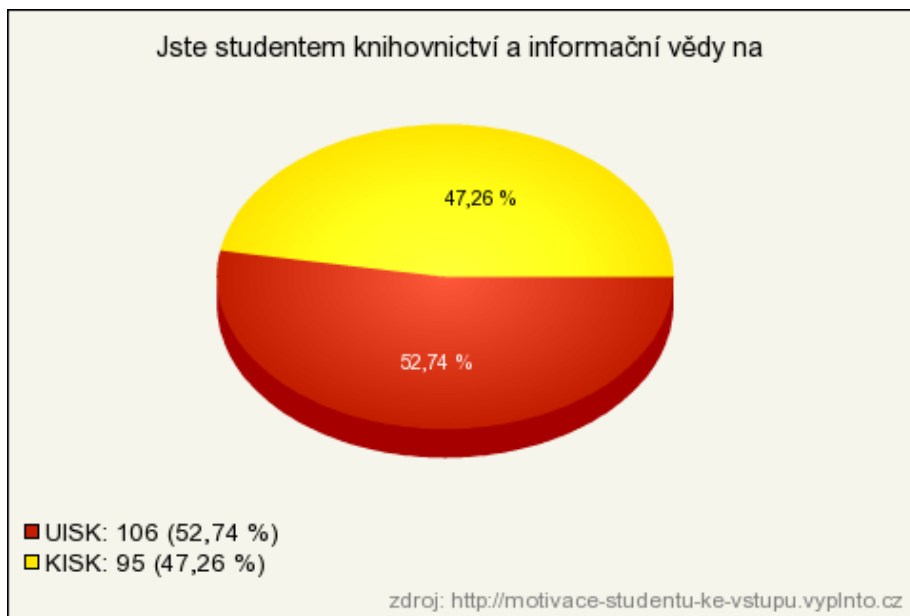
1. Studujete:

Graf č. 1: Výsledky otázky č. 1, Výzkum I [Vypřnto.cz, 2013]

58,21% (117) dotázaných studovalo bakalářský program a 41,79% (84) dotázaných se věnovalo magisterskému studiu.

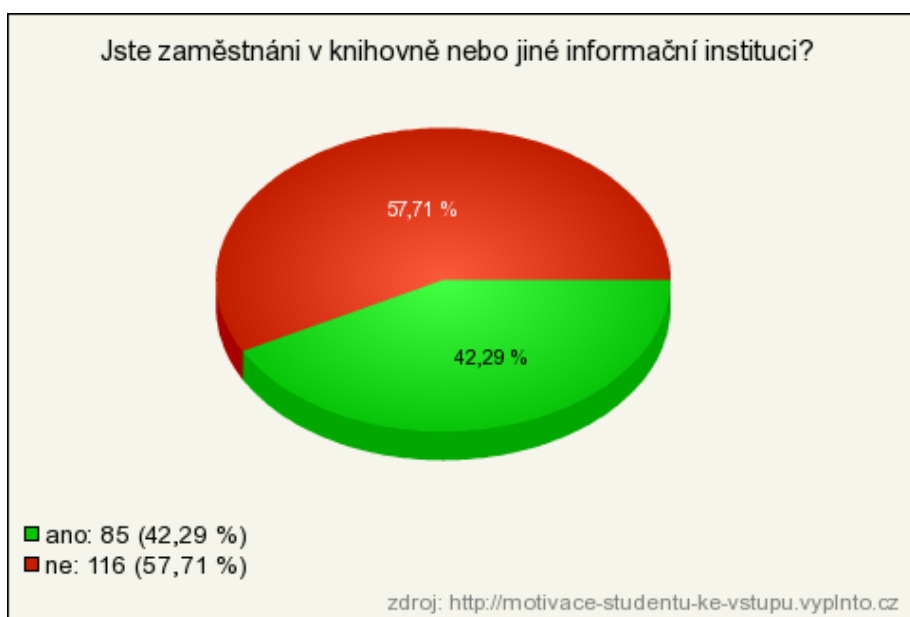
2. Jste studentem knihovnictví a informační vědy na...

Graf č. 2: Výsledky otázky č. 2, Výzkum I [Vypňto.cz, 2013]

Dotazník vyplnilo 106 studentů ÚISK a 95 studentů KISK. Na KISK v době konání výzkumu studovalo celkem 333 studentů, dotazník tedy vyplnilo celkem 28,53%, tj. necelá třetina studentů. Na ÚISK studovalo 437 studentů, což znamená, že dotazník vyplnilo 24,26% z nich.

3. Jste zaměstnání v knihovně nebo jiné informační instituci?

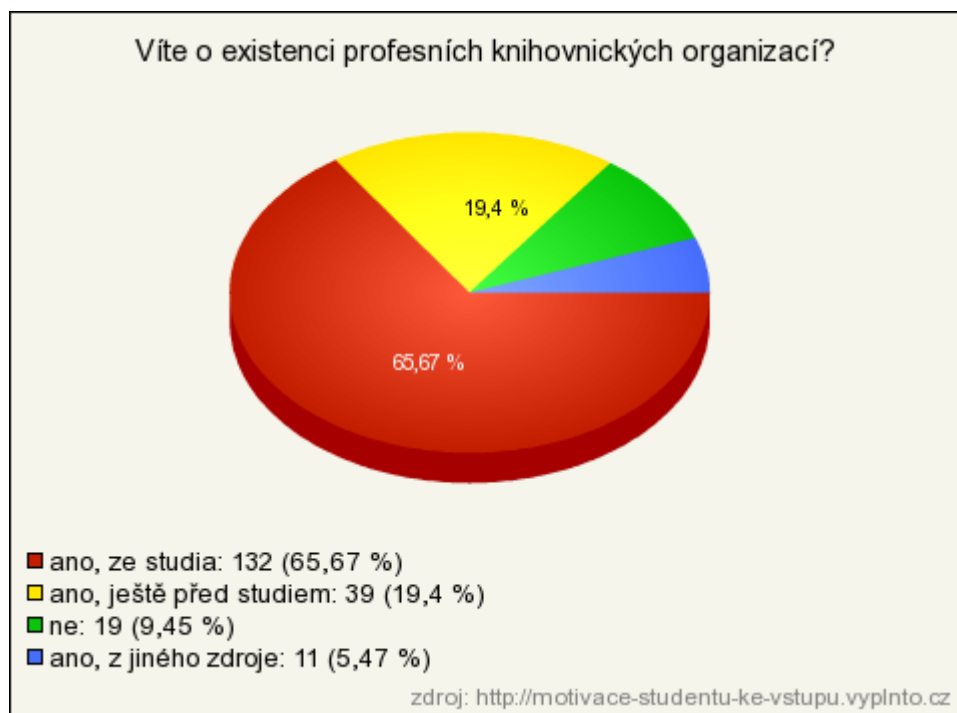

Graf č. 3: Výsledky otázky č. 3, Výzkum I [Vypňto.cz, 2013]

116 (57, 71%) respondentů uvedlo, že v knihovně nebo jiné instituci zatím nepracuje, 85 (tj. 42,29%) naopak v oboru již zaměstnáno je (většina - 47, tj. 55,3% z nich již studenti magisterského programu).

4. Víte o existenci profesních knihovnických organizací?

Graf č. 4: Výsledky otázky č. 4, Výzkum I [Vypňto.cz, 2013]

Většina (65,67%), tedy 132 dotázaných, odpovědělo, že o existenci profesních knihovnických organizací ví ze studia; dalších 39 respondentů, tvořících 19,4% z celku, uvedlo, že o profesních organizacích v našem oboru věděli již před zahájením studia.

Celkem 19 respondentů uvedlo, že o existenci profesních knihovnických organizací neví. Jedná se o 12 studentů KISK (devět z nich bakalářský program a tři z nich magisterský) a devět studentů ÚISK (pět studentů bakalářského programu a dva magisterského programu).

5. Jste členem nějaké profesní organizace?

Graf č. 5: Výsledky otázky č. 5, Výzkum I [Vypňto.cz, 2013]

Naprostá většina (92%) respondentů dotazníku zatím není členy žádné profesní organizace, pouze 16 dotázaných odpovědělo, že členy jsou. Z pozdějších odpovědí respondentů šlo jednoznačně vyvodit, že z těchto 16 dotázaných je 15 členy SKIP a jeden je jejím členem v rámci instituce, ve které pracuje.

6. Jak byste definovali, co jsou profesní knihovnické organizace?

Na otázku odpověděla většina, tedy 188 respondentů, pouze osm uvedlo „nevím“ a pět nevyplnilo vůbec.

Některé z odpovědí patřily mezi ty kuriózní:

- „*Další z byrokratických organizací usilující umenšení svobody jednotlivce.*“ - respondent č. 6.
- „*Každý obor lidské činnosti stvořil nějaké organizace, bohužel. Nicméně, u každé takové organizace mi uniká smysl, snad kromě lobbingu, koordinace a touze po moci a penězích. Nejsem týmový hráč a nezajímá mne žádné know how, dokážu si informace sehnat sám a z různých zdrojů. A o penězích si myslím, že by se měly vydělávat a ne se jich doprošovat v podobě nějakých grantů a podobných nesmyslů.*“ - respondent č. 31.

Většina odpovědí bylo stručných a víceméně výstižných – např.:

- „*Organizace sdružující inf. prof. a knihovníky. Patrně za účelem možnosti bližší spolupráce a profesního rozvoje.*“ - respondent č. 5.
- „*Sdružují informační pracovníky, knihovníky a další odborníky z dané oblasti. Usilují o zlepšení situace v daném oboru.*“ - respondent č. 116.

Některé odpovědi byly ale i propracovanější, jako např. následující dvě:

- „*Profesní knihovnické organizace jsou sdružení knihovníků a informačních pracovníků, knihoven a informačních institucí za účelem usnadnění koordinace, spolupráce a řešení oborové problematiky.*“ - respondent č. 8.
- „*Organizace sdružující zaměstnance pracující v knihovnách a dalších informačních institucích, příp. experty z akademické sféry, studenty nebo další členy z řad odborné veřejnosti.*“ - respondent č. 112.

7. K čemu si myslíte, že tyto organizace slouží?

Většina, tedy 187 respondentů, se pokusila na tuto otázku odpovědět. Otázku nevyplnilo pouhých pět respondentů a devět odpovědělo „nevím“. Někteří už tuto otázku zodpověděli v předchozí otázce, a tudíž odkazovali, případně ještě doplňovali.

Opět se objevilo několik kuriózních, či spíše provokativních odpovědí:

- „*Lobbyismus, poškozování konkurenčního prostředí na trhu knihovnických pracovních sil, byrokratismus...*“ - respondent č. 6.
- „*Lobbing, koordinace. A samozřejmě k naplňování ambicí vedoucích představitelů té které organizace, k účasti na konferencích a potvrzení si vlastní důležitosti. Nic nového pod sluncem, takto fungují všechny spolky a třeba i sekty. Neměl bych nic proti, kdyby si na to podobné organizace samy vydělaly. A pokud už být členem takové organizace, tak být členem zakládajícím a pokud možno generálním ředitelem, jinak to nemá smysl.*“ - respondent č. 31.
- „*K zvyšování falešného pocitu důležitosti. Knihovnictví je obor, ve kterém se absolutně nic neděje a nedělá, a tak se alespoň pár snaživců musí občas navzájem poplácat po ramenu a ujistit se v tom, že jsou nepostradatelní a inovativní.*“ - respondent 192.

Převažovaly ovšem výstižné odpovědi, mezi nejzajímavější patří např.:

- „Prosazování zájmů knihoven a knihovníků ve společnosti, u vlády, rozšiřování povědomí o činnosti knihoven, spolupráce v rámci oboru, pořádání akcí, konferencí“ - respondent č. 23.
- „Zajišťují vzdělávání knihovníků, snaží se také pomáhat při rozvoji činnosti knihoven a podporovat je v jejich činnosti, organizuje různé akce pro knihovníky a spolupracuje s jinými institucemi zabývajícími se knihovnictvím a informačními službami“ - respondent č. 28.
- „Organizace se podílí na tvorbě a realizaci konkrétních koncepcí a legislativy, velice důležitá je spolupráce se vzdělávacími institucemi a dalšími vzdělávacími organizacemi, a to i v zahraničí, dále se zaměřuje a přispívá k celoživotnímu vzdělávání informačních pracovníků (důležité) a dále se podílí na pořádání různých odborných akcí z oblasti oboru.“ - respondent č. 43.
- „Slouží k rozvoji oboru, díky zastřešení v organizaci je možné více a lépe a také hlasitěji prezentovat obor, jeho růst a úspěšnost, pokud jsou odborníci zastřešeni v oborových profesních organizacích, mohou lépe prezentovat společné názory i přes nejrůznější média“ - respondent č. 81.
- „Informují se o novinkách, akcích, spolupracují při výzkumech a snaží se zkvalitnit práci knihoven a informačních institucí tak, aby co nejvíce vyhovovaly uživatelům a byly sofistikovaným a vstřícným pracovištěm pro informační pracovníky.“ - respondent č. 114.
- „Většina z nich k tomu, aby si knihovníci mezi sebou vyměňovali zkušenosti a udržovali si v sobě vědomí, že jejich profese je důležitá a klasické knihovnictví není již zastaralou formou rozšiřování informací. Některé z nich dle mého slouží i jako debatní spolky k řešení různých problémů, se kterými se současné knihovnictví potýká - je totiž stále snadnější o problému mluvit, než ho reálně řešit.“ - respondent č. 191.

8. Mohli byste vyjmenovat některé české profesní knihovnické organizace a jejich pole působení?

Tuto otázku zodpovědělo 158 (78,6%) respondentů, zbylých 43 se vyjádřilo, že neví, případně nevyplnilo.

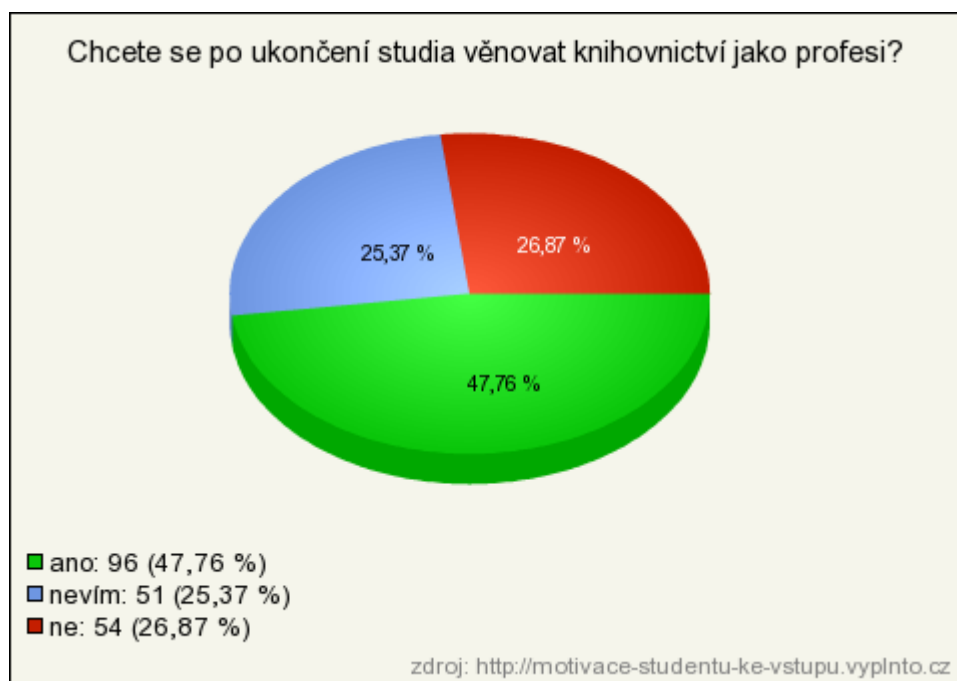
Podle očekávání převážná většina (65%), tj. 103 ze 158 respondentů vypsalo jako příklad profesní knihovnické organizace pouze SKIP. Dalších 52 respondentů (32,9%) pak SKIP uvedla v kombinaci s jednou nebo více dalšími organizacemi:

- SKIP + SDRUK: 17
- SKIP + SEX: 15
- SKIP + SDRUK + AKVŠ: 9
- SKIP + AKVŠ: 6
- SKIP + SDRUK + SEX: 2
- SKIP + SDRUK + SEX + ČIS: 1
- SKIP + AKVŠ + ČIS: 1
- SKIP + AKVŠ + SEX: 1

Celkem tedy SKIP uvedla drtivá většina z odpovídajících, 155 ze 158. SKIP neuvedli pouze tři z nich; dva uvedli AKVŠ a jeden respondent pak jako příklad PKO vyplnil SDRUK.

Podle toho, kolik studentů jednotlivé organizace uvedlo, pak lze tyto organizace seřadit následovně: SKIP (155), SDRUK (29), AKVŠ (19), SEX (18), ČIS (2).

9. Chcete se po ukončení studia věnovat knihovnictví jako profesí?

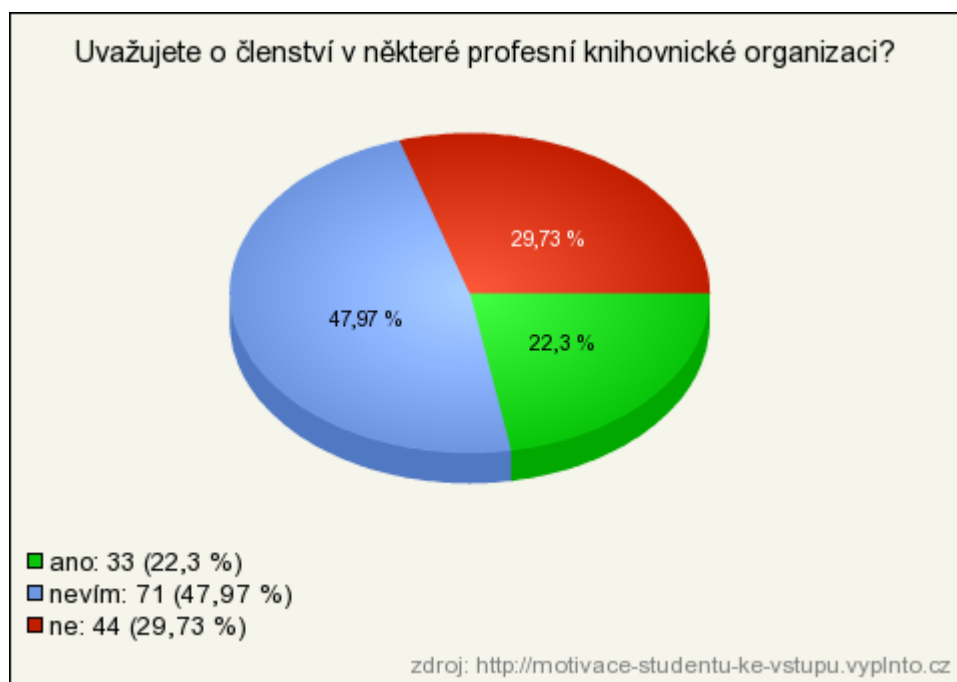

Graf č. 6: Výsledky otázky č. 9, Výzkum I [Vypíto.cz, 2013]

Pevně rozhodnuta se věnovat knihovnické profesi byla necelá polovina zodpovídajících studentů (47,76%), konkrétně 96 z nich. 54 z nich (tj. 26,87%) se oboru, který studují, věnovat nechce a 51 (25,37%) ještě není rozhodnuta.

Tato otázka pro zbytek dotazníku vyřadila ty respondenty, kteří si již jsou jistí, že se oboru nebudou chtít v budoucnu věnovat, a tudíž je nelze považovat za začínající nebo potenciální knihovníky a pro zbytek otázek již nejsou relevantní.

10. Uvažujete o členství v některé profesní knihovnické organizaci?

Graf č. 7: Výsledky otázky č. 10, Výzkum I [Vypňto.cz, 2013]

O členství v některé PKO uvažuje pouze 33 (22,3% dotázaných), z nichž 15 už individuálními členy je, a to konkrétně členy SKIP. O členství neuvažuje 29,73% dotázaných, tedy 44, nerozhodnuto je 71, tj. 47,97% studentů.

11. Které byste se chtěli stát členem a proč?

Otázku č. 11 zodpovídali jen ti, kteří na otázku č. 10 odpověděli Ano. Z 33 respondentů, kteří odpověděli, že by se chtěli stát členy některé organizace, se jich 25 chce stát členy SKIP, pět respondentů by se chtělo zapojit do SEXu a zbylí tři ještě nejsou rozhodnuti. Osm respondentů u této otázky odpovědělo, že již členy je – jedná se o studenty ÚISK, z nichž pět studuje magisterský program a tři bakalářský.

Studenti uváděli SKIP především proto, že je nejznámější a nejaktivnější organizací, která neustále informuje o novinkách v oboru a protože z členství ve SKIP vyplývají i určité

výhody (slevy na akce atp.). Respondent č. 178 přímo uvedl, že SKIP považuje za nejvhodnější organizaci, která by mu pomohla „zaplout do oboru“.

„Pořádá zajímavé akce, exkurze, má dobře vedenou webovou stránku s pro mě zajímavými informacemi, očekávám, že jejími členy budou podobně zaměřeni lidé jako já a tudíž se těším na jejich zkušenosti a znalosti.“ [respondent č. 195].

SEX si studenti vybrali, protože „pořádají řadu zajímavých přednášek“ [respondent č. 42] a protože jsou jim sympatičtí stávající členové a „cíle a nadšení se mi líbí“ [respondent č. 151].

12. Proč o členství neuvažujete?

Tuto otázku vyplňovali jen ti, kteří odpověděli na otázku č. 10 Ne (tj. celkem 44 respondentů). Dva otázku prakticky nevyplnili, šest uvedlo, že se oboru po studiu věnovat nechtějí nebo si ještě nejsou jisti, že by v něm chtěli být zaměstnání.

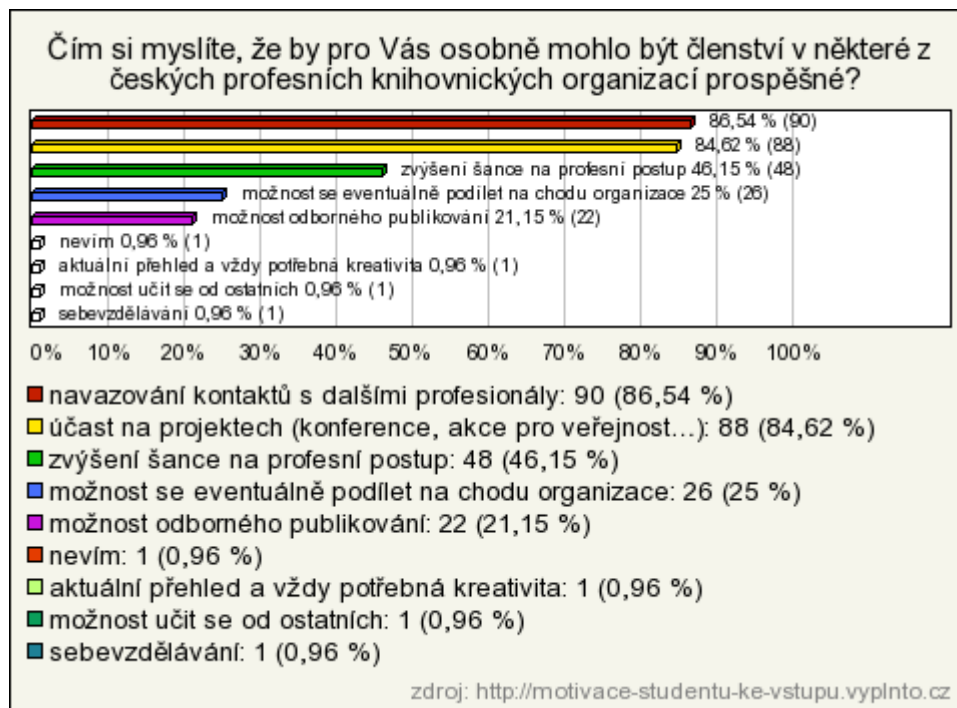
Zbývajících 36 respondentů mezi důvody opakovaně uváděli svou introvertní nebo „nekolektivní“ povahu, dále také, že nejsou nijak motivováni – buď nevědí o výhodách z členství, nebo jim nepřipadají dostatečné.

Ti, kteří již v oboru zaměstnaní jsou, také uváděli, že jejich spolupracovníci či nadřízení jsou členy (např. SKIP) a že jim to zatím pro práci a orientaci v oboru stačí. V podobném duchu odpovídal i respondent č. 48: *„Členy SKIPu jsou v naší knihovně obvykle nadřízení, kteří zkušenosti předávají svým kolegům v rámci pracoviště, a aktivním členem tedy řadový knihovník vlastně být nepotřebuje.“*

Několik respondentů uvedlo, že o vstupu do některé profesní knihovnické organizace budou uvažovat teprve, až v oboru začnou pracovat (*„ještě jsem ani nedostudovala a ani pořádně nevím co to vlastně je“* [respondent č. 133]) nebo až v něm budou pracovat déle, než dosud.

Mezi opakovanými důvody se objevil i názor, že dotyčným stačí občasná navštívení jednorázové akce, ale plnými členy být nechtějí.

13. Čím si myslíte, že by pro Vás osobně mohlo být členství v některé z českých profesních knihovnických organizací prospěšné?

Graf č. 8: Výsledky otázky č. 11, Výzkum I [Vypňto.cz, 2013]

Respondenti si mohli vybrat jednu a více odpovědí a jasná většina volila možnosti „navazování kontaktů s dalšími profesionály“ (90 respondentů, tj. 86,54%) a „účast na projektech typu konference a akce pro veřejnost“ (88 respondentů, tj. 84,62%). Na třetím místě četnosti se s velkým odstupem umístila možnost „zvýšení šance na profesní postup“ (48 respondentů, tj. 46%). 26 respondentů (25%) zvolilo „možnost se eventuálně podílet na chodu organizace“ a 22 (21%) zvolilo „možnost odborného publikování“.

Respondenti měli také možnost přidat vlastní odpovědi; využili ji čtyři z nich a uvedli: „aktuální přehled a vždy potřebná kreativita“ [respondent č. 70], „možnost učit se od ostatních“ [respondent č. 90], „sebevzdělávání“ [respondent č. 151]. Respondent č. 1 uvedl pouze „nevím“.

14. Snažil se Vás už někdo přesvědčit o vstupu do nějaké profesní knihovnické organizace?

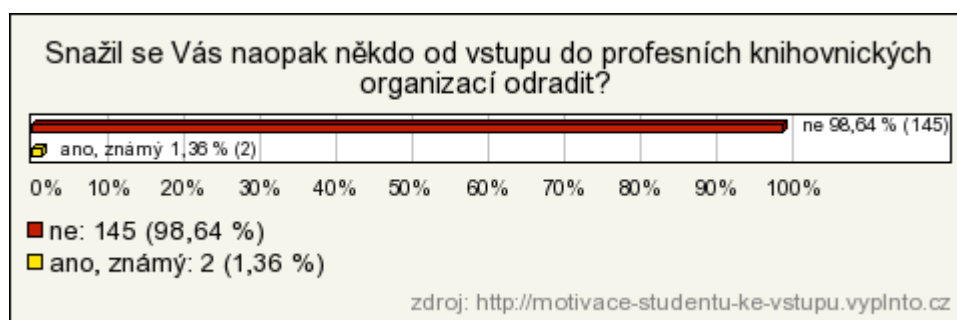
U této otázky si respondenti mohli vybrat ze tří možností, případně napsat vlastní. Možnost Ne vybrala drtivá většina z nich (88,44%), konkrétně 130 respondentů. Osm respondentů (tvořících 5,44%) zvolilo možnost „ano, známý“, možnost „ano, vyučující“ zvolili jen tři respondenti.

Vlastní odpovědi zvolilo sedm respondentů:

- „nadřizený“ - respondent č. 8
- „vstoupila jsem na základě vlastního rozhodnutí“ - respondent č. 53
- „host z vyšších míst SKIPu na SŠ“ - respondent č. 76
- „Jednou u nás přednášela na Bloku expertů Zlata Houšková“ - respondent č. 107
- „Zlata Houšková na přednášce“ - respondent č. 125
- „Kolegové knihovníci na jednom ze seminářů“ - respondent č. 163
- „Kolegyně“ - respondent č. 197

15. Snažil se Vás naopak někdo od vstupu do profesních knihovnických organizací odradit?

Graf č. 9: Výsledky otázky č. 15, Výzkum I [Vypňto.cz, 2013]

Téměř naprostá většina (98,64%) respondentů odpovědělo Ne, pouze dva zvolili možnost „ano, známý“. Možnost „ano, vyučující“ ne zvolil nikdo.

16. Bylo Vaše mínění o profesních knihovnických organizacích tímto nějakým způsobem změněno?

Poslední otázka nebyla povinná, tudíž ji vyplnilo jen 33 respondentů, z nichž většina odpověděla, že ne, několik že jim dotazník tuto problematiku připomněl. „Částečně - doted' jsem měla dobré mínění, ale tímto připomenutím asi jejich důležitost trochu vzrostla.“ [respondent č. 73].

3.3 Analýza výsledků Výzkumu I

3.3.1 Povědomí studentů o profesních knihovnických organizacích

Jak vyplývá z výsledků otázky č. 4, většina dotázaných studentů o existenci profesních knihovnických organizací ví ze studia, což je poměrně potěšitelný výsledek pro vyučující oboru knihovnictví a informačních studií v naší zemi. Jen necelá pětina respondentů uvedla, že o profesních organizacích v našem oboru věděli již před zahájením studia. Tento výsledek pak může svědčit o tom, že uchazeči o studium knihovnického oboru o něm před zahájením studia nemá hlubší vědomosti. Pochopitelně se bude jednat především o ty, kteří obor studují bez opravdového zájmu o něj.

Zajímavé je, že necelá desetina dotázaných odpověděla, že o existenci profesních knihovnických organizací neví. U studentů bakalářského programu je to ještě pochopitelné, ale nad neznalostí studentů magisterských programů, i když se jedná o pouze několik z nich (tři z řad KISK a dva z řad ÚISK), je nutné se poněkud pozastavit.

Vzhledem k tomu, že respondentů z KISK bylo o 11 méně, je zajímavé a pro lektory našeho oboru v Brně možná i důležité, že z celkových 19 studentů, kteří odpověděli, že o existenci PKO nevědí, jich větší polovina (63%) byla právě z KISK. Je možné to odvodit ze skutečnosti, že řídicí složky všech organizací sídlí v Praze, i když např. SKIP je na jižní Moravě velmi činný.

Pokud by se někdo rozhodl udělat podobný průzkum povinně, tj. 100% všech studentů knihovnictví v ČR by se muselo vyjádřit k jejich povědomí o PKO, teprve pak by bylo možné vyvodit závěry z kvality vyučování či „osvěty“ ohledně PKO. Tento dotazník může některé souvislosti jen naznačit. Dále lze předpokládat, že se vyplnění dotazníku rozhodli věnovat čas především ti, kteří už o termínu profesních knihovnických organizací alespoň letmo slyšeli. Výše uvedená zjištění a data lze tedy použít pouze jako orientační pomůcku v rámci výzkumu této práce, ne jako jakýsi audit informovanosti studentů.

Z výsledků otázek č. 6 a 7 dále vyplývá, že ti studenti, kteří o samotné existenci PKO vědí, mají také alespoň základní představu o jejich účelu a činnosti. Nepřekvapivě detailnější definice poskytli ti, kteří o obor mají opravdový zájem, případně jsou již v oboru i zaměstnaní (např. respondent č. 8, který zároveň u otázky č. 4 odpověděl, že o PKO věděl již před zahájením studia). Naopak ti studenti, kteří obor nestudují se skutečným zájmem, ale zároveň vyplňování dotazníku pojali detailním způsobem, měli u otázek č. 6 a 7 možnost vyjádřit své antipatie k oboru a jeho organizacím. V rámci dotazníku se jednalo o menšinu, ze které nelze

vyvozovat žádné rezolutní závěry, je ale určitě zajímavé, že se nejen mezi studenty bakalářského studia, ale dokonce i mezi studenty magisterských programů může objevit několik, kteří mají z oboru tak negativní a do určité míry možná i zkreslené dojmy.

Výsledky 8. otázky nepřekvapivě ukazují, že s pojmem profesní knihovnická organizace studenti převážně identifikují organizaci SKIP, s velmi výrazným odstupem pak i SDRUK a AKVŠ. Překvapivé je, že organizaci ČIS uvedli jen dva respondenti. Přitom především studenti ÚISK by mohli o její existenci a činnosti vědět např. díky spolupřátání cyklu Jinonických informačních pondělků, které si studenti mohou volit i jako seminář. Naopak počet respondentů, kteří uvedli jako příklad spolek SEX by mohl být tímto jakýmsi knihovnickým hnutím vnímán pozitivně. SEX navíc uvedli především ti, kteří se knihovnictvím chtějí dále profesně zabývat.

3.3.2 Motivace studentů ke vstupu do profesních knihovnických organizací

Otázka č. 9 vyloučila ze zbytku dotazníku ty, kteří jsou již rozhodnutí, že se oboru po ukončení studia věnovat nechtějí a nelze je tedy považovat za potenciální knihovníky a členy PKO.

Jak vyplývá z výsledků otázky č. 10, téměř polovina studentů, kteří se již rozhodli, že by do nějaké PKO chtěli vstoupit (22,5% relevantních respondentů), už jsou členy SKIP a někteří z nich jsou již i v oboru zaměstnáni. Zde je tedy patrné, že pokud existuje opravdový aktivní zájem o obor, lze předpokládat i určitý zájem o členství v PKO.

Většina respondentů se zájmem o vstup do PKO chce vstoupit do SKIP, a to především proto, že SKIP je nejvýznamnější, nejznámější a nejrozsáhlejší organizací svého druhu v ČR. Kromě toho, že SKIP nabízí jakousi záštitu spojenou s tradicí, je ovšem i viditelně aktivní. Studenti se zájmem o profesi a obor proto v této organizaci vidí nástroj pro zaučení se do komunity a rovněž dobrý nástroj, jak být o aktivitách a trendech knihovnictví pravidelně informován.

Druhou nejpopulárnější volbou pro zapojení se do profesního knihovnického spolku se v dotazníku stal SEX, především pro své optimistické zanícení pro obor a aktivitu ve formě přednášek. SEX na rozdíl od ostatních profesních organizací a spolků v ČR neoperuje jako organizace jako taková, pojem členství chápe trochu jinak a aktivní je především na sociálních sítích a odborných setkáních neformálního charakteru, je tedy mladým začínajícím knihovníkům v tomto ohledu bližší. Mladost a netradičnost SEXu je jeho velkou předností právě pro tuto generaci.

Ti, co naopak v dotazníku vyjádřili rozhodný nezájem o vstup do PKO, nyní nebo v blízké budoucnosti, nejčastěji uváděli jako důvod svou povahu, díky které nemají v oblibě jakékoli kolektivní činnosti. V některých případech by možná tito jedinci změnili názor, pokud by se jim podařilo potkat nějakého člena PKO, který by jim byl sympatický. Je ale pochopitelné, že ne všichni zájemci o obor mají také zájem o kolektivní činnost. Obor knihovnictví a informační vědy je dost obsáhlý na to, aby se v něm našlo místo i pro individualisty a samotáře (a to i v samotném prostředí knihoven).

Dalším faktorem pro nezájem o vstup byla absence motivace, vycházející z nejasnosti výhod členství. Zde se může hledat příčina na obou stranách, jak pasivnosti dotyčných studentů, tak nedostatečná viditelnost a prezentace možností, které PKO členům nabízejí.

Zajímavé je, že se několik již v oboru zaměstnaných respondentů vyjádřilo, že o vstupu neuvažují, protože je členem jejich zaměstnavatel nebo kolega a pro získávání aktualit jim toto pro práci stačí. Podobně se někteří vyjádřili, že jim stačí občas navštěvovat jednorázové akce, na plnohodnotné členství by neměli čas nebo by o něj ani neměli zájem. Toto jsou začínající knihovníci, kteří již určitým způsobem s činností PKO jsou seznámení a na které by se ti, kteří se zaměřují na získávání mladých členů do řad svých PKO, měli zaměřit.

Dále by bylo vhodné se při osvětě o PKO zaměřit na studenty nebo začínající knihovníky, kteří nemají pocit, že toho o oboru dost vědí, nebo ty, kteří zatím v knihovně nebo informační instituci pracují jen krátkou dobu. Prostředí PKO by mělo být ideální vzdělávací platformou pro tyto jedince a organizace a spolky by tak měli dát najevo, že jsou začátečníci vítáni.

Mezi odpověďmi na otázku č. 12 se objevil i následující, nikým jiným takto neformulovaný názor - respondent č. 82 uvedl, že ho tyto „organizace děsí a nepůsobí zrovna pružným dojmem“, což lze do určité míry pokládat za subjektivní, nicméně částečně i konstruktivní kritiku, která vypovídá o obrazu, které knihovnické spolky mohou mezi určitou částí nejen mladé odborné veřejnosti mít.

Začínající knihovníci by podle výsledků otázky č. 13 nejvíce ocenili, kdyby jim členství v PKO zprostředkovalo navazování kontaktů s dalšími profesionály a umožnilo účast na akcích, které organizace pořádají. Zvýšení šance na profesní postup od členství v PKO očekává menší procento dotázaných a o možnosti podílení se na chodu PKO zatím uvažuje jen čtvrtina z nich. Zájem o odborné publikování díky profesním spolkům mezi studenty není velký, ovšem ani nezanedbatelný.

Z výsledků 14. a 15. otázky vyplývá, že se profesní knihovnické organizace (kromě Mgr. Houškové, několikrát respondenty zmiňované) ani vyučující na ÚISK a KISK nesnaží studenty navnadit ke vstupu do těchto organizací, naštěstí se je ani nikdo aktivně nesnaží odradit. Je otázka, jestli by činnost získávání členů vůbec měla příslušet lektorům, školy by ale určitě měly organizacím jakousi propagaci umožnit.

Organizace samy by ale měly mít zájem o neustálé omlazování členské základny a o to, aby starší a zkušenější členové měli možnost předávat své zkušenosti dál. Spojení mladistvého a necynického přístupu k oboru s praktickými znalostmi a zkušenostmi, a dlouhodobým sledováním vývoje oboru by ideálně mělo udržovat jakoukoli organizaci v chodu.

Na rozdíl od PKO zahraničních, především těch severoamerických, není individuální členství ani pro studenta finančně náročné (SKIP: 200 Kč, ČIS: 100 Kč, SEX: zdarma). Např. zajímavý program IFLA Adopt a Student!³⁵, který zprostředkovává studentům roční členství zdarma, by tedy v našich podmínkách neměl šanci na uplatnění. České PKO by se měly zaměřit na osvětu studentů v rámci studia, čímž by docílily jak informování těch, které by nenapadlo o PKO vůbec přemýšlet, natož se stát členem, tak oslabení určité bariéry mezi vysokoškolským světem teorie a realitou činností PKO. Ne všichni začínající knihovníci by se měli chtít stát členy profesních organizací, ale žádný z nich by k nim neměl mít odpor a hlavně by se jich nikdo neměl bát.

---

³⁵ Informace o programu: <http://www.ifla.org/set/adopt-a-student>

4 Vztah českých knihovníků k profesním organizacím v oboru

V roce 2010 si SKIP v interním průzkumu zjišťoval důvody, proč její členové do organizace vstupují, s čím jsou spokojeni a naopak nespokojeni. Ankety se zúčastnilo 449 respondentů, tedy polovina tehdejší členské základny. Co se týče důvodu vstupu, většina respondentů (333 z nich) citovala profesní sounáležitost a stavovskou čest, téměř stejný počet (316 respondentů) pak rovněž udal zájem o získávání aktuálních informací a sdílení zkušeností a navazování kontaktů s kolegy.

Většina účastníků ankety byla s náplní svého členství ve SKIP spokojena, právě protože jim SKIP opravdu přináší aktuální informace a umožňuje udržovat kontakt s dalšími profesionály, díky kterému si mohou vyměňovat zkušenosti, navzájem se inspirovat a podělit se o své profesní problémy a společně na ně hledat řešení. Naopak za největší negativa spolku respondenti považovali stárnoucí členskou základnu a s ní spojenou nedostatečnou motivaci mladých začínajících knihovníků. Za další negativum tehdy členové SKIP v průzkumu označili, že se svazu zatím nepodařilo zvýšit prestiž profese a že množství individuálních členů ve srovnání s množstvím všech pracovníků v oboru SKIP je stále nedostatečné [Houšková, 2010a].

SKIP v roce 2010 pořádal i anketu mezi knihovníky, kteří jejími členy nejsou. Nejčastějším důvodem, proč knihovníci členy SKIP nejsou, uvedeným čtvrtinou respondentů, byl ten, že jim členství nikdo nenabídl. Tento důvod byl následován nechutí ke sdružování a absencí dostatečného obeznámení s činností organizace. O členství by tehdy v této anketě respondenti především uvažovali v případě, že by SKIP nabízel více, pokud možno zajímavých, akcí, v případě, že by se v médiích lépe prezentoval a v případě, že by nabízel akce a aktivity, týkající se zájmu dotyčných respondentů [Richter, 2010].

Průzkumy, prezentované v této kapitole, se snažily se nezaměřovat pouze na SKIP, ovšem především kvůli nevelkému množství profesních knihovnických organizací s individuálním členstvím v rámci ČR, reflektují níže předložené výzkumy II a III, především vztah knihovníků právě ke Svazu knihovníků a informačních pracovníků České republiky (SKIP) a ve velmi menší míře rovněž k České informační společnosti (ČIS). Žádný z respondentů se nepřihlásil k afiliaci s novým spolkem Sekce experimentálních knihovníků (SEX), která podle výsledků Výzkumu I získává oblibu mezi mladými knihovníky. Do určité míry bude tedy ve výsledcích v této kapitole předložených výzkumů možno srovnat, jak se za poslední tři roky změnil vztah stávajících členů SKIP i nečlenů k této organizaci.

4.1 Metody a popis Výzkumu II

Pro Výzkum II, zabývající se vztahem, který stávající členové mají ke svým profesním knihovnickým organizacím, bylo použito kvantitativní metody, a byl tedy uskutečněn formou online dotazníku. Dotazník se skládal z celkem 40 otázek, uzavřených i otevřených. Otázky byly rozděleny do dvou skupin, pro členy jen jedné organizace a pro členy více organizací. Zvláště v této druhé skupině bylo kvůli zjednodušení struktury dotazníku použito především otevřených otázek. Stejně jako u Výzkumu I bylo u některých bodů důležité, aby respondentům bylo umožněno použít vlastní formulace.

Průzkum mezi stávajícími členy PKO byl uskutečněn v průběhu června pomocí online služby Vyplňto.cz. Odkaz na dotazník byl potenciálním zájemcům rozeslán pomocí e-mailové konference Knihovna a s pomocí doc. PhDr. Richarda Papíka, PhD. pak i přímo mezi členy ČIS.

Dotazník vyplnilo celkem 302 respondentů.

4.2 Výsledky Výzkumu II

1. Pracujete jako knihovník/informační pracovník?

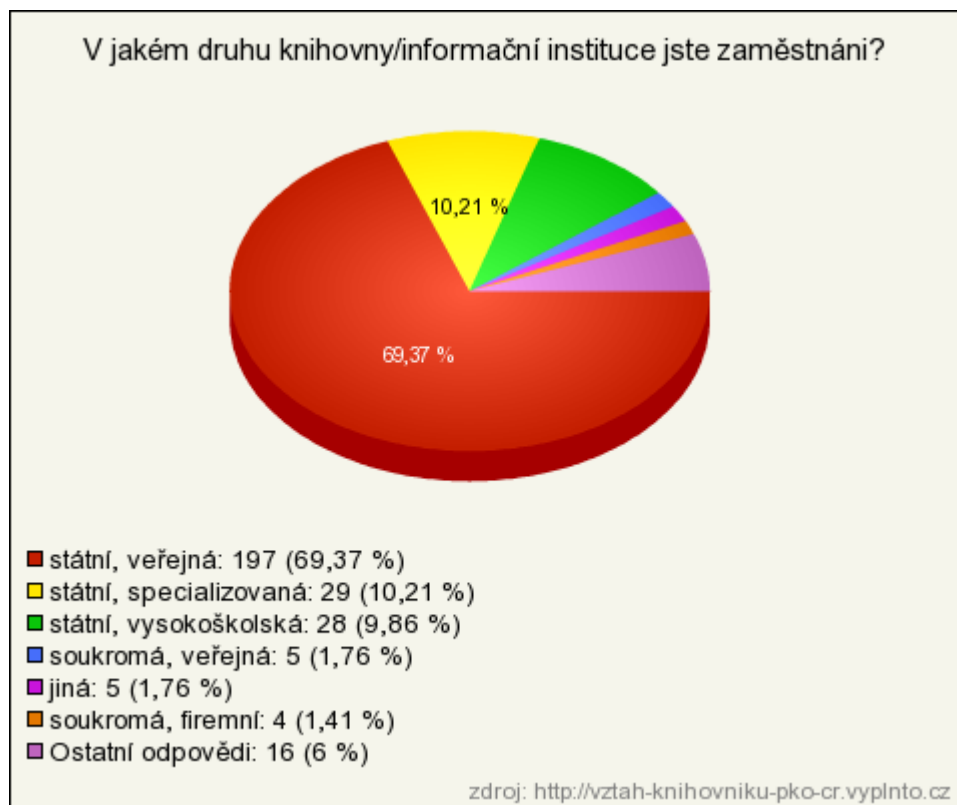

Graf č. 10: Výsledky otázky č. 1, Výzkum II [Vyplňto.cz, 2013]

Z celkových 302 respondentů 18 (5,96%) uvedlo, že jako knihovník nebo informační pracovník zaměstnání nejsou. Tito respondenti byli vyřazeni ze zbytku dotazníku. Důvodem bylo získat jakousi zpětnou vazbu o PKO od aktivních knihovníků, kteří mají možnost ovlivnit obor a potažmo tyto organizace v současnosti, respektive i v budoucnosti. Členy PKO

(především SKIP) mohou být i již bývalí knihovníci, kteří jsou dnes v důchodu. Někteří z nich dotazník přesto vyplnili a v některých případech byly jejich příspěvky podnětné. Bylo tudíž rozhodnuto ty již v oboru neaktivní respondenty, kteří v této otázce neodpověděli Ne, z výsledků dotazníku nevyřazovat.

2. V jakém druhu knihovny/informační instituce jste zaměstnání?

Graf č. 11: Výsledky otázky č. 2, Výzkum II [Vypňto.cz, 2013]

197 respondentů (69,4%) uvedlo, že je zaměstnáno ve státní³⁶ veřejné knihovně, 29 (10,21%) bylo zaměstnáno ve státní specializované a 28 (9,86%) ve státní vysokoškolské knihovně. Soukromou veřejnou knihovnu jako své pracoviště uvedlo pět respondentů a čtyři uvedli, že pracují v soukromé firemní. Dva respondenti pak dále uvedli, že pracují v soukromé vysokoškolské knihovně. Respondenti měli možnost uvést typ pracoviště, který na seznamu uveden nebyl. Tuto možnost zvolilo 6% dotázaných, tedy 16 respondentů. Šest z těchto respondentů uvedlo, že pracují v městské nebo obecní veřejné knihovně, dva ve vědecké veřejné, dva v knihovně vyšší odborné školy. Zbylí tři respondenti pak jako své pracoviště uvedli nelehko zařaditelné instituce: Národní knihovnu, Knihovnu AV ČR a jeden uvedl, že pracuje v organizační složce města. Pět respondentů pak uvedlo „jiný“ typ instituce, bez upřesnění.

³⁶ Včetně krajské, městské a obecní apod.

Z řad 13 respondentů, kteří uvedli členství v ČIS, je ve veřejné, nesoukromé, knihovně zaměstnáno jen pět (38,5%) z nich, tři respondenti pracují ve státní specializované knihovně, další tři ve státní vysokoškolské knihovně, jeden v soukromé veřejné knihovně a poslední v soukromé firemní knihovně.

3. Jaké profesní organizace (dále PKO) jste členem?

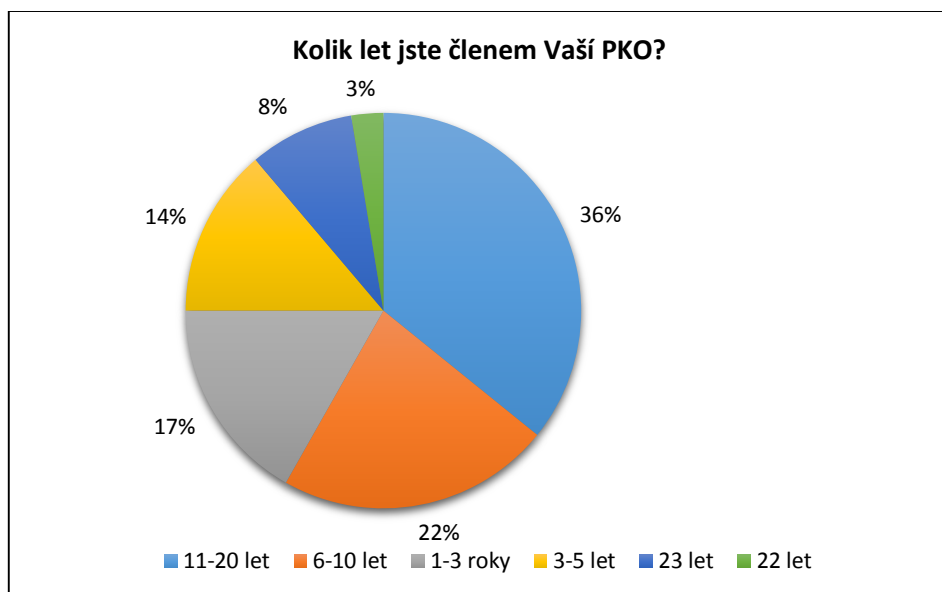
Graf č. 12: Výsledky otázky č. 3, Výzkum II [Vypňto.cz, 2013]

88,38% respondentů, konkrétně 251 z nich uvedlo, že jsou členy SKIP, 13 uvedlo, že je členy ČIS. Jeden respondent uvedl, že je členem „jiné“ organizace. 19 respondentů (tvořících 6,69% z celku) zvolilo možnost, „členy více než jedné“ – ti pak byli **přesměrováni k otázce č. 25**.

4. Jaké neuvedené PKO jste členem?

Otázku č. 4 vyplnili čtyři respondenti. Jeden uvedl, že není členem žádné neuvedené organizace a z dotazníku byl pak vyřazen. Zbylí respondenti uvedli SDRUK, Knihovnickou komisi Asociace muzeí a galerií ČR, která je přidružená ke SKIP a jeden respondent uvedl IAALD (International Association of Agricultural Information Specialists). Ani jedna z těchto institucí nesplňovala kritéria zkoumaná v tomto dotazníku, všichni tři respondenti byli ale zároveň i členy zkoumaných organizací a z výsledků dotazníku tudíž vyřazeni nebyli.

5. Kolik let jste členem Vaší PKO?

Graf č. 13: Výsledky otázky č. 5, Výzkum II

96 respondentů (36%) vybralo možnost 11-20 let, 60 respondentů (22%) pak možnost 6-10 let. 17% (konkrétně 45 respondentů) zvolilo možnost 1-3 roky, 37 respondentů (14%) pak možnost 3-5 let. 23 respondentů (tj. 8%) uvedlo, že jsou členy své organizace, konkrétně SKIP, 23 let; osm z nich upřesnilo, že byli členy již mezi lety 1968 a 1970. Sedm (tj. 3%) respondentů pak bylo členy své organizace, (rovněž SKIP), 22 let.

Respondenti z řad ČIS rovnoměrně zastupují jednotlivé skupiny rozpětí let, se čtyřmi respondenty je nejvíce zastoupené rozpětí 6-10 let, zbylá jsou zastoupená po třech respondentech. Více jak 20 let žádný respondent členem ČIS nebyl.

6. Jak jste se dozvěděli o možnosti členství ve Vaší PKO?

Většina (76%) respondentů, konkrétně 203 z nich, se o možnosti členství ve své PKO dozvědělo od kolegů v zaměstnání. Jen 24 respondentů (9%) pak díky studiu a 12 (4,5%) se o možnosti vstupu do své PKO dozvědělo z médií.

26 respondentů pak využilo možnosti uvést vlastní odpověď: čtyři odpovídající byli u znovuzakládání SKIP, další dva se pak o možnosti vstupu do SKIP dozvěděli z kampaně po obnovení této organizace. Čtyři respondenti uvedli, že se o své PKO dozvěděli díky vlastnímu zájmu z internetu. Tři respondenti se pak o své PKO dozvěděli od kolegů v oboru a rovněž další tři na odborných akcích. Dva z odpovídajících uvedli, že se o možnosti členství dozvěděli díky informacím své krajské knihovny. Mezi individuálními odpověďmi se dále vyskytlo „dědictví“ po předchůdci nebo v rámci rodiny.

Respondentka č. 204 uvedla: „Při soutěžních projektech knihoven jsem byla upozorněna, že když nejsem ve SKIPu, mám menší šanci na dobrý výsledek.“

7. Co Vás motivovalo ke vstupu do PKO?

Respondenti mohli u této otázky zatrhnout jednu nebo více možností, případně i přidat vlastní odpověď. Z připravených osmi odpovědí bylo jednoznačně nejpopulárnějších pět z nich:

- „možnost účastnit se konferencí, setkání a exkurzí“ – 176 respondentů (66%)
- „pomoc při profesním růstu“ – 114 respondentů (43%)
- „možnost zasadit se o záležitosti a problémy, které Vám připadají důležité nebo zanedbávané v rámci oboru nebo na Vašem pracovišti“ – 94 respondentů (35,3%)
- „možnost se aktivně zapojit do dalších pořádaných akcí“ – 90 respondentů (33,8%)
- „zajímavá tematická náplň“ – 82 respondentů (30,8%)

Jen 25 odpovídajících (9,4%) zatrhl možnost „požadavek Vašeho zaměstnavatele“, 20 z nich (7,5%) uvedlo, že „vydávané publikace“ byly mezi důvody ke vstupu a 15 (5,6%) respondentů vstupovalo do PKO i kvůli možnosti se „eventuálně podílet na vedení“ této organizace.

Mezi individuálními odpověďmi se čtyřikrát objevil pojem „profesní hrdost“ a v podobném duchu pak i „profesní příslušnost“ a „vyjádření sounáležitosti“. Objevil se i názor, že „každá profese by měla mít svou profesní organizaci“ [respondent č. 12].

8. Proč jste si vybrali právě tu PKO, jejímž jste členem?

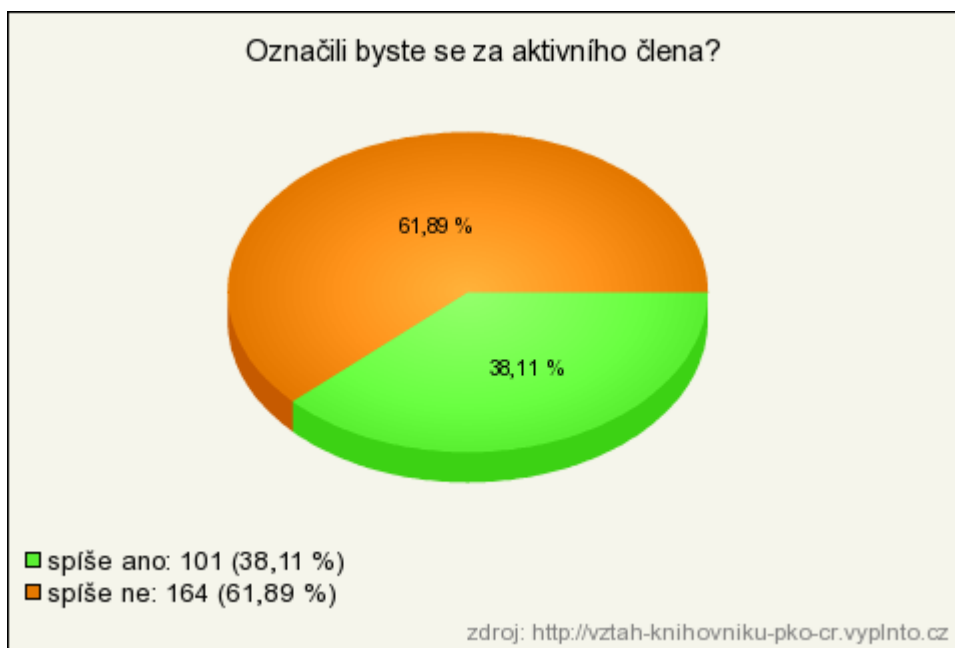
Respondenti mohli opět vybrat jednu nebo více možností v odpovědích. 120 (45%) respondentů uvedlo, že si svou PKO vybrali kvůli tematické náplni a pořádaným akcím. 96 respondentů (36,2%) vybralo možnost „v ČR není mnoho dalších možností“, dalších 88 (33%) pak možnost „je aktivní v mém regionu“. Jen 32 (12%) respondentů zvolilo možnost „je nejlepší v republice“ a 23 odpovídajících pak možnost „požadavek zaměstnavatele“.

Jen 13 odpovídajících pak využilo možnost vlastní odpovědi. Na adresu SKIP se objevili komentáře, označují tuto organizaci za prestižní, jedinou známou a první svého druhu v naší zemi.

9 ze 13 respondentů (tj. 69,3%) z řad ČIS uvedlo, že si tuto PKO vybralo kvůli tematické náplni a pořádaným akcím, třikrát se rovněž objevil důvod, že je tato organizace aktivní v jejich

regionu a jen jeden respondent uvedl, že do ČIS vstoupil, protože v ČR neměl mnoho dalších možností.

9. Označili byste se za aktivního člena?

Graf č. 14: Výsledky otázky č. 9, Výzkum II [Vypňto.cz, 2013]

164 respondentů, tedy poměrná většina (61,89%), by se neoznačila za spíše aktivního člena, zbylých 101 (38,11%) odpovídajících se považuje za spíše aktivní.

10. Jakým způsobem se zapojujete do činnosti organizace?

Na otázku č. 10 odpovídali ti, kteří odpověděli SPÍŠE ANO v předchozí, 9., otázce. Odpovídat mohli vlastními slovy, nicméně odpovědi bylo možné zpracovat kvantitativně.

52 respondentů (53,5%) uvedlo, že jsou členy regionálních výborů SKIP; dále se mezi odpovídajícími vyskytlo sedm předsedů regionálních výborů SKIP a osm členů výkonného výboru. Členství v Klubu dětských knihoven uvedlo 13 respondentů a dalších 11 pak členství v Sekci pro veřejné knihovny. Zapojení se do podsektce Venkovské knihovny zmínili tři respondenti. Odpovídající z řad SKIP uváděli i aktivní členství v dalších sekcích, už ale jen jednotlivě.

12 respondentů ze SKIP v této otázce odpovědělo, že se zapojují do organizace regionálních akcí a aktivit. Pouze šest odpovídajících uvedlo, že se účastní seminářů, aniž by se zapojovali do jejich organizace.

Ze 13 respondentů z řad ČIS se za aktivní považují pouze dva z nich a oba jsou členy revizní komise organizace.

11. Jste spíše pasivním členem, protože...

Na otázku č. 11 odpovídali ti, kteří odpověděli SPÍŠE NE v 9. otázce. Stejně jako v otázce č. 10, respondenti v otázce č. 11 odpovídali vlastními slovy. Obsah odpovědí se ale často opakoval, proto bylo možné je kvantitativně zpracovat.

Polovina (49,4%), celkem 81 respondentů, uvedla nedostatek času, jako hlavní důvod proč jsou spíše pasivní. Dalších 33 respondentů (20,1%) se odvolávalo na svou povahu nebo na větší aktivnost kolegů, tj. buď se „necítí“ na aktivní zapojení nebo již díky cirkulaci informací na pracovišti nemají potřebu se dále zapojovat. 17 respondentů (10,4%) se nezapojuje, protože jsou „daleko od dění“ a místa konání akcí jsou pro ně vzdálená.

Osmdesát respondentů uvádí, že zatím nemělo šanci se nějak zapojit nebo nemají pocit, že mají čím přispět, podobně dalších pět respondentů odpovědělo, že jsou členy teprve krátce a ještě se „rozkoukávají“. Sedm respondentů odpovědělo, že je spokojeno „být konzumentem“ (tj. o obor se zajímají, občas se účastní akcí, ale nezapojují se do organizace).

Mezi zbylými, individuálními, důvody se objevovaly různé rodinné důvody nebo nedostatek akcí, které by se týkaly toho, co tyto respondenty zajímá.

Z 11 „neaktivních“ členů ČIS tři uvedli nedostatek času, další tři, že jsou od centra dění v Praze daleko. Další tři členové ČIS se cítí být spokojeni s tím být pasivními členy (tj. být jen informováni). Dva respondenti uvedli, že zatím neměli příležitost se nějakým způsobem zapojit.

12. Jak jste zatím spokojeni se svým členstvím?

Graf č. 15: Výsledky otázky č. 12, Výzkum II [Vypňto.cz, 2013]

Odpovídající odpovídali na tuto otázku „oznámkováním“ své spokojenosti, tj. výborný až nedostatečný.

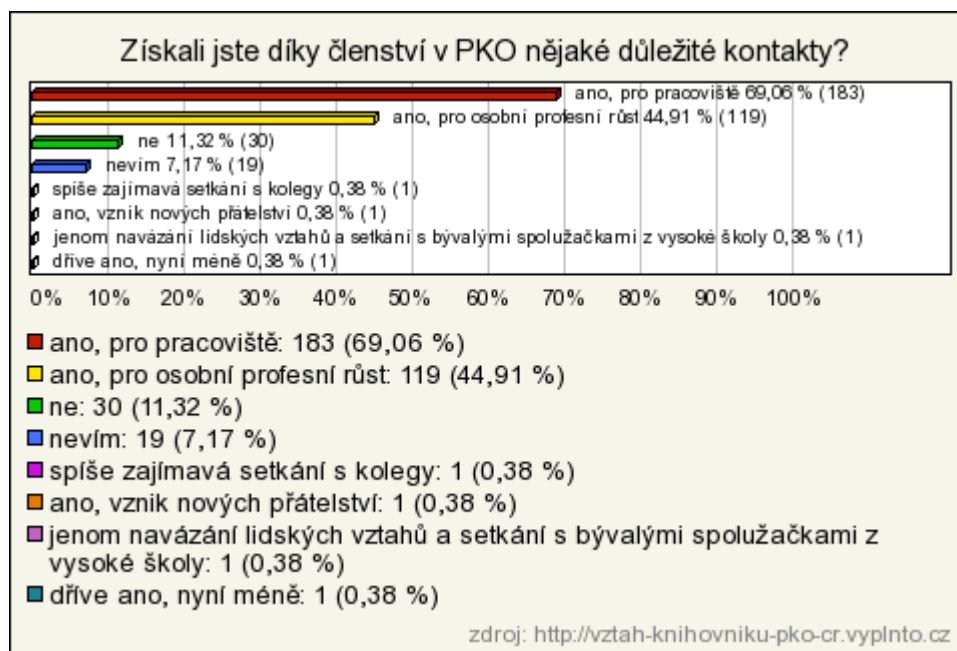
101 respondentů (38,11%) ohodnotilo svou PKO chvalitebně, 90 (33,96%) dobře, 54 (20,38%) výborně. Jen 16 dotazovaných (6,04%) by ohodnotilo svou spokojenost dostatečně a pouze čtyři respondenti (1,51%) zvolili známku nedostatečnou.

Pokud bychom z výsledků výše oddělili pouze údaje pro ČIS, výsledky by byly o něco horší. Ze 13 respondentů by sedm zatím svému členství v organizaci udělilo dobrou známku, tři chvalitebnou, dva výbornou a jeden dostatečnou.

13. Pomohlo Vám členství v PKO nějakým způsobem v dosavadní kariéře?

127 (47,9%) dotázaných odpovědělo Ne (šest z nich členové ČIS), 80 (30,2%) vybralo možnost Ano (dva členové ČIS) a 58 (21,9%) respondentů zodpovědělo Nevím (z nich čtyři členové ČIS).

14. Získali jste díky členství v PKO nějaké důležité kontakty?

Graf č. 16: Výsledky otázky č. 14, Výzkum II [Vypňto.cz, 2013]

Odpovídající si mohli vybrat jednu nebo více z několika možností, případně přidat i vlastní odpověď.

183 respondentů (69,06%) vybralo odpověď „ano, pro pracoviště“, 119 respondentů (44,91%) „ano, pro osobní profesní růst“. S velkým odstupem jen 30 respondentů (11,32%), tři z nich členové ČIS, zvolilo odpověď Ne a pouhých 19 odpovídajících (7,17%), dva z nich členové ČIS, vybralo možnost Nevím.

Jen čtyři respondenti využili možnost přidat vlastní odpověď, tři z nich uvedli, že jim PKO byla užitečná spíše k navazování nebo obnovování přátelství. Respondent č. 277, který je členem SKIP od roku 1991, odpověděl: „dříve ano, nyní méně“, bez dalšího upřesnění.

15. Zklamalo Vás nějakým způsobem členství v PKO oproti Vašemu původnímu očekávání?

Tuto otázku zodpovídali respondenti vlastními slovy.

Většina respondentů, tedy 226 z nich (85,2%), se zklamána necítí. Podle důvodů, které byly udávány by se odpovědi mohly rozdělit do tří zhruba stejně velkých skupin: ti, kteří nejsou zklamaní, protože neměli vysoká (neurčitá) očekávání; ti, kteří věděli přesně, co očekávat a jsou spokojeni a ti, kteří členství v PKO (konkrétně ve SKIP) považují za součást profesního života, i se všemi nedostatky.

Mezi zajímavými odpověďmi se u této otázky objevily následující:

- „*Jako v každé jiné velké a poměrně dlouhodobé organizační struktuře existují i ve SKIPu ti, kteří mají "moc" a rozhodují a vytvářejí jakýsi nepsaný standard toho, co je dobré a co méně, co se má či nemá či by se mělo, a někdy nastává problém prosadit jiný pohled, přístup, názor... Ale není to nijak dramatické a práce lidí ve špičkách SKIPu je úctyhodná. Věci, které se mi osobně nelíbí, však nekritizuji, protože sama nevím, jak bych je dělala jinak či lépe. Každopádně, pořád je co zlepšovat a větší otevřenost kritice by SKIPu opravdu slušela (někdy i prospěla)*“ - respondent č. 78.
- „*Naopak mne potěšil zájem a nasazení některých kolegů a kolegyně. Měla jsem štěstí na lidi kolem sebe, vždycky jim o něco šlo a dovedli pro to něco udělat*“ - respondent č. 156.
- „*Určitě nezklamalo. Mám možnost kdykoli se obrátit na příslušné pracovníky organizace a zároveň dostávám čerstvé zprávy on-line a také na metodických poradách v rámci regionu*“ - respondent č. 297.

Nespokojených respondentů se v této otázce objevilo 32 (tvořících 12%), z toho dva z řad ČIS. Tito členové ČIS vyčítají nízkou aktivitu a to, že přestala pořádat zahraniční poznávací cesty.

Členové SKIP několikrát zmínili, že je zklamala pasivita kolegů a/nebo neaktivita ostatních členů a rovněž to, že se organizace nestará o adekvátní platové ohodnocení pracovníků a o jejich sociální status. Mezi dalšími důvody zklamání se objevily např. malá intenzita mezinárodní spolupráce, opomíjení odborných a malých veřejných knihoven, tříštění profesní a oborové náplně a malý zájem o publikace SKIP ze strany spolučlenů.

Objevily se tyto dvě zajímavé odpovědi:

- „*Činnost organizace neodpovídá potřebám knihoven se specializovaným fondem a je zaměřena spíše na veřejné knihovny zaměřené univerzálně. Slabá vyjednávací pozice v legislativním procesu - viz např. jednání o knihovním a autorském zákoně.*“ - respondent č. 116.
- „*Někdy málo zaměřené na obyčejné knihovníky, spíše práce od zeleného stolu "odborníky" z velkých měst bez ohledu na potřeby malých knihoven a jejich profesního složení včetně dosaženého vzdělání*“ - respondent č. 127.

Sedm respondentů otázku nezodpovědělo.

16. Myslíte si, že Vaše PKO věnuje určité oblasti knihovnictví výrazně větší pozornost na úkor jiných?

Většina (84,9%), tedy 225 dotazovaných si nemyslí, že by jejich PKO věnovala větší pozornost jedné oblasti knihovnictví na úkor jiných. Mezi těmito, většinou velmi stručnými, odpověďmi se našly dvě zajímavé, (obě hodnotící SKIP), a každá narážející na jiný problém:

- „*Myslím si, že kdo má zájem, najde "svou parketu" a může se realizovat. Pokud má některá oblast knihovnictví pocit, že je zanedbávaná, je to chyba lidí, kteří mají ten pocit a nic pro změnu neudělají.*“ - respondent č. 186.
- „*Naopak se domnívám, že někdy SKIP "honí příliš mnoho zajíců najednou"*“ - respondent č. 272.

Dalších 15 se vyjádřilo, že neví nebo to nedokáže posoudit; jen 25 respondentů si myslí, že se jejich PKO opravdu věnuje jedné oblasti oboru na úkor jiných. Mezi problémovými oblastmi se u SKIP objevilo nedodržování programu, nejasná tematika, vyhýbání se platovým otázkám a upřednostňování vzdělávání nad oblastmi katalogizace a bibliografie. Respondent č. 241 si stěžuje na „*zbytečně velkou propagaci čtení obecně namísto pomoci konkrétním knihovnám*“, na druhou stranu respondent č. 185 by si přál „*více akcí pro pracovníky zabývající práci s dospělými čtenáři*“.

V odpovědích na tuto otázku se objevilo i několik názorů na upřednostňování problematiky jednoho druhu knihoven na úkor jiných. Opakoval se názor, že je SKIP příliš zaměřený na veřejné knihovny na úkor různě specializovaných: „*Myslím si, že se SKIP dostatečně nevyrovnává s tím, že není jen spolkem knihovníků veřejných (dříve lidových) knihoven, ale také knihovníků studijních a vědeckých knihoven.*“ [respondent č. 300]. Objevil se ale i přesně protichůdný názor: „*Mám dojem, že veřejné knihovnictví je zastíněno knihovnami vědeckými a vysokoškolskými, že individuální knihovníci ve veřejných knihovnách jsou v nerovnoprávném postavení v knihovnickém spolku.*“ [respondent č. 99].

U této otázky se vyjádřili i dva členové ČIS³⁷:

- „*Samozřejmě věnuje určitým tématům větší pozornost, ale je to podle mě naprosto v pořádku, protože se jedná o témata aktuální (E-knihy, informační vzdělávání...).*“ - respondent č. 18.

---

³⁷ Zbýlých 11 bylo mezi 225 stručně spokojenými

- „*Ano - měla by hledat témata společná co nejširší skupině členů v organizaci*“ - respondent č. 19.

17. Je pro Vás členství v PKO finančně náročné?

Většina respondentů 237 (89,5%) odpověděla, že pro ně členství v PKO náročné není, jen 28 (10,5%) považuje členství v PKO za finančně náročné.

18. Členství považujete za finančně náročné, protože...

Otázku č. 18 zodpovídali ti, kteří odpověděli SPÍŠE ANO v otázce č. 17 (tj. celkem 28 respondentů). Všichni respondenti zde zmiňovali především nízké platy v oboru knihovnictví, jako např. respondent č. 116: *„Efekt členství neodpovídá vynaloženým prostředkům na roční příspěvek, nepoměr vůči mzdám v oboru.“* Respondent č. 128 pak navrhuje, že by PKO *„neměly by mít profesionální zaměstnance: cena individuálních členů by se snížila.“*

19. Členství nepovažujete za finančně náročné, protože...

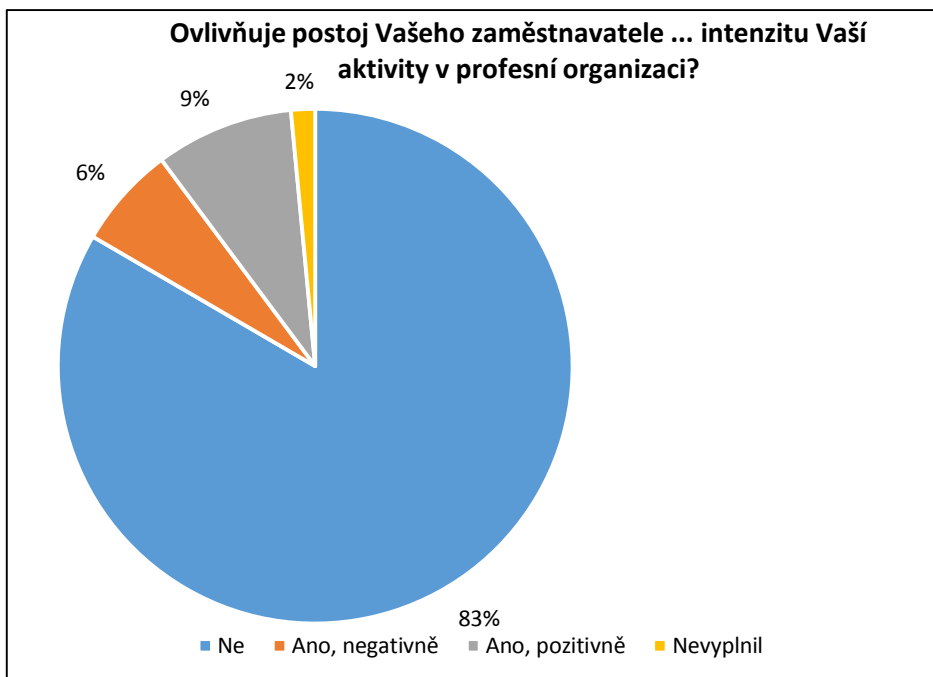
Na otázku č. 19 odpovídali ti, kteří v otázce č. 17 odpověděli SPÍŠE NE (tj. celkem 237 respondentů). Členové PKO uváděli několik důvodů, proč členství není po finanční stránce náročné: slevy na akcích investice bohatě vrátí, a ani samotné akce (jak SKIP, tak ČIS) nejsou drahé. Roční poplatky nejsou ani ve SKIP (400 Kč) ani v ČIS (100 Kč) vysoké a SKIP navíc poskytuje slevu seniorům, studentům a ženám na mateřské dovolené (200 Kč). 15 respondentů explicitně uvedlo, že jim členské poplatky hradí zaměstnavatel. Respondent č. 34 pak navíc uvedl, že je podle něj *„podpora profesní organizace považována za normální“*.

20. Jste Vaším zaměstnavatelem podporování v členství v PKO?

Odpovídali všichni respondenti; mohli si vybrat ze čtyř odpovědí a dále měli možnost přidat i vlastní. 140 odpovídajících (52,8%) z nich vybralo možnost „Ano, nemusím si brát dovolenou kvůli účasti na akcích“, 92 (34,7%) z nich vybralo „Ne, ale nikdo mi ani nebrání zapojovat se do aktivit PKO, pokud to neovlivňuje pracovní výkon“ a 75 (28,3%) z nich pak zvolilo „Ano, dostávám příspěvky na výdaje spojené s účastí na akcích“. Jen 3 respondenti zvolili „Ne, naopak mu mé zapojení vadí“.

Možnosti uvést vlastní odpověď využilo 20 respondentů (7,55% dotázaných). Několik z nich je zaměstnavateli, jiní uvedli, že zaměstnavatel o jejich členství neví. Šest z těchto respondentů uvedlo, že záleží na tom, jaký typ akce to je a jak se týká náplně jejich práce v knihovně. Podpora jejich zaměstnavatele u nich tudíž není bezpodmínečná, ale do jisté míry existuje.

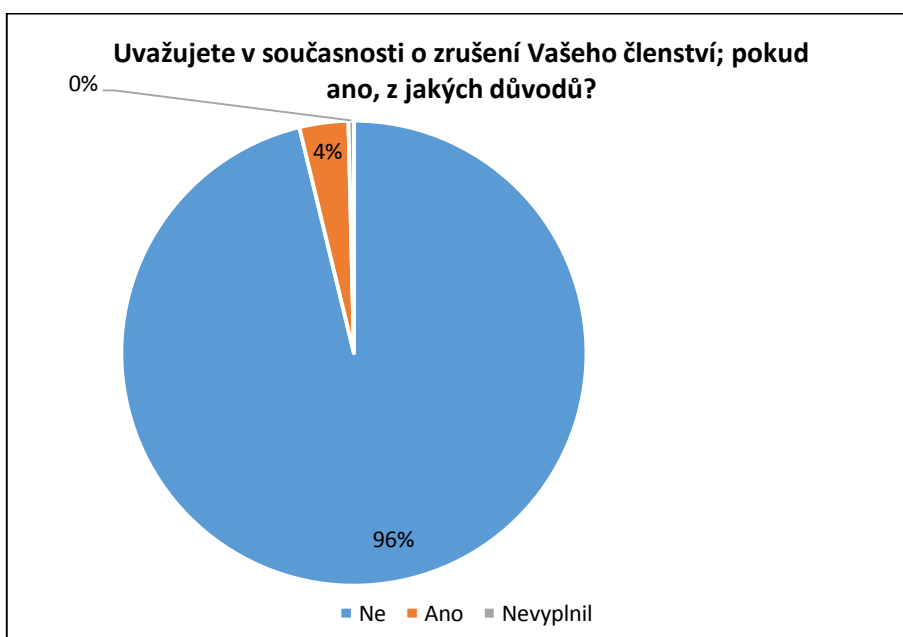
21. Ovlivňuje postoj Vašeho zaměstnavatele vůči vašim aktivitám v PKO nějakým způsobem intenzitu Vaší aktivity v profesní organizaci?

Graf č. 17: Výsledky otázky č. 21, Výzkum II

Většina respondentů (83%), tj. 225 z nich, odpovědělo Ne, pozitivní vliv zaměstnavatele zaznamenalo 23 (9%) respondentů, negativní vliv naopak 17 (6%) respondentů (z nichž někteří uvedli, že kdyby je zaměstnavatel podporoval, byli by aktivnější). Čtyři respondenti otázku prakticky nevyplnili.

22. Uvažujete v současnosti o zrušení Vašeho členství; pokud ano, z jakých důvodů?

Graf č. 18: Výsledky otázky č. 22, Výzkum II

255 respondentů, tedy drtivá většina z nich (96%) o zrušení členství neuvažuje, jen devět respondentů (4%), dva z nich z ČIS, odpovědělo ve smyslu, že o zrušení členství uvažuje. Jeden respondent nevyplnil.

Všichni z „neuvažujících“ odpovídali velmi stručně, až na respondenta č. 52, který odpověděl: „*Ne, pokud ještě nějakou dobu vytrvá na knihovnické scéně PhDr. Vít Richter.*“.

Mezi důvody, proč by stávající členové chtěli nejbližší budoucnosti z PKO odejít, se dvakrát objevily finanční problémy, jednou odchod do důchodu (člen ČIS) a dvakrát institucionální členství, které tito dva odpovídající považují za dostačující a dvakrát se objevila stručná odpověď Ano (z toho jeden člen ČIS). Respondent č. 31 uvedl, že jeho „*zaměstnavatel neshledává tyto organizace jako užitečné*“ a respondent č. 116, člen SKIP, pak odpověděl „*Činnost organizace neodpovídá potřebám knihoven se specializovaným fondem a je zaměřena spíše na veřejné knihovny zaměřené univerzálně. Slabá vyjednávací pozice v legislativním procesu - viz např. jednání o knihovním a autorském zákoně.*“

23. Jste spokojeni s prioritami Vaší PKO?

249 respondentů (94%) je s prioritami své PKO spíše spokojeno, jen 16 (6%) je spíše nespokojeno (z toho jeden respondent z ČIS).

24. Jak by se měly priority této organizace změnit, aby lépe odpovídaly současné struktuře českého knihovnictví a jeho vývoji?

252 respondentů (tj. 95%) na tuto otázku odpovědělo buď „nevím“ nebo ji nevyplnilo. Zbývajících 13 odpovídalo následovně:

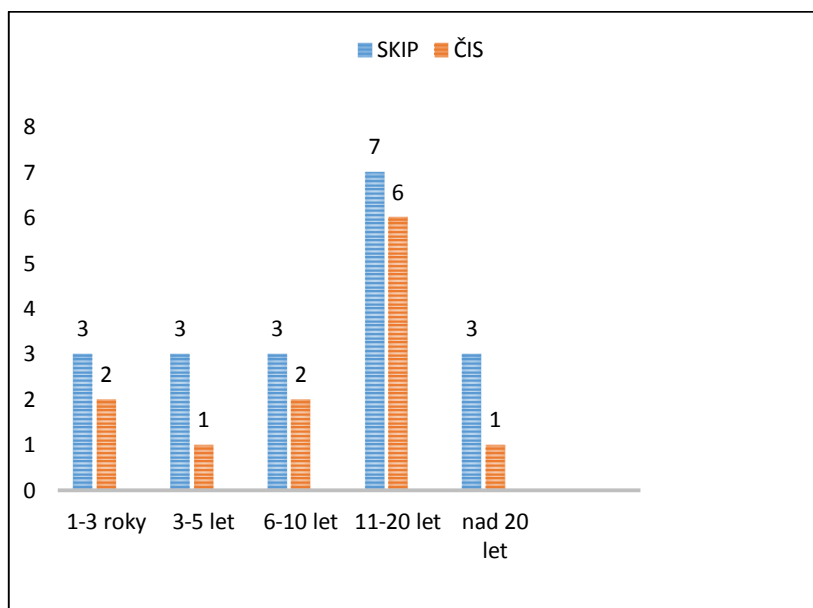
- „*Neumím odpovědět, ale např. SKIP věnuje neúměrně mnoho času problémům knihoven s uplatňováním autorského zákona, ale zatím se to nedá řešit jinak*“ - respondent č. 9, ovšem člen ČIS.
- „*Jednoznačná profilace na veřejné či odborné či akademické knihovny, ne od všeho trochu.*“ - respondent č. 31.
- „*Knihovny nejsou středem světa, míra aktivních blbců je strašná*“ - respondent č. 80.
- „*Větší podpora a ohled na individuální členy, ti nemají jinou možnost. Kolektivní členové mohou být členy SDRUK atd. a vždy přehlasují individuály.*“ - respondent č. 99.
- „*Nepreferovat pouze určitý typ informačních institucí a určitá témata, případně více pracovat v tematických sekcích.*“ - respondent č. 115.
- „*Klást větší důraz na celoživotní odborné vzdělávání, učit knihovníky získávat finanční prostředky, vypracovávat projekty.*“ - respondent č. 177.

- „*Není jen Praha.*“ - respondent č. 185.
- „*Více praxe, méně teorie.*“ - respondent č. 233.
- „*Více odborných seminářů.*“ - respondent č. 273.
- „*Třeba se víc zajímat o problémy malých knihoven, umožnit výhodnější možnosti nákupu knihovnických pomůcek a materiálů (Ceiba je drahá, přesto ji SKIP prosazuje), nechat knihovníky rozhodovat o podobě propagace čtení (např. již léta SKIP vydává plakáty, které jsou tak výtvarně nepovedené, že se nedají použít k propagaci čtení, je to asi jen drobnost, ale mně vadí ...)* - respondent č. 276.
- „*Více akcí pro odborné knihovny.*“ - respondent č. 277.
- „*Více profesionálních seminářů od neknihovníků.*“ - respondent č. 291.

Otázky č. 25 – 39 vyplňovali ti, kteří jsou členy více než jedné PKO, což bylo celkem 19 respondentů. Otázky se snažily se ptát na stejné okruhy jako otázky č. 4 – 24 pro členy jedné organizace, s tím, že se snažily zohlednit, že tito odpovídající mají možnost srovnání. Kvůli složitosti konstrukce otázek a obtížnosti kvantitativního zpracování v rámci služby Vyplňto.cz, byly položeny jako otevřené a posléze kvantitativně zpracovány autorkou diplomové práce.

25. Kolik let jste členem jednotlivých organizací?

Graf č. 19: Výsledky otázky č. 25, Výzkum II

Největší zastoupení mezi respondenty mělo rozpětí 11-20 let (7 respondentů ze SKIP a 6 z ČIS), rozpětí 1-3 roky, 3-5 let, 6-10 let a nad 20 let pak byla u SKIP zastoupena po třech respondentech. Dva z respondentů uvedli, že jsou členy ČIS 1-3 roky, 1 člen ČIS odpověděl, že je členem 3-5 let, dva respondenti uvedli, že jejich členství v ČIS trvá 6-10 let a jen jeden respondent je pak členem ČIS více, než 20 let.

V odpovědích se zde kromě SKIP a ČIS objevily ještě Klub vysokoškolských knihoven při SKIP, Klub lékařských knihoven při SKIP a skupina IVIG při AKVŠ, které ovšem nejsou samostatnými PKO. Dále byly uvedeny ještě Evropské Sdružení pro zdravotnické informace a knihovníky (EAHIL), které není českou PKO, Spolek českých bibliofilů (SČB), který také nelze považovat za PKO a Česká společnost zdravotnické informatiky a vědeckých informací (ČSZIVI), která se sice oboru rovněž týká, ale běžně se mezi PKO rovněž neřadí.

26. Jaké byly Vaše důvody a motivace ke vstupu do jednotlivých organizací a lišily se nějak?

Důvody, které odpovídající v této otázce uvedli, by se daly rozdělit do několika skupin: pracovní důvody, potřeba sdílení informací a zkušeností, potřeba se sdružovat, zájem o obor, sounáležitost s oborem, potřeba se aktivně zapojit do vývoje oboru.

Nejvíce zastoupená byla skupina potřeba sdílení informací a zkušeností, kterou uvedlo 9 z 19 respondentů, tj. 47,4% z nich. Příkladem může být odpověď respondenta č. 63: „*Sdílení a řešení problémů, inspirace...*“ nebo respondenta č. 252: „*Odborná komunikace, oborové sdílení zkušeností.*“.

Druhou nejvíce zastoupenou skupinou důvodů byly důvody pracovní, které uvedlo pět respondentů (26,3% dotázaných), jako např. respondent č. 34, který odpověděl: „*Byl to vlastně požadavek zaměstnavatele.*“

Potřebu sdružovat se uvedli dva respondenti: „*Potřeba sdružovat se na základě stejné specializace a stejných knihovnických potřeb včetně dalšího vzdělávání.*“ [respondent č. 137]. Potřebu aktivně se zapojit do vývoje oboru vyjádřil jen jeden respondent, a to následovně: „*SKIP jsem si vybral jako člověk, který chce pro knihovnictví v ČR něco udělat a tedy pracovat v jeho sekcích.*“ – respondent č. 21. Doslova „*Sounáležitost s oborem.*“ uvedl také jen jeden respondent, a to respondent č. 16. A rovněž jen jeden z odpovídajících uvedl, že se členem především kvůli osobnímu zájmu o obor: „*SKIP byla jasná volba pro studentku knihovnictví, která má rada spolky.*“ [respondent č. 15].

Důvody vstupu do jednotlivých organizací se výrazně nelišily, jen tři respondenti uvedli, že je k členství v ČIS vedly spíše důvody jako např. studijní výhody (vycestování kvůli kvalifikačním pracím, které ČIS částečně hradila). Nikdo nezmínil, že by do PKO vstoupil kvůli výhodám, plynoucím z členství.

27. Jste výrazněji aktivnějším členem pouze v jedné organizaci nebo je míra Vaší aktivity ve všech PKO srovnatelná?

Osm (42,1%) respondentů uvedlo, že jsou více aktivní ve SKIP. Při srovnání aktivity ve SKIP a ČIS se objevily dvě podobně laděné odpovědi: „*Jsem aktivní ve SKIP v rámci regionu. V ČIS je mé členství pasivní - problémy s účastí a dojížděním na schůzky a akce do Prahy.*“ [respondent č. 17], „*Myslím, že se zatím snažím více aktivizovat v regionální organizaci SKIP, v ČIS jsem nějakou formu spolupráce navrhla, ale ČIS zatím nebyla reflektována.*“ [respondent

č. 22]. Naopak respondent č. 8, jako jediný (5,3%) uvádí, že je více aktivní v ČIS, protože je „u menší organizace "aktivita" snazší“.

Šest respondentů (31,6%) pak u této otázky odpovědělo, že je jejich aktivita srovnatelná. Dva respondenti (10,5%) odpověděli, že jsou opravdu v jedné PKO aktivní více, neuvědli ale v jaké; další dva (10,5%) odpověděli takovým způsobem, že je nešlo do výsledků zařadit.

28. Čemu konkrétně se v souvislosti s aktivitami Vašich PKO věnujete?

Čtyři respondenti (21%) uvedli, že nejsou aktivní v žádné PKO, respondent č. 10 dodal: „Využívám informačních a vzdělávacích akcí, jinak se nijak neangažuji.“. Dva respondenti zmínili ČIS: jeden z nich zastává funkci revizora a jeden se považuje za člena pasivního.

13 respondentů (68,4%) je členy sekcí, klubů a komisí SKIP, často více než jedné. Klub vysokoškolských knihoven a Klub lékařských knihoven byl zastoupen nejčastěji (po třech respondentech). Dva respondenti jsou členy dozorčí komise, ostatní sekce pak zastoupeny po jednom (Klub dětských knihoven, Klub tvořivých knihovníků, Sekce služeb osobám se specifickými potřebami, Sekce vzdělávání, Komise muzejních knihoven a Komise pro zahraniční styky).

Pět respondentů je pak také členy různých regionálních výborů (region Velká Morava zastoupen dvakrát).

29. Jak jste zatím spokojeni se svým členstvím v jednotlivých organizacích?

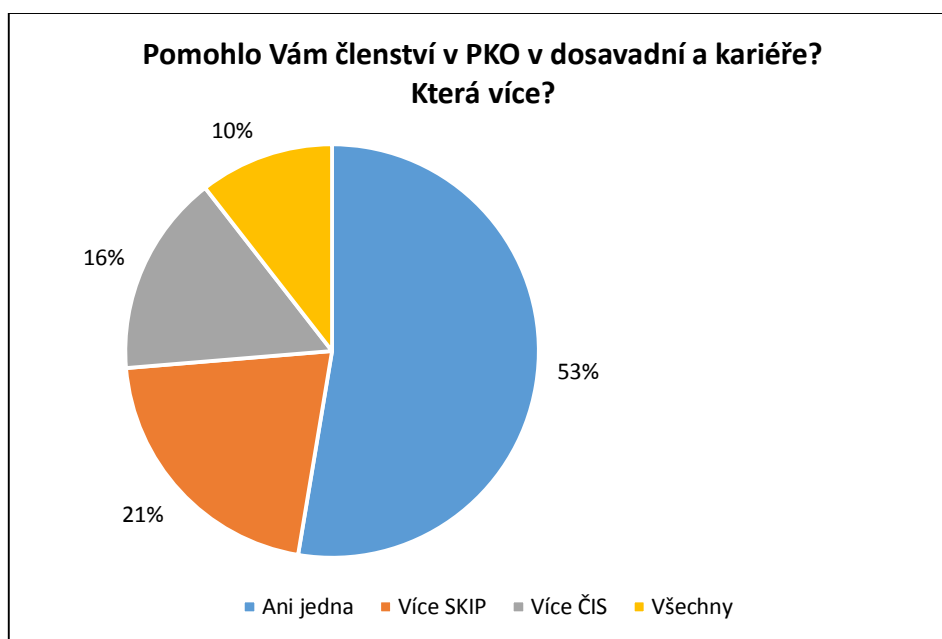
Odpovídající v této otázce hodnotili jednotlivé PKO známkami jako ve škole, tj. 1 – velmi spokojen po 5 – velmi nespokojen. Po vyfiltrování relevantních odpovědí (někteří hodnotili např. SDRUK nebo jednotlivé kluby SKIP) pak bylo možno z jednotlivých hodnocení vypočítat průměrnou známku organizací SKIP a ČIS.

SKIP ohodnotilo 17 z 19 respondentů (tj. 89,5% z nich) a obdržel 10 „jedniček“, pět „dvojek“ a dvě „trojky“, takže výsledná známka spokojenosti ve SKIP činila **1,5**.

ČIS hodnotilo 12 z 19 respondentů (tj. 63,2% z nich) a obdržela jednu „jedničku“, tři „dvojky“, čtyři „trojky“, dvě „čtyřky“ a dvě „pětky“, takže výsledná známka spokojenosti členství v ČIS činila **3,1**.

30. Pomohlo Vám členství v PKO v dosavadní a kariéře? Jakým způsobem? Která více?

Graf č. 20: Výsledky otázky č. 30, Výzkum II

10 respondentů (53%) si nemyslí, že by jim členství ani v jedné PKO nějak pomohlo v dosavadní kariéře. Dva (10%) naopak považují členství ve všech PKO za pro svůj profesní život velmi důležité.

Čtyři respondenti (21%) pak uvedli SKIP jako organizaci, která jim zatím přišla profesně užitečná, především díky činnosti Sekce vzdělávání a jedna respondentka dodala: „udělala jsem si více přehled o dění v organizacích, regionech, profesně rostu“ [respondent č. 38]. Celkem tři respondenti (16%) zmínili ČIS, jako tu užitečnější organizaci, především díky Jinonickým informačním pondělkům na půdě ÚISK a konferencím a jeden respondent zmínil, že mu ČIS částečně financovala studijní cestu k diplomové práci.

31. Získali jste díky členství v PKO kontakty důležité pro Vaše pracoviště? Která je/byla v tomto směru užitečnější?

Co se týče kontaktů, ať už pro pracoviště nebo alespoň pro profesní život respondentů, nejvíce jich považuje za v tomto ohledu nejpřínosnější SKIP; ten zmínilo sedm (36,9%) z nich. Šest (31,6%) pak uvedlo, že jsou SKIP i ČIS stejně užitečné pro získávání profesionálních kontaktů. Dalších 6 pak naopak odpovědělo, že zatím nezískaly užitečné kontakty ani v jedné PKO.

32. Zklamalo Vás nějakým způsobem členství v jedné nebo všech organizacích oproti Vašemu původnímu očekávání? Ve které a jak?

15 (79%) respondentů odpovědělo, že zklamání nejsou. Dva z nich se vyjádřili, že žádná očekávání neměli a dodali: „Nezklamalo, moc jsem od toho nečekala. Je na čase to trochu prověřit :)“ [respondent č. 22], „Členství mě nezklamalo, ale na druhou stranu mi zatím ani nic podstatného nepřineslo.“ [respondent č. 67].

Zbylí čtyři (21%) respondenti zklamání vyjádřili, tři z nich důkladněji:

- „Region SKIP jižní Morava se poslední léta příliš odborně neprofiluje, nebo již možná já nejsem tak chtivá vzdělávání a setkávání. Celkově jsem se domnívala, že SKIP bude více řešit a mít zázemí pro vzdělávání a kvalifikační standardy jako např. ALA“ – respondent č. 17.
- „Myslela jsem, že ČIS se důsledně věnuje informačním pracovníkům - pořádají však pouze každoroční konferenci IKI.“ – respondent č. 33.
- „Oproti vysoké angažovanosti jedinců - pasivita členské základny.“ – respondent č. 252.

33. Myslíte si, že se jedna nebo všechny PKO, jejichž jste členem, nespravedlivě věnují jedné oblasti knihovnictví na úkor jiných? Která a jakým způsobem?

17 (89%) respondentů odpovědělo, že si nemyslí, že by se jedna nebo všechny PKO, kterých jsou členy, věnovaly jedné oblasti knihovnictví na úkor jiných. Vybrané zajímavé odpovědi z této skupiny:

- „Ne. Proto je to profesní organizace. Naopak si myslím, že čím je více specializována, je PKO účinnější.“ – respondent č. 8.
- „Nemyslím, že jde o nespravedlnost. Aktivita a zaměření činnosti organizací se odvíjí od lidí, kteří jsou ochotni se věnovat příslušné činnosti. Pokud se nenajdou tito lidé, nelze nikoho k ničemu nutit. Já osobně bohužel nemám čas na to, abych se do těchto aktivit organizací více zapojila.“ – respondent č. 17.
- „SKIP je logicky zaměřen více na veřejné a dětské knihovny, ale nevidím v tom žádný větší problém...“ – respondent č. 22.
- „Nikoli, zejména proto, že ČIS se dle mne - až na výroční konferenci - až tak ničemu nevěnuje :)“ – respondent č. 15

Jen dva (11%) u této otázky odpověděli kladně, tj. myslí si, že je některá oblast knihovnictví nespravedlivě jejich PKO preferována:

- „ČIS se podle mě se věnují jen konferenci IKI.“ – respondent č. 33.

- „SKIP: oblast veřejných knihoven oproti specializovaným (jelikož početně převažují).“
– respondent č. 252.

34. Je Pro Vás členství ve více PKO finančně náročné?

14 respondentů (74%) odpovědělo, že pro ně členství ve více PKO finančně náročné není. Tři (15,8%) se vyjádřili, že členství v ČIS drahé není, ale ve SKIP ano („400 za členský poplatek ve SKIP není zrovna málo, 100 Kč u ČIS je v pohodě“ [respondent č. 22]). Dva (10,5%) pak uvedli, že členství ve SKIP začíná být opravdu finančně náročnější, přičemž respondent č. 15 dodal: „Kdyby příspěvky stouply více, než aktuálních 400, budu další členství zvažovat.“

35. Jste Vaším zaměstnavatelem podporováni v členství alespoň v jedné PKO?

16 respondentů (84,2%) je zaměstnavatelem podporováno, i když se tato podpora projevuje různě, od proplácení členských příspěvků a hrazení cestovného po „pouhou“ toleranci aktivit někdy zasahujících do pracovní doby. Např. respondent č. 22 uvádí: „Pokud SKIP něco pořádá, nemusím si brát dovolenou, dostanu placenou služební cestu s náhradou stravného; zaměstnavatel mě v účasti na odborně vzdělávacích akcích obecně podporuje, což platí i pro akce SKIP.“, podobně i respondent č. 35: „Uvolnění na akce, možnost cestovat na domácí i zahraniční konference (včetně plné finanční podpory), poskytnutí prostor na porady a semináře...“. Na opačném konci spektra podpory je pak např. respondent č. 17: „Zaměstnavatel mi nebrání. Problém je ve sladění termínů a pracovních povinností. Pokud to šlo, snažila jsem se realizovat tyto záležitosti ve svém volnu.“

Nepodporování jsou jen dva respondenti, např. respondent č. 42: „Na akce se nedostanu v žádném případě, protože jsem jediným zaměstnancem knihovny, která má dlouhou provozní dobu.“

Jedna respondentka je sama ředitelkou knihovny a uvádí: „Rozhoduji si o tom sama, ale své zaměstnance podporuji.“ [respondent č. 21].

36. Ovlivňuje nějakým způsobem postoj Vašeho zaměstnavatele intenzitu Vaší aktivity v jedné nebo ve všech PKO?

14 (74%) respondentů odpovědělo, že postoj jejich zaměstnavatele intenzitu aktivity v jednotlivých organizacích nijak neovlivňuje. Čtyři (21%) uvedli, že ovlivňuje, a to pozitivně. Opět jeden respondent je sám zaměstnavatelem.

37. Uvažujete v současnosti o zrušení jednoho nebo všech členství? Z jakých důvodů?

14 (74%) respondentů odpovědělo ve smyslu, že o zrušení členství neuvažují. Tři (15,8%) uvedli, že chtějí zrušit členství v ČIS kvůli nulovým výhodám, přičemž respondent č. 221 dodal, že má pocit, že „*že se tam kromě přednášek v Praze, které jsou pro mne v běžném pracovním týdnu obtížně dosažitelné, nic jinak neděje.*“. Zbývající dva pak uvedli, že by o zrušení členství uvažovali kvůli zvýšení příspěvků (což se nejspíše týká především SKIP), respektive po odchodu do důchodu.

38. Priority které PKO, jejímž jste členem, odpovídají lépe současné struktuře a vývoji českého knihovnictví?

10 (52,6%) respondentů si myslí, že současnému vývoji českého knihovnictví nejlépe odpovídá činnost a zaměření SKIP, protože se „*snaží o rozvoj v různých oblastech českého knihovnictví*“ [respondent č. 33]. Čtyři (21,1%) respondenti neodpověděli takovým způsobem, aby bylo možné odpovědi do výzkumu zařadit. Dva (10,5%) respondenti si myslí, že vývoj českého knihovnictví dobře reflektují jak SKIP, tak ČIS, rovněž dva respondenti si naopak myslí, že neodpovídá náplň činnosti ani jedné PKO. Jeden odpovídající (5,3%) pak uvedl, že na vývoj knihovnictví v ČR lépe reaguje ČIS.

39. Co by která z PKO, jejímž jste členem, měla v nejbližší budoucnosti změnit?

Šest respondentů (31,6%) uvedlo, že je nic nenapadá, dva respondenti (10,5%) jsou spokojeni a nic by u žádné organizace neměnili. Zbýlých 11 odpovídajících (57,9%) pak uvedlo, že by ČIS měl být celkově aktivnější a SKIP by se měl především zaměřit na získávání mladých členů (což bylo zmíněno rovnou třikrát) a rovněž na obměnu obsazení vedoucích pozic. Obě organizace by pak podle respondenta č. 252 měly profesionalizovat některé funkce, a především své sekretariáty.

40. Prostor pro Vaše poznámky nebo názory, které dotazník nepokryl:

Otázka č. 40 byla nepovinná, 265 z 302 respondentů (87,8%) ji buď nevyplnilo, nebo uvedlo, že nemají co dodat. Ze zbývajících 36 odpovědí se některé zabývaly samotným dotazníkem, nicméně 23 respondentů ještě tohoto prostoru využilo pro vyjádření poznámek a postřehů k problematice PKO. Níže jsou uvedeny ty nejzajímavější příspěvky:

- „*Knihovny (potažmo knihovníci) ČR jsou v aktivitách svých PKO poměrně dost úspěšní, ale neumějí si to užít - spousta knihoven (knihovníků) si myslí, že košile je vždy bližší než kabát, jsou neaktivní, ne-li nejednotní při vyjednávání (což se většinou vymstí...).*“ – respondent č. 52.

- „Díky za SKIP. Kampaně, které organizuje, prospívají všem knihovnám v ČR, ať jsou členy nebo ne. Představitelé SKIPu za nás lobují na všech úrovních, shání peníze (SKANSKA). Nežlobila bych se, kdyby příspěvek byl vyšší, protože jeho význam je větší než výška současných členských (zejm. institucionální členství) příspěvků.“ – respondent č. 75.
- „Jsem přesvědčena o nezastupitelnosti takové organizace při prosazování některých priorit celého, či jen dílčí části oboru, a to jak v působení směrem k provozovatelům knihoven tak směrem k zaměstnancům.“ – respondent č. 142.
- „Je dobře, že SKIP existuje. Je škoda, že se do něj nezapojuje více knihovníků. Chybí nám profesní hrdost, kterou by právě SKIP mohl podporovat.“ – respondent č. 144.
- „Velmi si cením mailové konference SKIP, kde dostávám aktuální informace (legislativa apod.)“ – respondent č. 177.
- „Zdá se mě, že členové mají menší zájem o SKIP. Ve velké knihovně, kde jsem pracovala a která je institucionálním členem, jsem jako jediná individuálním členem.“ – respondent č. 217.
- „Bylo by dobré sehnat nějaké výhody pro členy, třeba slevy na kulturní pořady, knihy apod. Máme problémy s nábořem nových členů a členek.“ – respondent č. 222.
- „Vadí mi, že se řada vedoucích pracovníků knihoven neztotožňuje s názorem, že knihovny a profesní spolek "jedno jsou" a málo motivuje své zaměstnance k aktivnímu zapojení do práce ve SKIP a zájemce o toto zapojení málo podporuje.“ – respondent č. 227.
- „Každý by si měl uvědomit, co pro něj SKIP dělá a čeho hlavně využívá. Navýšení základních ročních poplatků u některých vyvolalo "negativní vlnu". Ale pokud se opravdu zúčastňuje aktivně akcí, které SKIP pořádá, vždy více získá, než dává.“ – respondent č. 234.

4.3 Analýza výsledků Výzkumu II

Skupina respondentů z řad ČIS je v rámci dotazníku velmi malá, ve skupině respondentů první části dotazníku, tj. členů jen jedné organizace, se jedná o pouhých 13 respondentů (z celkových 265) a ve skupině členů více organizací je pak zastoupeno dalších 12 respondentů. Drtivá většina respondentů dotazníku Výzkumu II je tudíž z řad SKIP (celých 88,4%). Následující závěry se tedy týkají především SKIP, pokud neuvedeno jinak.

4.3.1 Vztah stávajících členů profesních knihovnických institucí k těmto organizacím; pohled členů jedné organizace

Analýza vzorku

Z výsledků úvodních otázek vyplývá, že je většina respondentů, téměř 70%, zaměstnána ve veřejných knihovnách typu krajská, městská, obecní nebo místní. S velmi velkým odstupem, (desetina každý), jsou pak zastoupeni knihovníci státních specializovaných a vysokoškolských knihoven. Tak tomu ovšem není mezi specifickou skupinou respondentů z ČIS, u nichž je citelné menší zaměření na veřejné knihovnictví, i když ve velmi malém vzorku, reprezentujícím tuto PKO, i tak knihovníci „státních“ veřejných knihoven tvoří největší dílčí skupinu.

Nejvíce respondentů bylo členy své organizace minimálně 11 a maximálně 20 let, jedná se tedy o věrné členy, kteří zatím neměli důvod z organizace vystoupit. Spolu s těmi, kteří byli členy PKO mezi posledních 6-10 let tvoří tito respondenti v rámci dotazníku většinu. Do určité míry překvapivě, dokonce tvořili ti členové PKO, kteří jsou členy maximálně 5 let, celých 31% procent respondentů výzkumu. Lze z toho tedy vyvodit, že členská základna SKIP sice má problémy s nábořem mladých členů, nicméně je má, a o svou organizaci se zajímají natolik, aby vyplnili i rozsáhlejší dotazník. Podobně jako ve Výzkumu I, se i zde ukazuje, že ačkoli by měla ČIS být díky svým aktivitám na ÚISK mladým knihovníkům viditelná, nelze říci, že by ve srovnání se SKIP měla podle vzorku v dotazníku mladší členskou základnu.

Důvody vstupu

Je zajímavé srovnat výsledky otázky č. 7 s výsledky interní ankety SKIP z roku 2010. Pojem „profesní hrdost“ nebyl mezi možnostmi, i když tento důvod vstupu do PKO mohl kdokoliv uvést v prostoru určeném pro vlastní důvody; tak ovšem učinilo jen sedm respondentů (všichni členové SKIP). Naopak druhý nejpopulárnější důvod vstupu v anketě SKIP byl jasně hlavním důvodem vstupu pro respondenty dotazníku; uvedlo jej 66% dotázaných: knihovníci v profesní knihovnické organizaci logicky především hledají platformu pro setkávání se

s kolegy na konferencích, exkurzích a jiných akcích, která jim umožní výměnu zkušeností a nabytí nových vědomostí. Téměř polovina dotázaných by také očekávala, že jim PKO pomůže v profesním růstu. Více jak třetina dotázaných rovněž vstoupila do své organizace, protože očekávali, že se budou moci zasadit o záležitosti, které jim připadají důležité nebo zanedbávané v rámci oboru nebo na pracovišti.

Výsledky otázky č. 6 opět potvrzují, že osvěta ohledně PKO mezi studenty chybí, naprostá většina (76%) respondentů se o možnosti vstupu dozvěděla od kolegů v zaměstnání a jen 9% ze studia. ČIS se překvapivě v tomto ohledu od SKIP nijak nelišila.

V kontrastu s výsledky Výzkumu I, ve kterém celých 85% dotazovaných studentů označilo aktivní zapojení se do pořádaných akcí za důvod, proč do nějaké PKO vstoupit, jen třetina stávajících členů PKO uvedla toto jako důvod, proč do své organizace vstupovali.

Překvapivě zajímavá tematická náplň činnosti PKO byla motivací vstupu do PKO jen pro necelou třetinu dotázaných. Mezi nejméně populárními důvody ke vstupu do PKO se pak objevily vydávané publikace a vstup z důvodu ambicí takovouto společnost někdy v budoucnu vést nebo se na jejím vedení podílet.

Konkrétní důvody vstupu se mezi členy SKIP a ČIS nijak zásadně nelišily. Skoro polovina respondentů si svou PKO vybrala kvůli tematické náplni a pořádaným akcím, z čehož vyplývá, že ačkoli zaměření a náplň činnosti není pro knihovníky motivací ke vstupu do PKO obecně, je ovšem pochopitelně klíčové pro výběr konkrétní organizace.

Otázka č. 8 se také dotkla skutečnosti, že čeští knihovníci a informační pracovníci nemají pro individuální vstup do PKO mnoho možností. Více, jak třetina respondentů vstoupila do SKIP právě proto. Tento postoj je specifický právě pro členy SKIP, zatímco do ČIS kvůli tomuto důvodu vstoupil jen jeden respondent.

Aktivita členů

Nepřekvapivě se za spíše neaktivního člena své organizace považuje většina respondentů, téměř dvě třetiny z nich (v rámci malého vzorku respondentů z řad ČIS dokonce 85%). Protože ale bylo na respondentech samotných ponecháno, jak definovali onu aktivitu, ukázalo se, že naprostá většina si pod aktivitou představuje něco nad rámec účasti na přednáškách a akcích. Aktivitou se tedy většinou ukázalo být členství v klubech, sekcích a regionálních výborech, mezi respondenty se dokonce objevilo i několik členů výkonného

výboru SKIP. Pouze 6 z celkových 101 respondentů, kteří se označili za aktivní, si tento pojem přeložilo jako pravidelné účastnění se akcí v rámci PKO a setkávání se s kolegy z organizace. Toto je velmi zajímavý jev, který ovšem znemožnil zjistit, jak velký počet členů jednotlivých organizací se účastní akcí, které organizace pořádá; což by mohl být námět na další interní výzkum.

Mezi důvody, proč se členové PKO nepovažují za aktivní členy, se ve výsledcích otázky č. 11 na prvním místě jasně objevil nedostatek času. Ten uvedla hned polovina neaktivních členů. Další pětina se pak do dění v PKO nezapojuje, protože taková aktivita není v jejich povaze nebo se cítí odrazeni velkou aktivitou kolegů, díky níž tito jedinci získávají pocit, že už pro ně nezbyvá pro seberealizaci tohoto typu prostor. Desetina respondentů pak jako důvod malé aktivity v rámci profesní organizace uvádí příliš velkou vzdálenost od míst konání akcí, či jádra organizace. Toto se ukázalo jako výraznější faktor pro členy ČIS, z nichž toto zmínila čtvrtina. Členové ČIS se také v porovnání s členy SKIP zdají být více spokojeni s tím prostě být pasivními členy bez toho, aby uváděli další důvody.

Spokojenost s členstvím a organizacemi

Když byli respondenti požádáni o „oznámkování“ své spokojenosti se svou PKO, ukázalo se, že je většina spíše spokojena. 58% dotázaných udělila „jedničku“ a „dvojku“. „Dobrých“ známek se objevilo také nezanedbatelné množství, udělila je více než třetina dotázaných, ale převažovala pouze u členů ČIS, kteří sice své organizaci neudělili nedostatečnou, ale většina ji ohodnotila právě známkou „3“. Hodnocení SKIP bylo rozloženo mezi celou škálu, získalo i čtyřikrát nedostatečnou a 15 „čtyřek“, ve výsledku ale její členové hodnotili svou organizaci kladněji.

Naprostá většina respondentů není se svým členstvím v PKO nespokojená, což platí rovným dílem jak pro SKIP, tak pro ČIS. Důvody se různí: nízká očekávání; naplněná očekávání, vycházející z dobré informovanosti před vstupem (z komunikace se členy organizace i z oficiálních zdrojů); a rovněž, především u členů SKIP, pocit, že ačkoli není tato organizace dokonalá, jejich profesní hrdost jim velí být členy a snažit se ji udržet v chodu. Např. příspěvek respondentky č. 78 lze zařadit právě do této poslední skupiny - respondentka v něm vyjadřuje úctu k vedení SKIP a je celkově spokojena s činností organizace, a dodává: *„Věci, které se mi osobně nelíbí, však nekritizuji, protože sama nevím, jak bych je dělala jinak či lépe. Každopádně, pořád je co zlepšovat a větší otevřenost kritice by SKIPu opravdu slušela.“* Spokojená většina tedy není úplně nekritická, a je to především tato část členské základny,

kteřou by bylo hodno přimět se otevřeně vyjadřovat o problémech, které organizace může mít. Nejprínosnější kritika je kritika těch, kterým na kritizovaném subjektu opravdu záleží.

Ovšem i mezi nespokojenou menšinou se objevilo několik podnětných poznámek. Jak bude ještě patrné v podkapitole o respondentech, kteří mají možnost srovnání organizací, největším problémem ČIS se zdá být nízká aktivita, a to i ve srovnání s aktivitou, kterou organizace vyvíjela v minulosti (např. poznávací zájezdy).

Organizaci SKIP obecně nelze vyčítat nízkou aktivitu³⁸, naopak, to co na ní některým členům vadí, spíše souvisí s její velikostí v porovnání s aktivitou jednotlivých členů. V organizaci takového záběru a rozsahu se snadno „ztratí“ pasivita velké části členů, možná i proto, že ji aktivita menšiny do určité míry vynahradí. Otázkou ovšem je, jestli se v tomto ohledu nejedná o jakýsi začarovaný kruh: jak bylo patrné u otázek, týkajících se „aktivity“ členů, našla by se určitá část členské základny, která by se ráda zapojila, ale má pocit, že už to jiní dělají, a možná i lépe, než by to dokázali oni sami. Pak se najde i určitá část (spíše introvertně založené) části členské základny, které vysoká míra zapojení jejich kolegů vyloženě odrazuje. Je otázkou, a to už spíše sociologickou či snad i politickou, jestli je lépe, aby menší část členů dělala všechno nebo aby se větší část členů o toto „všechno“ podělila, což by vedlo k tomu, že by se někteří velmi aktivní členové museli o svou práci dělit a ztratili by tak do určité míry nad svou dřívější agendou vliv.

Protože má SKIP status i odborného svazu, týkají se některé stížnosti, vyjádřené v dotazníku, rovněž jednoho z největších problémů českého knihovnictví: jeho prestiže a platového ohodnocení. Někteří členové mají pocit, že SKIP nedělá dost pro zlepšení podmínek existence oboru.

V průběhu dotazníku byla rovněž několikrát vyjádřena nespokojenost s důrazem, který SKIP klade na různé typy knihoven, a to především, že jsou jím zanedbávané malé knihovny nebo knihovny různě specializované. Zdá se také, že někteří „řadoví“ knihovníci vidí SKIP jako organizaci „odborníků z velkých měst“, kteří nedbají na omezené možnosti (především) malých veřejných knihoven, které nemají finance na dovzdělávání personálu, doplňování fondu atd.

---

³⁸ Několik respondentů ale zmínilo, především v rámci otázky č. 16, že je aktivita organizace v jejich kraji malá a mají problém s komunikací v rámci regionální sekce. Dotazník nebyl navržen speciálně pro SKIP, tudíž nelze zjistit, o jaké regiony a sekce SKIP se jedná. Autorka navrhuje, aby si někdy v budoucnosti SKIP udělal interní audit se zaměřením na jednotlivé regiony.

Těmto knihovníkům tak logicky mohou některé záležitosti odborného a méně praktického rázu, řešené na odborných akcích SKIP, připadat velmi vzdálené.

Je ovšem otázka, jestli je zlepšení podmínek malých knihoven opravdu něco, co by SKIP měl podle názoru většiny stávajících členů upřednostňovat: naprostá většina respondentů je totiž vesměs spokojená s rozložením pozornosti, kterou tato organizace věnuje jednotlivým odvětvím českého knihovnictví a názor respondenta č. 186, tj. „*Pokud má některá oblast knihovnictví pocit, že je zanedbávaná, je to chyba lidí, kteří mají ten pocit a nic pro změnu neudělají.*“, určitě není nelogický. Ti, kteří v tomto ohledu nejsou spokojeni, se ale nedokážou tak úplně shodnout, jaké knihovny mají z činnosti SKIP menší prospěch: stěžovali si jak zaměstnanci odborných knihoven, tak zaměstnanci veřejných knihoven.

ČIS je pochopitelně, už jen díky své velikosti a velikosti členské základny, naprosto otevřeně zaměřená především na „teorii“ a na aktuální dění v oboru po odborné, spíše než praktické stránce a její členové toto, až na jednoho respondenta, naprosto přijímají. Problémem ČIS tedy není náplň její činnosti, ale spíše četnost této činnosti.

Podobné závěry přinášejí i výsledky otázky č. 23, zabývající se prioritami PKO. Naprostá většina respondentů je s nimi spokojená a nic by na nich neměnila. Mezi návrhy na zlepšení PKO se neobjevil žádný příspěvek, týkající se ČIS. Mezi návrhy pro SKIP se však objevilo několik velmi zajímavých, např. návrh respondenta č. 99, který by uvítal, kdyby SKIP více naslouchal svým individuálním členům, protože institucionální členové mají pro členství více možností, než jednotliví knihovníci. Do jisté míry je to pravda, otázka ovšem je, jestli by se měl SKIP profilovat jako organizace pro jednotlivce, když to vlastně nikdy nebylo jeho náplní?

V odpovědích na otázku č. 23 se objevily další podnětné příspěvky na adresu SKIP. Jedním z nich je nápad zaměřit se na učení knihovníků získávat finanční prostředky na chod knihovny a vypracovávat projekty, který zmínil respondent č. 177. Tento druh vzdělání by byl právě prospěšný pro zaměstnance malých knihoven, kteří si stěžují, že se jim SKIP nevěnuje. Otázkou je, jak k nim toto vzdělání dostat, pokud nemají možnost se dalšímu vzdělávání věnovat.

Respondent č. 291 pak také navrhuje zvýšit počet odborných seminářů a přednášek od odborníků mimo obor knihovnictví a informační vědy, které by jistě sloužily k otevření se oboru okolnímu světu, které je alespoň do nějaké míry potřeba, pokud se má obor dále vyvíjet.

Přínos profesních organizací pro kariéru

Skoro polovina dotázaných si nemyslí, že by jim členství v PKO pomohlo v dosavadní kariéře, což platí i pro respondenty z řad ČIS, necelá třetina si naopak myslí, že jim členství v PKO v tomto směru bylo užitečné. Zajímavé je, že ačkoli si v tomto ohledu není jistá zhruba pětina všech dotázaných, v řadách ČIS je to téměř třetina. Jen dva členové ČIS odpověděli, že jim členství v této organizaci opravdu pomohlo rozvinout jejich kariéru.

Ačkoli si největší část respondentů myslí, že jim členství v profesní organizaci nebylo užitečné v kariéře, přesvědčivá většina (69%) jich v otázce č. 14 odpověděla, že díky členství získali kontakty důležité pro své pracoviště a 45% procent z nich navázalo v rámci PKO kontakty důležité pro osobní profesní růst. Logika by velela, že kde je díky PKO profesní růst, tam je díky PKO užitek pro kariéru. Je ale možné, že nově nabyté vědomosti a kontakty opravdu někteří respondenti nepokládají za důležité, pokud neústí v např. povýšení nebo zvýšení platu.

Finanční náročnost členství

Ve srovnání s PKO severoamerickými, není členství v českých organizacích finančně náročné, na čemž se shodla i většina (89,5%) respondentů dotazníku. Je zajímavé, že si ale jako vydané finance na členství respondenti definují jen cenu ročního členského poplatku, případně vstupné na akce. Např. výdaje na cestování za akcemi nebo na ubytování ve „finanční části“ dotazníku nikdo nezmínil, a to ani těch několik respondentů, kteří své členství (ve SKIP) za drahé považují. Tito zmiňovali nepoměr výše poplatku vůči platům v knihovnictví v ČR.

Podpora členství v PKO ze strany zaměstnavatelů

Dalo by se říci, že většinu respondentů zaměstnavatelé spíše podporují: více jak polovina z nich si nemusí brát na účast na akcích PKO dovolenou a více jak čtvrtina dokonce i dostává příspěvky na výdaje spojené s účastí na akcích. V případě, že zaměstnavatel aktivitu svých zaměstnanců v PKO nepodporuje, nesnaží se jí ale ani bránit (u více jak třetiny respondentů). Dalo by se tedy tvrdit, že si většina zaměstnavatelů v oboru knihovnictví a informační vědy uvědomuje, že je zapojení se jejich zaměstnanců v rámci PKO přínosné pro jejich instituci.

Zároveň se výrazná většina (83%) respondentů vyjádřila, že postoj jejich zaměstnavatele vůči jejich aktivitám v PKO nijak výrazně neovlivňuje intenzitu jejich aktivity v profesní organizaci. Zbývající menšina se rozdělila na skupiny pozitivně a negativně

ovlivněných, přičemž těch pozitivně ovlivněných bylo o něco více. Mezi negativně ovlivněnými se někteří vyjádřili, že by se do PKO zapojili více v případě, že by je zaměstnavatel podporoval.

Ukončení členství

Drtivá většina respondentů dotazníku o ukončení členství neuvažuje, jedná se o celých 96% dotázaných. O zrušení členství uvažuje jen devět respondentů, sedm z řad SKIP a dva z řad ČIS. Těchto 7 „uvažujících“ nejsou v rámci členské základny SKIP nijak alarmující, ovšem dva členové ČIS z celkových 13 už není úplně zanedbatelné číslo. Bohužel, z plných odpovědí respondentů nelze ČIS nic doporučit: jeden respondent o ukončení členství uvažuje v případě odchodu do důchodu a jeden vůbec neuvedl, jaký důvod ho k přemýšlení o odchodu vede.

Důvody členů SKIP se v tomto různily, a rovněž z nich proto nelze vyvodit závěry či doporučení vedení organizace. Finanční důvody nebo nespokojenost se zaměřením organizace nemohou být v porovnání s většinou odpovědí respondentů dotazníku směrodatné.

4.3.2 Vztah stávajících členů profesních knihovnických institucí k těmto organizacím z pohledu členů více organizací: srovnání SKIP a ČIS

Analýza vzorku

Druhou část dotazníku, určenou členům více organizací, vyplňovalo celkem 19 respondentů. Výsledky této části tudíž nemají takovou nosnost, nicméně analýza postoje k PKO těch, kteří mají možnost srovnání, konkrétně SKIP a ČIS, není nezajímavá.

Stejně jako u první části dotazníku, i v této převažovali respondenti, kteří byli členy svých organizací 11-20 let, tedy stálí, věrní členové. Zbylá rozpětí byla rozložena víceméně rovnoměrně, a nelze z nich tudíž nic přínosného vyvodit.

Důvody vstupu

I u této skupiny respondentů převažovala jako důvod vstupu potřeba sdílení informací a zkušeností, zmínila ji skoro polovina odpovídajících. Zde je zajímavé, že tito respondenti neměli k dispozici výběr z předem daných možností, přesto se shodli s respondenty předchozí části dotazníku. Pracovní důvody, jako např. požadavek zaměstnavatele, pak uvedla více jak čtvrtina respondentů.

Díky respondentu č. 21 můžeme vidět, jaký obraz má SKIP u některé části knihovníků, tedy jako organizace pro člověka „*který chce pro knihovnictví v ČR něco udělat*“. Tedy organizace, která díky svým regionálním sekcím a svým odborným sekcím umožňuje svým členům se aktivně realizovat ve zlepšování knihovnických služeb a potažmo oboru jako takového, což je něco, co nikdo jiný v dotazníku přesně tímto způsobem nezmínil, ale rozhodně to není postoj mezi respondenty ojedinělý.

Opět se ukazuje, že ačkoli interní anketa SKIP vykazovala profesní hrdost na prvním místě důvodů vstupu, ani v této části dotazníku nebyla populární, ačkoli jeden respondent citoval sounáležitost s oborem.

Zajímavé je, že tři respondenti uvedli, že je k členství v ČIS vedly studijní výhody. Zde je vidět, že skutečnost, že je ve vedení ČIS několik lektorů ÚISK a že organizace s tímto ústavem úzce spolupracuje, přece jen má vliv na členskou základnu, a to i přesto, že v předchozím výzkumu mezi studenty knihovnictví a informační vědy, se tato organizace nezdála být studenty téměř vůbec registrována jako profesní organizace.

Aktivita členů

Z výsledků otázky č. 27 lze vyvodit, že SKIP jako takový lépe umožňuje svým členům se aktivně zapojit do činnosti organizace. Jedním z důvodů je skutečnost, že na rozdíl od SKIP, ČIS je v podstatě aktivní pouze v Praze, je tedy naprosto jasné, že rozsah a určitá decentralizace činnosti SKIP, vychází v tomto směru svým členům vstříc lépe. Otázkou je, jestli tedy má vůbec cenu stát se členem ČIS, pokud jedinec nebydlí nebo nepracuje v blízkosti Prahy, a proč se někdo, kdo bydlí a pracuje v jiném kraji, vlastně do této organizace přihlásil.

Pětina respondentů uvedla, že není aktivní ani ve SKIP, ani v ČIS. Opět se objevuje otázka, jak si respondenti definují pojem „být aktivní v rámci PKO“. Jeden z respondentů, který se považuje za pasivního člena, zároveň uvedl, že se účastní vzdělávacích akcí, pořádaných PKO.

Opět se i mezi tímto vzorkem respondentů objevili členové různých klubů, sekcí a výborů SKIP, rovněž i komisí - dokonce i jeden člen revizní komise z řad ČIS. Aktivita jakoby se v některých případech překládala do pojmu „funkce“.

Spokojenost s členstvím a organizacemi

Sice je 19 respondentů velmi malý vzorek ve srovnání se vzorkem 265 respondentů první části dotazníku, přesto se dá tvrdit, že ti, kteří mají možnost srovnání SKIP a ČIS v rámci probíhajícího členství, jsou se SKIP o něco více spokojeni, což se odráží v průměrné známce SKIP, kterou jí respondenti v této části dotazníku udělili: 1,5. Členové ČIS ale byli opět ohodnoceni „trojkou“, což je srovnatelné s respondenty, kteří jsou pouze členy ČIS.

I v této skupině respondentů nepřevládá zklamání z dosavadního členství, u některých opět pramenící z nízkých očekávání. Mezi zklamanými se opět na adresu ČIS objevuje zklamání z nízké aktivity (*„pořádají ... pouze každoroční konferenci IKI“* [respondent č. 33]) a na adresu SKIP opět problém pasivity členské základny v protikladu k vysoké angažovanosti několika jedinců.

Většina respondentů si opět myslí, že se ani jedna ze zde zkoumaných PKO výrazně, nespravedlivě, nevěnuje jedné oblasti českého knihovnictví na úkor jiných. Naopak se v tomto menším vzorku ještě lépe ukazuje, že ačkoli se PKO opravdu věnují jedné nebo více oblastem ve větší míře, není to jejich členy vnímáno jako něco špatného. Jen dva respondenti tento důraz vnímají negativně: v případě ČIS je opět kritizována celková nízká aktivita, která se soustředí

jen na oblast novinek v oboru pro konferenci pořádanou jednou ročně, v případě SKIP důraz na veřejné knihovny na úkor specializovaných.

Objevily se názory, že čím specializovanější profesní organizace je, tím je účinnější. Pro menší organizaci, jako je ČIS, to tedy znamená snažit se více specializovat, což by ale v žádném případě nemělo znamenat snížení aktivity; pro větší organizaci jako je SKIP pak již fungující tvorba sekcí a klubů.

Opět se také objevily názory, že v případě, že je opravdu nějaká oblast zanedbávaná, je to proto, že prostě není dostatek členů, kteří by se jí chtěli zabývat. Pokud je to oblast, která není v rámci oboru jako takového důležitá, není nutné k jejímu „řešení“ nikoho nutit. Pokud se jedná o oblast nepopulární, ale pro dobrý vývoj oboru jako takového klíčovou, je třeba vytvořit skupinu těch, kteří mají zájem se jí zabývat. Právě profesní organizace by měla být ideální platformou pro hledání členů takovýchto skupin.

Respondenti se i v této části dotazníku spíše shodli, že současnému vývoji českého knihovnictví nejlépe odpovídá činnost a zaměření SKIP, především kvůli důrazu na „rozvoj v různých oblastech českého knihovnictví“ [respondent č. 33].

Mezi návrhy změn, které by ČIS a SKIP měly v nejbližší budoucnosti implementovat, se na adresu SKIP opakovaně objevil požadavek na omlazení členské základny. SKIP by se podle respondentů měl především zaměřit na získávání nových členů a obměnu předsednictva (i jednotlivých sekcí), konkrétní metodu ovšem nikdo nezmínil. Na adresu ČIS se opět opakuje zvýšení celkové aktivity činností.

Přínos profesních organizací pro kariéru

Stejně, jako v předchozí části dotazníku, ani členové více organizací svoje členství spíše nepovažují za zatím prospěšné pro jejich dosavadní kariéru, více jak polovina z nich toto tvrdí o obou organizacích. Pětina dotázaných pak za v tomto směru prospěšnější uvedla SKIP, např. proto, že lze díky této organizaci sledovat dění v knihovnictví v celé republice. ČIS ovšem za užitečnou uvedli respondenti právě díky jejímu zapojení se do vzdělávání v rámci oboru: přednášky na půdě ÚISK a zaměření na aktuality na Konferenci IKI. Jeden respondent zmínil částečné uhrazení studijní cesty, což pro začínajícího knihovníka určitě profesně důležité je a může v budoucnosti napomoci při hledání adekvátního zaměstnání.

Z hlediska přínosu jednotlivých organizací v získávání profesionálních kontaktů, ať už pro pracoviště nebo pro jednotlivce samotné, není „vítězství“ SKIP v této skupině respondentů

tak jednoznačné. Sice jej jako v tomto směru přínosný označilo nejvíce respondentů, ale bylo to jen o jednoho více, než těch, kteří vidí přínos SKIP a ČIS za srovnatelný a rovněž těch, kteří naopak v tomto směru nezískali přínos ani od jedné organizace. Přesto ovšem respondenti z této skupiny hodnotí v této záležitosti obě organizace lépe, než respondenti v předchozí části dotazníku, což není bez zajímavosti.

Finanční náročnost členství

Členové více PKO logicky do svého členství i více investují po finanční i časové stránce, ovšem stejně jako členové jen jedné organizace, ani členové zároveň SKIP a ČIS, nepovažují členství v profesních organizacích v oboru za finančně náročné, ačkoli v poměru k předchozí skupině respondentů, je jich o něco méně – tři čtvrtiny v porovnání s téměř 90%.

Členské poplatky v ČIS, které činí 100 Kč, nepovažuje za vysoké žádný z respondentů. Jedna čtvrtina z nich ovšem považuje 400 Kč za členství ve SKIP už za méně vyhovující, ačkoli jen jeden respondent by toto viděl jako důvod, proč při případném zvýšení poplatků ze SKIP odejít.

Podpora členství v PKO ze strany zaměstnavatelů

Výrazná většina respondentů v této části dotazníku (84%) je zaměstnavatelem v členství v profesních organizacích podporována, ať už tak, že si jejich zaměstnanec nemusí brát dovolenou na aktivity PKO, zasahující do pracovní doby, tak dokonce formou proplácení členských příspěvků či dokonce hrazení cestovného nebo i poskytnutí prostor pro pořádání akcí organizace.

Samozřejmě takovýmto způsobem nejsou podporováni všichni, především již několikrát zmínění zaměstnanci malých knihoven mají menší šanci se vedle zaměstnání opravdu věnovat činnosti PKO, především z časových a logistických důvodů. Zde se ani tak nemusí jednat o „zlovůli“ zaměstnavatele, jako o prostou nutnost.

Podobně jako v první skupině respondentů, i členové více organizací se vesměs shodli, že postoj jejich zaměstnavatele intenzitu aktivity v jednotlivých organizacích nijak neovlivňuje, jen pětina se cítí být spíše pozitivně ovlivněna. Tedy i zde se zdá, že si respondenti jistou podporu svého zaměstnavatele „nepřekládají“ jako pozitivní vliv, což je zajímavý jev.

Ukončení členství

Opět většina respondentů ukončit členství ani v jedné PKO nechce, ve srovnání s naprostou většinou skupiny respondentů, kteří jsou členy jen jedné organizace, procento těch, kteří o ukončení členství neuvažují v této části dotazníku, není tak absolutní, jedná se o tři čtvrtiny z nich.

Toto je dáno jak dvěma respondenty SKIP, kteří by o odchodu uvažovali v případě zvednutí poplatků za členství, respektive z důvodu odchodu do důchodu, tak třemi členy ČIS, kteří o odchodu uvažují z důvodu nedostatečných výhod členství, především celkové malé aktivitě organizace.

4.4 Metody a popis Výzkumu III

Výzkum III se zabýval vztahem, který knihovníci, kteří v současnosti nejsou členy žádné profesní knihovnické organizace, mají k těmto institucím. Bylo u něj použito kvantitativní metody, a byl tedy uskutečněn formou online dotazníku. Dotazník se skládal z celkem 11 otázek, uzavřených i otevřených. Dotazník se snažil stručnou formou prozkoumat, proč někteří knihovníci členy PKO nejsou, ale rovněž zjistit, jestli někteří z nich členy v minulosti byli, a proč své členství ukončili.

Průzkum byl na základě zpětné vazby na Výzkum II uskutečněn v první polovině října pomocí online služby Vyplňto.cz. Odkaz na dotazník byl potenciálním zájemcům rozeslán pomocí e-mailové konference Knihovna i s prosbou o jeho případné sdílení s těmi knihovníky, kteří nejsou členy konference.

Dotazník vyplnilo celkem 249 respondentů.

4.5 Výsledky Výzkumu III

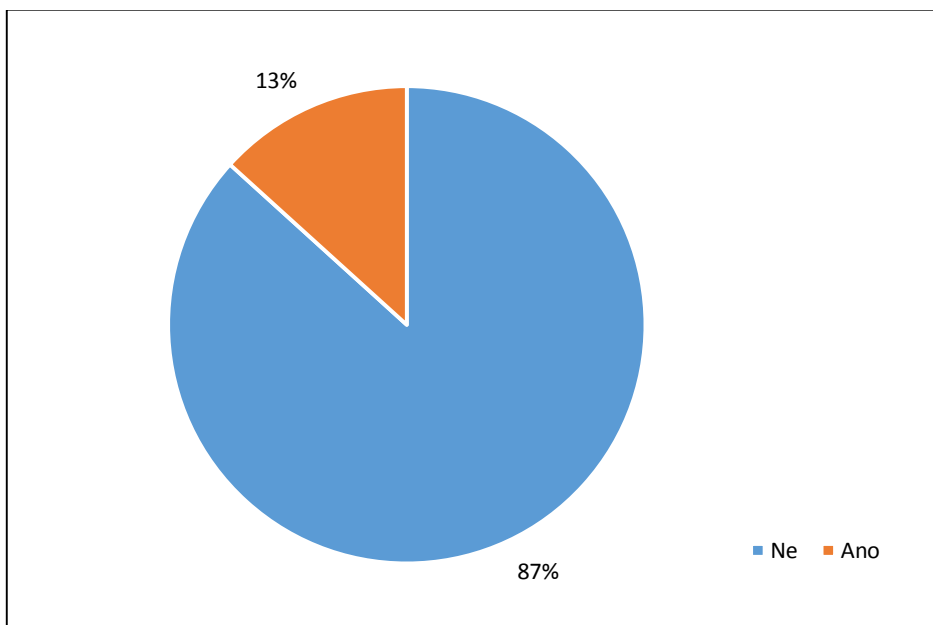
1. Jste zaměstnání jako knihovník/informační pracovník?

Graf č. 21: Výsledky otázky č. 1, Výzkum III

241 z celkových 249 respondentů (97%) uvedlo, že jako knihovník či informační pracovník opravdu zaměstnání jsou. Jen osm respondentů (3%) vybralo možnost Ne, a ti nebyli do dalšího vyplňování dotazníku vpuštěni.

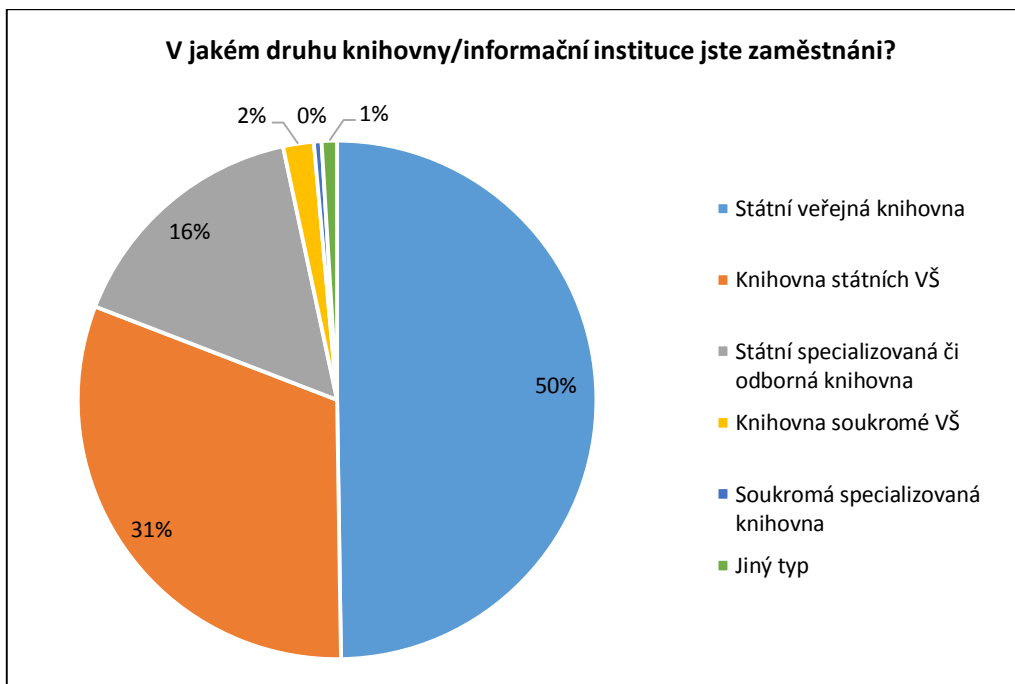
2. Jste jako jednotlivec členem nějaké nebo více profesních knihovnických organizací (dále PKO)?

Graf č. 22: Výsledky otázky č. 2, Výzkum III

209 respondentů (87%) vybralo možnost Ne, a tito vyplňovali zbytek dotazníku. Ti, kteří vybrali možnost Ano, což bylo 32 z nich (13%), nebyli do dalšího vyplňování dotazníku vpuštěni.

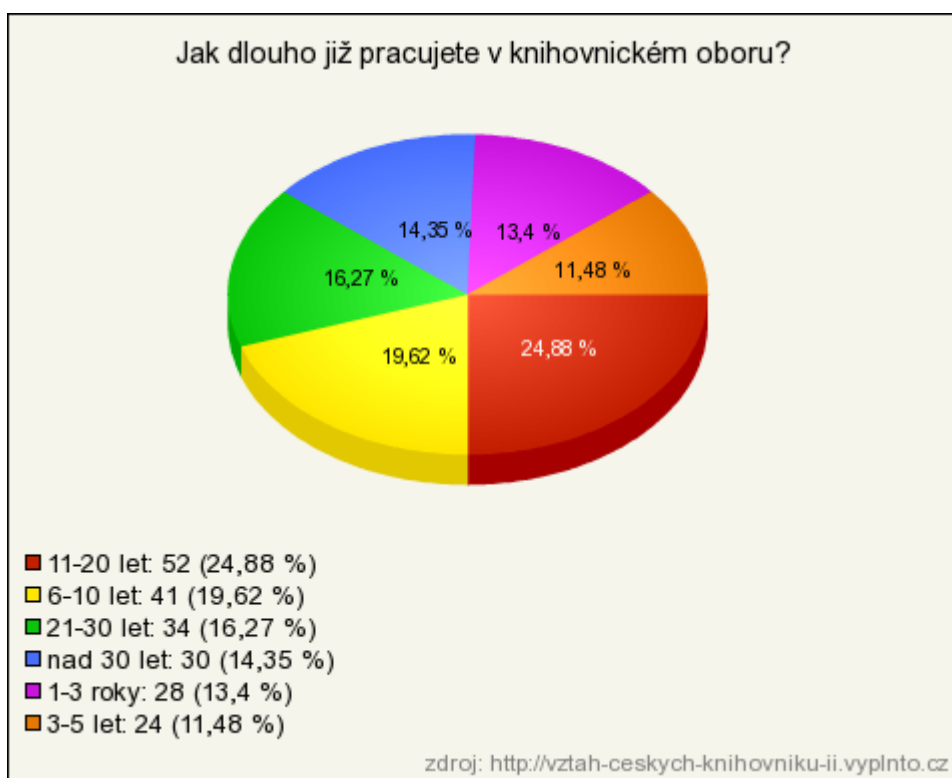
3. V jakém druhu knihovny/informační instituce jste zaměstnání?

Graf č. 23: Výsledky otázky č. 3, Výzkum III

Celkem 104 dotázaných (50%) odpovědělo, že je zaměstnáno ve státních veřejných knihovnách, typu krajská, městská, obecní či místní. 65 respondentů (31%) je pak zaměstnáno ve státní vysokoškolské knihovně, pouze čtyři (2%) v soukromé vysokoškolské knihovně. 33 respondentů (16%) je zaměstnáno ve státní specializované knihovně a jeden v soukromé specializované knihovně (0%). Dva respondenti (1%) si nevybrali z nabídky, měli ale možnost uvést vlastní odpověď: jeden z nich je zaměstnán ve školní knihovně státní školy a jeden knihovně, která je vedena jako příspěvková organizace.

4. Jak dlouho již pracujete v knihovnickém oboru?

Graf č. 24: Výsledky otázky č. 4, Výzkum III [Vypňto.cz, 2013]

Respondenti si vybírali z rozpětí 1-3 roky, 3-5 let, 6-10 let, 11-20 let, 21-30 let a nad 30 let. Jednotlivá rozpětí byla poměrně rovnoměrně zastoupena, přičemž největší počet respondentů zvolil rozpětí 11-20 let (52 z nich, tj. 24,88%) a rozpětí 6-10 let (41; 19,62%), nejméně bylo naopak zastoupeno rozpětí 3-5 let (24 respondentů; 11,48%). Vyvodit lze, že 75,1% respondentů (konkrétně 157 z nich) již jako knihovník pracuje minimálně šest let. Naopak pět let a méně v oboru pracuje jen 52 z nich (tj. 24,9 %).

5. Byli jste někdy v minulosti členem nějaké PKO?

Graf č. 25: Výsledky otázky č. 5, Výzkum III [Vypňto.cz, 2013]

Velmi výrazná většina z 209 respondentů ještě členy žádné PKO nebyli, jedná se o 195 z nich, tj. celkem 93,3%. Jen 14 respondentů (6,7%) v minulosti členy byli.

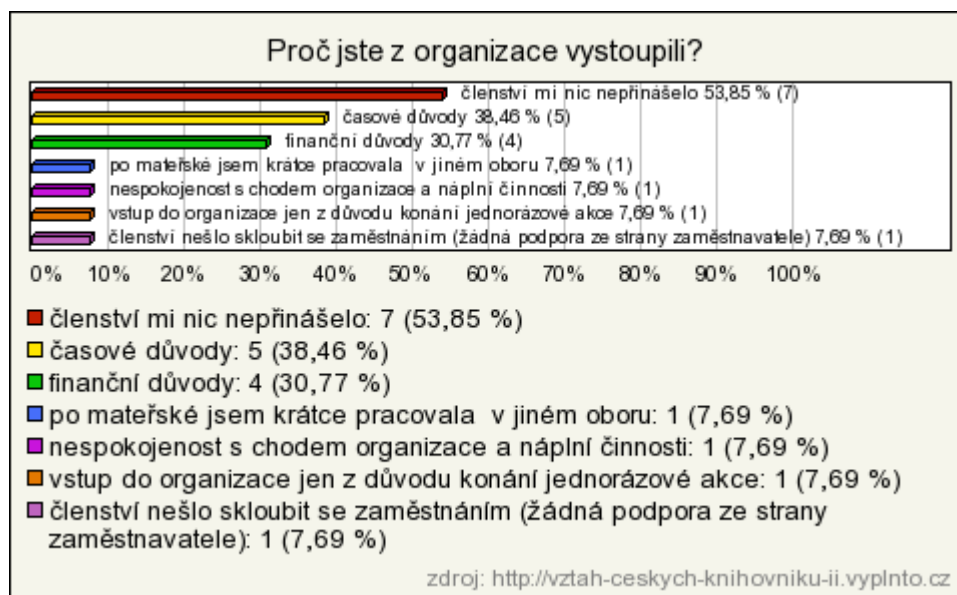
Kombinací z dat z otázky č. 4 a 5 vychází následující zjištění: téměř 80% respondentů (11 ze 14), kteří byli v minulosti členy PKO už jako knihovník/informační pracovník pracuje minimálně 11 let, polovina (tj. 6 z 12 respondentů) dokonce více, jak 21 let a jeden nad 30 let. Jen jeden respondent pracuje pouze 3 – 5 let, ale už se mu podařilo vystoupit (konkrétně z ČIS).

6. Jaké PKO jste byli členem?

Otázku č. 6 zodpovídali jen ti, kteří v otázce č. 5 odpověděli, že již v minulosti členy PKO byli, tj. celkem 14 respondentů.

Devět respondentů (64,3%) bylo v minulosti členy SKIP, tři byli členy ČIS (tj. 21,4% z celku) a dva (14,3%) byli členy SKIP i ČIS. Jinou variantu nikdo neuvedl.

7. Proč jste z organizace vystoupili?

Graf č. 26: Výsledky otázky č. 7, Výzkum III [Vypřto.cz, 2013]

Respondenti v této otázce vybírali jednu nebo více ze tří možností, ale měli prostor i pro uvedení vlastního důvodu. Této možnosti využili čtyři z nich.

Sedm (53,85%) uvedlo, že jim členství nic nepřinášelo, pět (38,46%) udalo časové důvody a čtyři (30,77%) finanční důvody. Doplňující důvody byly následující:

- „*Po mateřské jsem krátce pracovala v jiném oboru.*“ – respondent č. 74.
- „*Nespokojenost s chodem organizace a náplní činnosti.*“ - respondent č. 100, bývalý člen ČIS.
- „*Vstup do organizace jen z důvodu konání jednorázové akce.*“ - respondent č. 134, bývalý člen ČIS.
- „*Členství nešlo skloubit se zaměstnáním (žádná podpora ze strany zaměstnavatele).*“ - respondent č. 167.

8. Vaše důvody, proč jste se zatím nestali členem žádné PKO:

Otázku č. 8 zodpovídali ti, kteří v otázce č. 5 odpověděli, že členy žádné profesní knihovnické organizace zatím nebyli, tj. 195 respondentů. Odpovídající si mohli vybrat jednu nebo více z šesti možností, případně přidat ještě vlastní důvody, což učinilo 23 z celkových 209 (11%) respondentů.

Nejvíce, 87 respondentů (44,9%), uvedlo, že nemá potřebu se sdružovat, nedostatek času pak uvedlo 59 respondentů (tj. 30,4%). 42 respondentů (21,6%) si nemyslí, že by jim členství v PKO mohlo něco přinést a 29 (15%) se nechce oboru věnovat nad rámec pracovních

povinností. Nulovou podporu ze strany zaměstnavatele citovalo 26 dotázaných (13,4%) a 21 (10,8%) jako důvod uvedlo finance.

Mezi 23 doplňujícími důvody se osmkrát objevilo členství zaměstnavatelské instituce v PKO, těmto respondentům tudíž členství jako jednotlivec přijde zbytečné – např. respondent č. 249 uvádí: „*využívám kolektivní členství, poskytující dostatek příležitostí k profesní spolupráci.*“ Opakoval se i názor, že by členství nemělo pro tyto jedince žádný přínos. V tom smyslu se vyjádřil např. respondent č. 131 a ještě doplnil „*ve svém věku znám ve svém okolí jen lidi, kteří byli členstvím ve SKIPu nebo jiné organizaci jen zklamaní.*“ (Tento respondent uvedl, že jako knihovník pracuje 3-5 let, reference k jejich věku tedy ukazuje spíše na mladšího člověka.)

Někteří respondenti o vstupu do PKO ještě nijak nepřemýšleli, respondentka č. 247 pak dokonce uvedla: „*Nevěděla jsem, že se mohu stát členem z vlastní iniciativy*“.

Respondent č. 113 není členem žádné PKO, protože má pocit, že PKO obecně „*podceňují specializovaný obor hudebních knihoven*“.

9. Do nějaké české PKO byste vstoupili v případě, že by Vám nabízela:

Otázku č. 9 opět zodpovídali ti, kteří v otázce č. 5 odpověděli, že členy žádné profesní knihovnické organizace zatím nebyli, tj. 195 respondentů. Respondenti mohli zvolit jednu nebo více ze sedmi možností a rovněž ještě přidat vlastní.

Velká část respondentů zvolila nabídku profesního vzdělávání, jednalo se o celkem 95 z nich, tj. 49%. Druhou nejvíce populární možností byla možnost posílení pozice pro lobbying za zlepšení podmínek v knihovnictví v ČR (zvýšení platu, prestiže atd.), kterou by při případném členství v PKO chtělo využít 64 (33%) dotázaných. Komunitní aktivity (setkávání se s ostatními knihovníky, výměna zkušeností, networking atd.) by využilo 51 (26,3 %) dotázaných. Zapojit se do práce s kolegy ze zahraničí, vycestovat na zahraniční stáže nebo studijní cesty by k členství v PKO lákalo 42 (21,7%) respondentů. Rovněž 42 (21,7%) respondentů by do PKO vstoupilo, v případě, že by jim pomohla při prosazování zájmů jejich knihovny v rámci knihovnické komunity v ČR. Překvapivě jen 35 dotázaných (tj. 18%) z nich by do PKO vstoupilo kvůli poskytnutí slev na knihovnické akce (konference, přednášky atd.). 35 respondentů (18%) uvedlo, že by je ke vstupu do PKO nic nenavnadilo. Pouze 11 respondentů (5,7%) by do PKO vstoupilo v případě, že by jim umožnila publikační činnost např. v odborných časopisech nebo bulletiněch.

Vlastní odpovědi přidalo celkem 15 (7,7%) odpovídajících. Pět respondentů opět zmínilo institucionální členství, přičemž někteří by jako jednotlivci vstoupili, pokud by se náplň pro individuálního člena dostatečně lišila od náplně zaměstnance kolektivního člena – např. respondent č. 77 se vyjádřil následovně: „*Pro mě zajímavou činnost, která by nebyla pokryta členstvím zaměstnavatele.*“. Dva odpovídající by do PKO vstoupili, pokud by měli čas, který nyní nemají. Níže jsou vybrány nejzajímavější samostatné, neopakující se odpovědi:

- „*Vstoupil bych do profesní organizace, která by se zabývala profesí, měla prestiž a pravomoce profesní komory (ne jenom lobbying), měla akreditované kurzy, apod. Akce pro volný čas od profesní organizace neočekávám.*“ – respondent č. 37.
- „*V případě, že by se zajímala o nás, malé knihovny a nelétala v oblacích s různými vizemi. Zajistila by to základní - peníze na knížky, abychom nemusely stále žebrot nebo knihy kupovat ze svého nízkého platu, protože je nám stydno, že nemáme na knihy.*“ – respondent č. 111, působící v obecní knihovně.
- „*Nezkonstatělé a motivující sdružování se zastoupením výše jmenovaných aktivit, avšak zajímavějších, než je tomu doted' u současných PKO* .“ – respondent č. 41.
- „*Vzdělávání, stáže, akce apod. zcela zdarma.*“ – respondent č. 219.

10. Do nějaké české PKO byste opět vstoupili v případě, že by Vám nabízela:

Otázku č. 10 zodpovídali ti, kteří již v minulosti byli členy nějaké PKO, tj. 14 respondentů. Možnosti, ze kterých si respondenti v této otázce mohli vybrat, byly stejné, jako v otázce č. 9.

Profesní vzdělávání, zvolilo celkem sedm respondentů, tj. 54% z nich, stejný počet respondentů pak zvolil jako „lákadlo“ pro vstup do PKO možnost prosazování zájmů jejich knihovny v rámci knihovnické komunity v ČR. Komunitní aktivity (setkávání se s ostatními knihovníky, výměna zkušeností, networking atd.) by využilo šest respondentů (46%). Po třech respondentech, (tj. 23% každý), by uvítalo možnost zapojit se do práce s kolegy ze zahraničí, vycestovat na zahraniční stáže nebo studijní cesty a rovněž možnost díky PKO posílit pozici pro lobbying za zlepšení podmínek v knihovnictví v ČR. Dva respondenti (15,4%) by do PKO vstoupili kvůli poskytnutí slev na knihovnické akce a rovněž dva respondenti by do PKO vstoupili v případě, že by jim umožnila publikační činnost. Další dva respondenti pak uvedli, že o opětný vstup do PKO už nemají zájem.

Tři respondenti pak uvedli vlastní odpovědi:

- „V současné době nemám energii a čas na další pracovní agendu/setkání...“ – respondent č. 28.
- „Zatím mi stačí odborné informace, které získám i bez členství.“ – respondent č. 74.
- „Přednášky nebo kurzy, které by se více týkaly mých zájmů, a byly opravdu zajímavé.“ – respondent č. 167.

11. Prostor pro Vaše poznámky nebo názory, které dotazník nepokryl:

Možnosti vyjádřit poznámky k PKO, které dotazník samotný nepokryl, využilo jen 10 z 209 respondentů, tj. 4,8% z dotázaných. Níže jsou uvedeny všechny příspěvky:

- „Pro knihovny ústavů akademie věd plní podobnou funkci jako skip centrální knihovna akademie věd.“ – respondent č. 18.
- „Možná by měly dostat prostor nové iniciativy typu Sekce experimentálního knihovnictví (pouze příklad), jinak obor bude zastarávat a pokulhávat za zrychlujícími se požadavky doby... + Inspirace v zahraničí by měla být samozřejmostí.“ – respondent č. 41.
- „SKIP supluje odbory, ty jsou mi zcela "proti srsti". Kolektivními členy SKIP jsme byli, ale vystoupili jsme po zvýšení čl. příspěvků. Pro náš typ knihovny členství nemá význam - vzděláváme se, setkáváme s kolegy v AV ČR či na konferencích apod.“ – respondent č. 56.
- „Chybí mi "osvětová"/ "propagační" činnost, proč se stát členem PKO, co mi členství přinese, k čemu mi bude dobré.“ – respondent č. 107.
- „Prostě je velikánský rozdíl mezi knihovnami velkými ve velkých městech a malými – a to nikdo nezmění. Proto také nejezdím na různá setkání knihovníků, protože mi to je líto, hlavně za čtenáře.“ – respondent č. 111.
- „Pracuji jako knihovník / dříve samostatného / hudebního oddělení. Mám odborné hudební vzdělání na úrovni konzervatoře, 25 let aktivní profesionální hudební praxe hráče orchestru, 5 let učitelské praxe na ZUŠ v oboru dechových a smyčcových nástrojů a hudební teorie. Za dobu mé více než šestileté knihovnické praxe jsem navštívil pouze d v a velmi dobře vedené a odborně na úrovni připravené semináře hudebních knihoven v knihovně J. Mahena v Brně a mám stále silnější pocit, že hudební knihovny jsou odsouzeny díky nezájmu o tuto speciální oblast knihovnictví z řad hlavních koordinátorů k cílenému zániku. Proč není vytvořena zcela kompletní databáze notových materiálů,

CD, která jsou dostupná v jednotlivých hudebních knihovnách, proč není možné zahrnout do výpůjčního systému aranžmá pro komorní a jazz big bandy s jednotlivými nástrojovými party, vytvářet kluby přátel vážné hudby, kteří by se v hudebních knihovnách pravidelně scházeli na komponovaných poslechových pořadech pro veřejnost, zaručujícím špičkovou kvalitu reprodukce a odborný výklad. Je tristní, že se s tím (mimo výkazy statistik o počtu a druhu výpůjček) vůbec nikdo nezabývá a nevyužívá velký potenciál vysoce odborných znalostí hudebního oboru, kterým disponují někteří pracovníci hudebních oddělení. Změní se konečně vztah knihovníků (od knih) ke knihovníkům oboru hudebního?“ – respondent č. 113.

- *„Všichni členové PKO, které osobně znám, jsou "nějací divní". Nedokážu přesně popsat proč, ale k PKO cítím "nepřekonatelný odpor". Že by to bylo pro jistou uzavřenost vnějšímu světu až zaostalost, zaslepenost vnitřními pseudoproblémy? Dále mám pocit, že komunikace českých PKO směrem k veřejnosti prestiži knihovnictví příliš nepřispívá.“ – respondent č. 114.*
- *„Myslím, že pro "řadového" knihovníka nemá členství v PKO téměř žádný význam. Smysl vidím v členství výše postavených knihovníků - vedoucích oddělení a výše. Sama jsem nedávno "postoupila v žebříčku" a od nového roku vážně zamýšlím vstoupit do SKIPu.“ – respondent č. 132.*
- *„Myslím, že nemusím vstupovat do nějaké PKO proto, abych využila její nabídky (bod 9). Ta je myslím (v českém knihovnickém prostředí) otevřená i nečlenům a já se mnoha akcí účastním.“ – respondent č. 148.*
- *„Osobně mám pocit, že mi členství ve většině podobných organizací nic moc užitečného nepřináší. Přednášky, kterých jsem se zúčastnil, byly většinou příliš odborné a nezajímavé. Možná to ale bylo i tím, že jsem byl ke členství v některých organizacích přinucen v zaměstnání. Vzhledem k mému pracovnímu vytížení to pak bylo pro mě spíše na obtíž.“ – respondent č. 167.*

4.6 Analýza výsledků Výzkumu III

Analýza vzorku

Dotazník byl určen těm, kteří pracují jako knihovníci či informační pracovníci, ale v současnosti nejsou členy žádné profesní knihovnické organizace. Z celkových 249 respondentů těmto požadavkům vyhovovalo 209 z nich.

Celá polovina relevantních dotázaných uvedla, že je zaměstnána v nesoukromých veřejných knihovnách, tj. knihovnách např. městských či obecních. Téměř třetina respondentů je pak zaměstnána v knihovnách státních vysokých škol a šestina ve speciálních či odborných knihovnách či informačních institucích. Dalo by se tedy říci, že vzorek respondentů dotazníku víceméně odpovídá poměru zastoupení jednotlivých druhů knihoven v ČR a jeho výsledky by tudíž neměly být nijak výrazně zkresleny ve vztahu k celkovému prostředí knihovnictví v ČR.

Mezi výsledky nepřevládalo výrazně žádné rozpětí, vyjadřující dobu, po kterou již byli respondenti v oboru zaměstnáni. V tomto ohledu největší skupina respondentů tvořila čtvrtinu z celku a jednalo se o ty, kteří v oboru knihovnictví pracují minimálně 11 let, ale ne déle, než 20 let. Nejméně zastoupenou skupinou respondentů pak byli ti, kteří v oboru působí 3-5 let, což bylo 11,5% respondentů. Z výsledků bylo nicméně možné vyvodit, že většina respondentů, tři čtvrtiny z nich, v oboru pracují již minimálně 6 let, a nejedná se tudíž o knihovníky začínající.

Naprostá většina respondentů dotazníku nebyla nikdy členy žádné profesní knihovnické organizace. Výjimkou je 14 respondentů, kterým se věnovala část dotazníku zvlášť.

Důvody vystoupení z profesních organizací

V minulosti bylo členy nějaké PKO jen 14 respondentů, z nichž nejvíce, 9, bylo členy jen SKIP, 3 členy pouze ČIS a dva členy obou organizací.

Když se měli bývalí členové SKIP vyjádřit, proč členství v organizaci ukončili, více jak polovina z nich se shodla, že to bylo především z toho důvodu, že jim členství v organizaci nic nepřinášelo, opakovaly se i časové a finanční důvody.

Zajímavá je zmínka jednoho respondenta, že do ČIS vstoupil jen z důvodu jednorázové akce, ale za ni si jej organizace nedokázala udržet. Jiný bývalý člen ČIS pak vyjádřil „*nespokojenost s chodem organizace a náplní činností*“, kterou posléze již nijak blíže nespécifikoval, ovšem výsledky Výzkumu II jasně ukázaly, že je hlavní slabinou této

organizace celková nízká aktivita, která může stávající členy postupem času přimět k rozhodnutí z organizace vystoupit.

Na adresu SKIP se žádný konkrétní důvod, který by mohl být podnětný pro vedení organizace, neobjevil, ačkoli respondenti prostor k vlastnímu vyjádření dostali.

Důvody, proč čeští knihovníci nechtějí vstupovat do profesních organizací

Nejvíce respondentů (45%), kteří členy PKO nikdy nebyli, v dotazníku jako důvod, proč do těchto organizací vstupovat nechtějí, uvedli, že nemají potřebu se sdružovat. 15% respondentů také odpovědělo, že se oboru nechtějí věnovat nad rámec svých pracovních povinností. Tuto skupinu respondentů s největší pravděpodobností není vhodné se snažit pro členství nějakým způsobem získat. Nejspíše by se stali pasivními členy a nebyly by užiteční ani pro organizaci, ani pro svou mateřskou instituci.

Téměř třetina respondentů uvedla jako důvod nedostatek času. V mnoha případech může už jen zkombinování zaměstnání a péče o rodinu být náročné, zvláště pokud by aktivita v PKO nebyla zaměstnavatelem tolerována v rámci pracovní doby. Nedostatek času ale neznamená nedostatek zájmu a lze spekulovat, že alespoň někteří z těch, kteří si myslí, že by na členství v profesní organizaci neměli čas, by si jej dokázalo najít, pokud by je v náplni činnosti organizace něco zaujalo.

Třetí největší skupina respondentů uvedla jako důvod přesvědčení, že by jim členství v PKO nic nepřineslo. Toto může pramenit z osobních preferencí, ale jak se ukázalo v odpovědi respondenta č. 131, i díky pověsti, kterou profesní organizace mohou mezi knihovníky mít: „*ve svém okolí znám jen lidi, kteří byli členstvím ve SKIPu nebo jiné organizaci jen zklamání.*“. Tento respondent nemůže vědět, jaký názor by na jednotlivé organizace měl, pokud by se opravdu stal jejich členem, ale spoléhá se na názor kolegů – tento názor ale rozhodně podceňovat také nelze.

Největším překvapením, které z této části dotazníku vzešlo, bylo odhalení, že se určitá část knihovníků, jejichž mateřská instituce je institucionálním členem SKIP, domnívá, že by jejich individuální členství bylo už zbytečné. Nabízí se tedy otázka, do jaké míry, a zdali vůbec, se příležitosti pro využívání členství ve SKIP v rámci instituce liší od využívání členství individuálního.

Překvapivý byl rovněž příspěvek respondentky č. 247: „*Nevěděla jsem, že se mohu stát členem z vlastní iniciativy.*“. Jedná se sice o naprosto ojedinělý jev, ale přesto se nabízí otázka,

jak je to vůbec v rámci knihovnického prostředí v České republice možné? Jak lze v tomto ohledu vzdělávat ty knihovníky, kteří se v rámci každodenní práce o členství v PKO ani nemají šanci zabývat, kteří by ale potenciálně zájem o členství mít mohli? Je „vina“ jen na straně jednotlivce, případně jejich pracovního prostředí nebo je zde něco, co by i samotné profesní organizace měly ještě udělat, aby informace o své činnosti a možnosti členství poskytly co nejvíce potenciálním zájemcům?

Motivace ke vstupu do profesních organizací

Téměř polovina respondentů vyjádřila zájem o profesní vzdělávání, možnost se díky PKO zapojit do lobbingu za zlepšení podmínek v knihovnictví v ČR byla populární u třetiny respondentů. Ovšem o komunitní aktivity, upřesněné v nabídce jako výměna zkušeností s ostatními knihovníky a setkávání se s nimi, by měla zájem jen čtvrtina dotázaných. Zde se odráží, že většina dotázaných v předcházející otázce (č. 8), uvedlo, že nemají zájem se sdružovat a ukazuje se zde také největší rozdíl mezi stávajícími členy PKO a těmi, kteří členy nejsou. Stávající členové za největší přínos profesních organizací pokládají právě sdílení informací a zkušeností s ostatními knihovníky, kdežto pro „nečleny“ je toto mnohem méně důležité.

O zahraniční spolupráci by v rámci členství v profesní organizaci měla zájem pětina respondentů a stejný podíl by uvítal, kdyby jim PKO pomohla při prosazování zájmů jejich knihovny v rámci knihovnické komunity v ČR. Stejně jako profesní vzdělávání a snaha zlepšovat status českého knihovnictví, jsou i tyto dvě možnosti na programu SKIP. Zdá se ale, že jejich skutečné vykonávání v praxi není mimo komunitu členů SKIP dostatečně viditelné. Podobně i ČIS, která nabízí pořádání odborných přednášek, konference o novinkách v oboru, ale i zahraniční spolupráci nebo studijní cesty, nejspíš nepřijde „nečlenům“ v naplňování programu dostatečně aktivní, protože poptávka o tyto možnosti mezi knihovníky je, ale poptávka po členství v organizacích je umožňujících, je zjevně mnohem menší.

Je zajímavé, že výhody členství, jako jsou slevy na odborné akce, překvapivě nejsou pro potenciální členy velkou motivací. Stejně tak možnost publikační činnosti např. v odborných časopisech nebo bulletiních.

Při zkoumání motivace ke vstupu knihovníků do PKO se opět několikrát objevila problematika institucionálního versus individuálního členství, zastoupená respondentem č. 77, který by měl zájem o „*činnost, která by nebyla pokryta členstvím zaměstnavatele*“. Toto je

záležitost, kterou by se profesní organizace (především SKIP), potýkající se s nedostatkem nových individuálních členů, měly do budoucna zabývat.

V příspěvcích u otázky č. 9 se vrací i problematika malých knihoven, a to, že se jim profesní organizace málo věnují a nejsou schopny pro ně zajistit důstojné podmínky existence. Tento názor se tedy, sice menšinově, ozývá jak z řad stávajících členů profesních organizací, tak těch, kteří členy nejsou a ani nikdy nebyli.

Téměř pětinu respondentů by ke vstupu do jakékoli profesní knihovnické organizace nic nenavnadilo, což je skupina, kterou bude s největší pravděpodobností marné se snažit ke vstupu přemlouvat.

5 Návrh koncepce rozvoje českých profesních knihovnických organizací

Následující návrhy koncepcí byly vytvořeny na základě analýzy jednotlivých českých profesních organizací, předložených v kapitole 2, a rovněž na základě výsledků výzkumů, předložených v kapitolách 3 a 4. Kapitola je rozdělena na tři části, první se zabývá rozvojem českých profesních knihovnických organizací jako takových, další dvě se zabývají specifiky SKIP a ČIS.

5.1 Návrh koncepce rozvoje českých profesních organizací obecně

5.1.1 Motivace pro vstup do profesních knihovnických organizací

Začínající knihovníci

Z výsledků Výzkumu I vyplývá, že je osvěta mezi studenty knihovnictví nutná. Je třeba je začít lépe informovat nejen o existenci profesních organizací v rámci našeho oboru, ale především o jejich historii a náplni jejich činnosti. Je otázka, jestli by tato činnost měla nutně příslušet lektorům samotným; spíše by bylo vhodné, kdyby odborné knihovnické školy umožnili členům jednotlivých organizací (s přednáškovou praxí) studenty navštívit a formou přednášky - (případně v kombinaci s workshopem), je se svou organizací seznámit.

Je klíčové prezentaci připravit tak, aby informovala jak ty, kteří zatím o profesních organizacích vůbec nepřemýšleli, tak ovšem i ty, kteří už vůči nim mají jakousi předpojatost. Je také třeba pomyslet na bariéru, která existuje mezi akademickým prostředím škol a praktickou činností organizací, která může být ve výsledku zajímavější, než jak se studentům jeví z jejich úhlu pohledu. Organizace by se ovšem neměly snažit příliš vehementně získat mezi studenty členy, to by mohlo naopak odradit; klíčové je informovat a podnítit nápady, ze kterých se může zrodit spolupráce, ještě i před samotným potenciálním vstupem.

Určitá část potenciálních členů z řad studentů a začínajících knihovníků, kteří mají o obor skutečný zájem, o vstupu do profesních organizací neuvažují z důvodu, že mají pocit, že toho o oboru a praxi v něm, nevědí dostatek. Bylo by žádoucí, kdyby organizace - především s možností individuálního členství - daly najevo, že jsou pro přesně tuto cílovou skupinu ideální vzdělávací platformou.

V této souvislosti se nabízí nápad využít zájemce z řad studentů k jakémusi auditu organizací, a v případě těch větších, i jejich jednotlivých částí. Organizacím může pomoci

k nezaujatému zhodnocení jejich činnosti a studentům jako zkušenost, (a námět pro seminární nebo i kvalifikační práce), a zároveň obeznámení se s „reáliemi“ této součásti oboru.

Především pro mladou generaci knihovníků je již veškerá činnost, volnočasová, studijní i pracovní, spojená s prostředím webu a sociálních sítí. Tento aspekt by profesní organizace neměly opomíjet ani ve vztahu k veřejnosti a stávajícím členům, ale je velmi důležitý právě ve vztahu k potenciálním mladým členům. Studenti s opravdovým zájmem o obor ve Výzkumu I často zmiňovali spolek SEX, ne pro svůj provokativní název, ale proto, že svým působením online, a rovněž neformálním způsobem setkávání, působí ve srovnání se zavedenými profesními spolky velice pružně. Využívání sítě Facebook např. k informování o činnosti a zvaní na akce zvyšuje šance rozšíření informací o organizaci za rámec stávajících členů.

Zkušené knihovníci

Získávání nových členů z řad nezačínajících knihovníků by nemělo připadat pouze vedoucím složkám jednotlivých profesních spolků, ale také členům řadovým. Snažit se přesvědčit ty, kteří mají odpor ke sdružování nebo se nechtějí oboru věnovat nad rámec pracovních povinností, je ztrátou času. Je vhodné se zaměřit na ty kolegy, kteří už o profesní organizaci projevíli zájem, ale nemají dostatek sebedůvěry nebo (zdánlivě) času se zapojit. Důležité je najít téma, které dotyčného zajímá a pokusit se jej např. přivést na organizací pořádanou akci, která se mu věnuje.

V oboru déle pracující jedinci, kteří nejsou členy žádné profesní organizace, již většinou mají ke svému nečlenství nějaký důvod. Opomineme-li osobní důvody, nezájem o zapojení často vychází z neinformovanosti, a to i přes to, že informace o činnosti organizací a výhodách členství v nich, jsou jednoduše k dispozici online a v současnosti už drtivá většina knihovníků musí pracovat s počítačem minimálně v rámci zaměstnání. Toto by se dalo vysvětlit tak, že i přes to, že by činnost profesních organizací měla alespoň v malé míře projevovat do každodenních pracovních úkonů těchto jedinců, je jimi vnímána jako jakási externí síla nebo entita, o kterou není třeba se už dále zajímat.

Nelze ovšem přeceňovat sílu slova a velikost vlivu, kterou mohou zklamaní stávající nebo bývalí členové mít na toho, kdo se o členství v PKO zajímá. Pokud několik zklamaných jedinců prezentuje organizaci jako subjekt, který neplní to, co slibuje, a členství, v němž „k ničemu není“, je velmi pravděpodobné, že ten, komu je organizace takto prezentována, nebude mít odvahu vytvořit si vlastní názor z vlastních zkušeností. Neexistuje žádný jednoduchý návod, jak s tímto jevem bojovat. Dalo by se tvrdit, že jediným způsobem je snažit

se organizaci vést co nejlépe a udržovat její jednotlivé členy co nejspokojenější (přičemž absolutní spokojenosti samozřejmě nikdy dosáhnout nejde) – viz následující kapitola.

V průzkumech II i III se ukázalo, že samotné členské výhody např. ve formě slev na akce, nejsou velkou motivací pro vstup do PKO. Je-li to proto, že nejsou dostatečné nebo proto, že ostatní aspekty členství (jako je výměna zkušeností, sebevzdělávání, tematická náplň nebo možnost pomoci mateřské instituci atp.) stávající i potenciální členové považují za důležitější, je otázkou. Samozřejmě nelze navrhnout tyto výhody do budoucna rušit, jen je nutné si uvědomit, že tyto výhody samy o sobě velké množství nových členů z řad zkušených knihovníků do organizace nepřivede.

5.1.2 Motivace pro pokračující členství

Spokojenost členské základny by bylo vhodné zkoumat (např. pomocí anket) pravidelně, ideálně každý rok, ze starých průzkumů nelze vycházet, ačkoli mohou sloužit k porovnání a mapování vývoje organizace. Všechny PKO se nějakou formou scházejí minimálně každý rok na setkáních, věnovaných analýze činnosti za určitou uplynulou časovou periodu, anketa by ale měla zahrnout a „probudit“ i ty členy, kteří se těchto setkání neúčastní.

Jak už bylo zmíněno výše (5.1.1), organizace, především ty rozsáhlého typu, jako je SKIP a SDRUK, by také měly uspořádat jakési audity jednotlivých dílčích částí (za účasti i neaktivních členů), pokud možno někým nestranným, ideálně studentem. Na základě těchto průzkumů by pak bylo možné vytvořit dílčí koncepce rozvoje těchto částí, které by následně napomohly chodu a růstu celé organizace.

Členové, ať už primárně spokojení nebo nespokojení, ne vždy dokážou přesně formulovat, co se jim nelíbí, natož navrhnout, jak to řešit. Ovšem není jejich povinností, aby věděli, jak situaci v organizaci vylepšit, od toho je vedení vedením: navázání dialogu s co největší částí členské základny a naslouchání je prvním krokem, konstrukce konkrétních postupů pak tím dalším, náročnějším, ovšem klíčovým. Ti členové, kteří se k chodu a činnosti organizace vyjadřují, musí vědět, že je jim nasloucháno, čehož je samozřejmě nejlépe dosaženo, pokud dochází ke konkrétním krokům, reflektujícím jejich náměty a požadavky.

Ideálním krokem by bylo vytvoření orgánu (u menších spolků alespoň pověření jedné osoby), jehož úkolem by bylo dlouhodobě evidovat veškerou komunikaci a průzkumy v rámci stávající členské základny. V každé profesní organizaci již určitě existuje někdo, kdo se touto

činností do určité míry zabývá, bylo by ale vhodné tuto funkci konkrétně vymežit a označit v rámci struktury a vedení jednotlivých organizací.

Zlepšení prezence a online komunikace se profesních organizací netýká jen v kontextu získávání nových členů a udržování kontaktu s veřejností, ale rovněž právě se stávající členskou základnou, především tou pasivní. Na jednu stranu jsou někteří členové pasivní právě proto, že se mnoho informací mohou dozvědět díky e-mailové komunikaci (jako je např. konference Knihovna³⁹), na druhou stranu tento druh komunikace zaručuje, že se informace o činnosti dostanou i k těm členům, kteří se z různých důvodů nemohou do činnosti organizace zapojit, což ale v dlouhodobém plánu může vést ke skutečné aktivní spolupráci.

Vyspělost a ve srovnání s minulostí také nižší nákladnost informačních a komunikačních technologií, spolu s ve společnosti stále pevněji zakořeněným využíváním těchto technologií a jejich aplikací, pak dále vybízí k jejich začlenění i při komunikaci se stávajícími členy: části setkání, přednášek a další akcí mohou být v závislosti na jejich důležitosti natáčeny či přímo živě přenášeny jak pro členy, kteří se nemohou účastnit, ale mají o problematiku zájem, tak pro potřeby zpětné vazby samotných pořadatelů a vedení organizací. Tato tendence v oboru již několik posledních let existuje, je potřeba ji ale dále rozvíjet.

Z výsledků výzkumů II a III vyplývá, že existuje určitá propast mezi řadovými knihovníky (ať už velkých nebo naopak velmi malých knihoven) a náplní profesních organizací, která v těchto členech vytváří pocit, že je většina činnosti určená jen pro jakýsi elitní klub vědců a vedoucích pracovníků. Je třeba, i pomocí metod uvedených výše, s těmito členy navázat kontakt a snažit se jejich praktickými problémy zabývat nebo je alespoň zahrnout do dialogu.

Hlavní náplní všech českých profesních organizací by i do budoucna mělo být umožňování komunikace o jevech v oboru, umožňování setkání, vzdělávání a šíření informací důležitých pro rozvoj profesí v rámci oboru; toto je to, co členové na tomto druhu organizací vesměs nejvíce oceňují. Je třeba ale pomyslet i na alternativní způsoby této komunikace, zahrnout neformální (ale stále odborné) setkávání a komunikaci pomocí informačních technologií.

---

³⁹ Informace o této e-mailové konferenci a dalších jsou přehledně umístěné na stránkách NK: http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=02_diskusni_konference.htm

5.1.3 Profilace jednotlivých spolků

Zaměření a záběr jednotlivých profesních organizací a spolků se v ne příliš rozsáhlém českém prostředí do určité míry překrývá a do určité míry se liší jen ve formálním uspořádání. Zatímco zaměření AKVŠ a SDRUK je jasně dané, zaměření organizací ČIS, SKIP a SEX se tematicky částečně kryje. Neměly by se tedy jednotlivé spolky do budoucna více vůči sobě lépe vymezit?

Někteří členové SKIP vyčítají přílišnou snahu zabývat se všemi oblastmi oboru, na druhou stranu je právě tento aspekt považován za pozitivum jak stávajícími, tak potenciálními členy. Sekce experimentálních knihovníků původně vznikla jako sekce v rámci SKIP, což vysvětluje, proč její činnost zatím působí jako doplňující k činnosti SKIP. Nabízí se tedy úvaha, jestli by se SKIP do budoucna neměl profilovat o něco více jako profesní organizace se zaměřením na legislativu a formální stránku oboru a SEX pak jako spolek mladých a aktivních knihovníků se zaměřením na přednáškovou a vzdělávací činnost s orientací na novinky.

Česká informační společnost se názvem orientuje spíše na informační pracovníky a pracovníky působící v oblasti nových médií, přesto má velký přesah i do pole knihovnictví jako takového – do určité míry díky vedení z řad lektorů na ÚISK, kteří se pochopitelně vyučování oboru věnují ze všech možných úhlů. Členové ČIS vyčítají malou aktivitu. Široký záběr by se mohl zdát nejsnazší cestou, jak organizaci udržet aktivní, protože ale sdílí pole působnosti s mnohem většími a aktivnějšími organizacemi, jako je SKIP, SDRUK nebo AKVŠ, nabízí se úvaha, že by se naopak měla ČIS do budoucna snažit orientovat méně na oblast knihoven a knihovnictví, ale více směrem k novým médiím. Tato tendence tu už je (a byla od počátku), bylo by ale vhodné, kdyby v budoucnu toto směřování nabralo na intenzitě.

Jednotlivé české profesní organizace a spolky již od svých počátků navzájem spolupracují, např. na pořádání některých akcí, a rovněž sdílejí i členy. Pro příznivý vývoj jich všech by ale bylo do budoucna vhodné zabývat se i tím, co která oboru přináší a co může přinášet jednotlivým členům. Zdá se, že někteří potenciální členové nejsou schopni rozlišit, která organizace by pro ně byla vhodná, a vzájemné lepší vymezení náplně činnosti by jim pomohlo při výběru, což ve výsledku samotným spolkům přináší členy, u nichž je menší pravděpodobnost zklamání, pasivity nebo brzkého vystoupení.

5.1.4 Rozvoj online prezentace

Své zaměření a činnost prezentují online všechny v této práci zkoumané české profesní organizace a všem se daří o sobě uvést většinu základních informací. Aktivní zapojení se do sociálních sítí ale ještě zdaleka není pro většinu organizací samozřejmostí. Na síti Facebook se prezentuje pouze SKIP, SEX (který ovšem zase nemá vlastní webové stránky) a jedna z poboček ČIS, na síti Twitter se neprezentuje žádný ze spolků. Logicky se tedy nabízí rada tyto nedostatky napravit. Založení profilu na sociálních sítích je zdarma a jejich aktualizování lze nastavit i takovým způsobem, že se veškeré přírůstky na webové stránky mohou okamžitě s příslušným odkazem objevit i na těchto sítích.

Aktualizovaná, upřímná a živá online prezentace může profesním organizacím dodat obraz pružnosti a aktuálnosti, která jim podle některých potenciálních členů v současnosti chybí.

5.2 Návrh koncepce rozvoje SKIP

5.2.1 Rozvíjení pozitiv

Stávající členové na SKIP vesměs nejvíce oceňují, že jim svaz umožňuje se setkávat s kolegy a dalšími způsoby sdílet informace o oboru a vzdělávat se; rovněž také, že jim jako jednotlivcům umožňuje se v případě zájmu aktivně zasadit o rozvoj oboru. SKIP by samozřejmě měl i nadále všechny tyto aktivity podporovat a pokračovat v nich; nicméně by měl rozšířit formu setkávání i vzdělávání o rozvinutí online prezentace kontaktu nejen s veřejností, ale i s potenciálními a stávajícími členy.

Členové dále oceňují, že se organizace zabývá všemi aspekty oboru, pomocí jasně definovaných sekcí, ačkoli by někteří uvítali větší důraz na funkci SKIP jakožto odborného svazu, který by zaměstnancům pomohl zajistit zlepšení prestiže povolání knihovníka a s ním spojeným adekvátním platovým ohodnocením. Ve výzkumech II a III, (ale i ve straších interních průzkumech) se opakovaně objevuje poptávka po větším zájmu o malé obecní knihovny ze strany SKIP. Nabízí se tedy doporučení v blízké budoucnosti vytvořit sekci, která by se těmto typům knihoven opravdu aktivně věnovala⁴⁰.

Většina členů je spokojena s výší individuálních členských poplatků, ačkoli se několik z nich ve Výzkumu II zmínilo, že by o případném odchodu z organizace uvažovali v případě

---

⁴⁰ Tedy jakési „povyšení“ skupiny Venkovské knihovny, která již existuje v rámci Sekce veřejných knihoven

jejich zvýšení. Průzkum se uskutečnil krátce před tím, než byl schválen návrh na zvýšení poplatků od roku 2014. Od roku 2014 se ovšem zvýší jen poplatky institucionálních členů, stávající výše poplatků individuálních členů se stává minimální částkou, kterou by člen za rok měl poskytnout s tím, že horní hranice příspěvků není stanovena. Toto se jeví jako velmi dobré řešení, které udrží stávající méně movité členy, ale zároveň naznačuje finanční potřebu, kterou SKIP má.

Ačkoli někteří členové volají po větším vymezení SKIP jako odborného profesního svazu, jsou jeho aktivity věnované veřejnosti celkově vnímány pozitivně a rozhodně by bylo hodno v nich pokračovat. Lze se domnívat, že mají dobrý vliv na obraz knihovníků ve vztahu k veřejnosti a aktivní členové spolku je rovněž rádi připravují.

5.2.2 Eliminace negativ

Mezi největšími přetrvávajícími slabinami SKIP je dle jeho členů pasivní členská základna. Na druhé straně někteří členové necítí odvahu nebo potřebu se zapojit, protože jsou jejich kolegové v organizaci již dostatečně aktivní. Toto ukazuje na jakýsi začarovaný kruh, kdy aktivní menšina kompenzuje (i když ne úplně) pasivitu většiny. Tento kruh je třeba přetnout, např. pomocí postupů prezentovaných v kapitole 5.1.3 a 5.1.5.

Největším překvapením Výzkumu III bylo odhalení, že určitá část nečlenů necítí potřebu být individuálními členy, protože je již členy institucionálními. Toto je jev specifický právě pro SKIP. Pokud má SKIP možnost, jak vymezit specifika individuálního členství vůči členství institucionálnímu, tito jedinci nebudou ani nadále cítit dostatečnou potřebu se sami stát individuálními členy.

Ve Výzkumu II bylo dále odhaleno, že je mezi členy malý zájem o vydávané tištěné publikace. Vzhledem k tomu, že online verze Bulletinu SKIP obsahuje i větší počet článků, ve srovnání s tištěnou verzí, je nabíledni doporučení v blízké budoucnosti pravidelné vydávání této publikace zastavit nebo v případě finanční únosnosti nabídnout pouze těm členům, kteří o tento způsob doručení publikace mají zájem.

Především SKIP se týká nápad představený v kapitole 5.1.2, a to sice vytvoření orgánu nebo postu, který by byl určen výhradně ke komunikaci se stávajícími členy a díky kterému by svaz mohl udržovat kontakt s připomínkami a požadavky především individuálních členů na kontinuální bázi. Při porovnání výsledků interních průzkumů SKIP z roku 2010 a výsledků výzkumů II a III bylo patrné, že se organizaci nepodařilo eliminovat některé negativní aspekty

(např. nedostatek mladých členů, pasivita členské základny atd.), práce orgánu, věnovanému dialogu se členy, by mohla zjednodušit tvorbu konkrétních plánů, navazujících na výsledky takovýchto průzkumů spokojenosti.

5.3 Návrh koncepce rozvoje ČIS

Stávající členové ČIS ve Výzkumu II obecně hodnotili činnost ČIS negativněji než činnost své organizace hodnotili členové SKIP. Koncepce rozvoje ČIS se tedy zaměří přímo na eliminaci negativ.

ČIS by se měla profilovat více jako organizace pro informační pracovníky a pracovníky působící v oblasti nových médií. Její stávající činnost se částečně kryje s činností dalších spolků, především SKIP, a nemá tak šanci plně vyniknout.

Ačkoli je ČIS aktivní na půdě ÚISK, zdá se, že není pro většinu studentů dost viditelná za hranice podílení se na cyklu přednášek Jinonických informačních pondělků. V některých případech se společnosti podařilo individuální studenty zapojit do činnosti, např. hrazením studijních cest, ovšem v dlouhodobém plánu má problém takto nabyté členy udržet, především kvůli své jinak nízké aktivitě.

Nízká celková aktivita je právě největší slabinou ČIS. Kromě výše zmíněného upravení zaměření by bylo vhodné, kdyby se organizace pokusila rozprostit např. odbornou přednáškovou činnost po celý rok (konference České e-knihy byla v tomto směru dobrým krokem). Zajímavé je, že zajišťování cyklu Jinonických informačních pondělků není členy vnímáno jako aktivita organizace, spíše ji spojují s ÚISK. Zajištění přednášek a seminářů na aktuální témata, ne jen konferencí konajících se jednou ročně, v prostorách jiných institucí by tedy mohlo být jedním z kroků, který by ČIS pomohl vystupovat jako organizace méně spjatá s jedinou institucí.

Jedna z nových členek si ve Výzkumu II postěžovala, že projevila zájem o zapojení do činnosti organizace, ale její snahy nebyly nijak reflektovány. Toto je jev, který by si neměla dovolit žádná organizace, natož taková velikosti ČIS. ČIS by tedy do budoucna měla rovněž vylepšit komunikaci se svými členy, ideálně vytvořením funkce, jejíž držitel by se zabýval především udržováním dialogu se členskou základnou.

Závěr

Cílem diplomové práce bylo uchopit téma profesních knihovnických organizací a spolků z pohledu jejich stávajících a potenciálních členů. Práce tak zkoumala nejen jednotlivé profesní organizace v českém prostředí a jejich nabídku v oblasti profesního vzdělávání, ale pomocí vlastních tří výzkumů se zaměřila především na vztah, který čeští knihovníci k těmto organizacím a jejich činnosti mají, a na jejich spokojenost s nimi.

Práce je rozdělena do pěti kapitol. První kapitola se věnuje významu a přínosu profesních knihovnických spolků obecně, cituje několik zahraničních autorů, zabývajících se tímto tématem a vymezuje vlastní oblasti významu profesních knihovnických organizací, ať už z pohledu společnosti a oboru, tak z pohledu jednotlivců.

Druhá kapitola analyzuje jednotlivé české knihovnické organizace a spolky; zabývá se jejich cíli, historií, způsoby vedení, podmínkami členství a jednotlivými aktivitami, přičemž klade důraz na aktivity, týkající se profesního vzdělávání knihovníků a informačních pracovníků. Prostor je v kapitole také věnován hodnocení způsobu, jakým se jednotlivé organizace prezentují v online prostředí.

Třetí a čtvrtá kapitola předkládají, popisují a analyzují tři výzkumy, které byly mezi červnem a říjnem 2013 uskutečněny formou online dotazníku a které se zabývaly vztahem knihovníků a informačních pracovníků k profesním organizacím ve svém oboru.

První výzkum byl uspořádán mezi studenty knihovnictví a informačních věd a věnoval se povědomí, které studenti oboru a začínající knihovníci o českých profesních organizacích mají, jejich vztahu k nim a jejich motivací ke vstupu do nich. Ukázalo se, že většina studentů o existenci profesních organizací ví, ale nemá o nich hlubší vědomosti ani zájem o ně. Ne všichni z nich se po ukončení studia chtějí práci v oboru věnovat, a jen někteří mají o členství v profesních spolcích skutečný zájem. Pojem „profesní knihovnická organizace“ si většina studentů spojuje s organizací SKIP, případně SDRUK a AKVŠ, rovněž ale i s novým spolkem SEX, který zaujal především ty studenty s hlubším zájmem o obor. I mezi organizacemi, do kterých by začínající knihovníci chtěli vstoupit, byl kvůli jeho významnosti největší zájem o SKIP (polovina ze zájemců o členství v profesních organizacích už jeho členy i je), a o spolek SEX, především kvůli jeho netradičnosti a novosti, s jakou sdružování knihovníků pojímá. Ti, kteří naopak v dotazníku vyjádřili nezájem o vstup do profesních spolků, uvedli, že je to především kvůli jejich povaze nebo nejasné motivaci ke vstupu. Budoucí nebo začínající

knihovníci od profesních organizací očekávají především možnost navázání kontaktu s kolegy a účastnění se organizací pořádaných odborných akcí. K nejdůležitějším zjištěním, vplynuvším z Výzkumu I pak patří skutečnost, že se české profesní knihovnické organizace až na výjimky aktivně nesnaží mezi studenty hledat nové členy nebo s nimi alespoň navázat nějakou formu spolupráce.

Druhý výzkum byl proveden mezi stávajícími členy profesních knihovnických organizací. Z důvodů rozsahu a zpracovatelnosti byl výběr respondentů omezen na členy organizací s možností individuálního členství, což v praxi znamenalo spolky SKIP a ČIS, ačkoli respondenti z řad ČIS byli v poměru k respondentům SKIP ve výrazné menšině. Z dotazníku vyplynulo, že do profesních organizací profesionálové vstupují především proto, že se chtějí se svými kolegy setkávat na akcích, vyměňovat si zkušenosti a získávat nové vědomosti. Většina respondentů se ovšem považuje za spíše pasivní členy, a to především z časových důvodů. Respondenti jsou vesměs se svým členstvím v organizacích spokojeni, a to především členové SKIP, členové ČIS jsou spokojeni o něco méně, především z důvodu celkové nízké aktivity organizace. Členům SKIP pak na jejich organizaci nejvíce vadí pasivita většiny členské základny a různá míra důrazu kladeného na jednotlivé druhy knihoven. Většina respondentů dotazníku II si nemyslí, že by jim členství v profesní organizaci pomohlo v kariéře, ale velká část z nich díky němu získala důležité profesní kontakty. Z dotazníku vyplývá, že zaměstnavatelé své zaměstnance spíše v členství v profesních spolcích podporují. Členství v profesních organizacích většina respondentů nepovažuje za finančně náročné, s výjimkami u těch, kteří jsou členy více organizací. Drtivá většina respondentů dotazníku o zrušení členství v nejbližší budoucnosti neuvažuje, kromě několika, kteří se např. chystají odejít do důchodu a několika členů ČIS, kteří chtějí odejít z důvodu nízké aktivity organizace.

Výzkum III byl proveden mezi potenciálními členy profesních knihovnických organizací, tedy knihovníky a informačními pracovníky, kteří v současnosti členy žádné takovéto organizace nejsou. Někteří z respondentů byli členy v minulosti a členství ukončili buď kvůli malému osobnímu přínosu, nebo z časových důvodů. Knihovníci do profesních spolků nechtějí vstupovat především proto, že nemají potřebu se sdružovat nebo se svému oboru věnovat nad rámec pracovních povinností, uvádějí rovněž nedostatek času. Největším překvapením výsledků třetího dotazníku bylo odhalení, že se určitá část knihovníků, jejichž mateřská instituce je institucionálním členem SKIP, domnívá, že by jejich individuální členství bylo už zbytečné. Potenciální členové by o vstupu do profesních organizací uvažovalo především v případě, že by jim umožnila skutečně zajímavé profesní vzdělávání, o výměnu

zkušeností s ostatními knihovníky a setkávání se s nimi, mají potenciální členové oproti stávajícím členům výrazně menší zájem.

Pátá kapitola práce předkládá formou koncepcí rozvoje několik bodů, které by české profesní organizace měly do budoucna vylepšit, konkrétně v oblastech motivace potenciálních členů ke vstupu, motivace stávajících členů k pokračování ve členství, online prezentace a celkové profilace jednotlivých spolků. Zvláštní prostor je v kapitole věnován organizacím, zkoumaným ve výzkumech II a III, tj. ČIS a SKIP. Návrh koncepce rozvoje pro ČIS se skládá především z negativ, které by organizace měla v budoucnosti eliminovat, návrh koncepce rozvoje SKIP se pak skládá ze dvou částí; části, navrhuující rozvíjení stávajících pozitiv organizace a části, která se věnuje negativům, která by organizace do budoucna měla eliminovat.

Z diplomové práce vyplývá, že jsou všechny stávající české profesní organizace do určité míry aktivní a všechny se snaží prezentovat a fungovat i v prostředí online, ačkoli většina z nich má právě ve webové prezentaci a aktivitě na sociálních sítích velké rezervy. Jen některé profesní organizace nabízejí individuální členství, jedná se o ČIS, SKIP a SEX, ačkoli jen první dvě jmenované mají charakter „skutečné“ organizace. Zatímco mezi studenty a začínajícími knihovníky se SEX postupně stává zajímavou alternativou k zavedeným profesním organizacím, mezi zkušenými profesionály není spolek příliš registrován. Z analýzy jednotlivých organizací a stejně tak i z výsledků výzkumů vyplývá, že je SKIP neaktivnější a nejoblíbenější profesní organizací v republice, a ačkoli se potýká s pasivitou a stárnutím členské základny, jsou s ním její členové vesměs spokojeni. Do budoucna by se však SKIP a i co do počtu členů a pořádaných akcí menší ČIS, měly zaměřit na komunikaci se stávajícími i potenciálními členy, především těmi z řad mladších profesionálů.

Seznam použité literatury

- AMG, 2011. Knihovnická komise. In: *Asociace muzeí a galerií České republiky* [online]. ©2011 [cit. 2013-11-08]. Dostupné z: <http://www.czmuseums.cz/web/amg/organyamg/komise/knihovnicka%20komise>.
- ASOCIACE KNIHOVEN VYSOKÝCH ŠKOL ČR, 2013. *Asociace knihoven vysokých škol České republiky* [online]. ©2003-2013 [cit. 2013-05-29]. Dostupné z: <http://www.akvs.cz/>.
- BALÍK, Vojtěch, 2002. Ke sloučení Asociace knihoven ČR a Svazu knihovníků a informačních pracovníků ČR. *Ikaros* [online]. Roč. 6, č. 8 [cit. 2013-09-18]. Dostupné z: <http://www.ikaros.cz/node/984>. URN-NBN:cz-ik984. ISSN 1212-5075.
- BÁRTOVÁ, Tereza; Kristýna FOUSKOVÁ; Petra VÝSKALOVÁ, 2013. Zpráva ze semináře IVIG 2013. *Ikaros* [online]. Roč. 17, č. 10 [cit. 2013-11-09]. Dostupné z: <http://www.ikaros.cz/node/8044>. urn:nbn:cz:ik-008044. ISSN 1212-5075.
- BELL, Steven, 2013. There's No Such Thing as Library Leadership. *Library Journal* [online]. New York: Library Journal, September 25, 2013 [cit. 2013-10-20]. Dostupné z: <http://lj.libraryjournal.com/2013/09/opinion/leading-from-the-library/theres-no-such-thing-as-library-leadership-leading-from-the-library/>.
- BOUDA, Tomáš, 2012. Včelomravenec: Týmově se obětovat s vášnivou pracovitostí. *Inflow: information journal* [online]. Roč. 5, č. 6 [cit. 2013-09-05]. Dostupné z: <http://www.inflow.cz/vcelomravenec-tymove-se-obetovat-svasnivou-pracovitosti>. ISSN 1802-9736.
- BROŽEK, Aleš, 2013. *Biblioweb 2013: Tisková zpráva*. Praha: Svaz knihovníků a informačních pracovníků. 2 s. Dostupný na <http://www.skipcr.cz/tisk-a-media/tiskove-zpravy/biblioweb-2013/>.
- BURKETOVÁ, Jarmila, 2013. *Frankofonní klub SKIP v roce 2012*. Praha: Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky. 2 s. Dostupné z: <http://www.skipcr.cz/odborne-organy/frankofonni-klub-1>.
- ČESKÁ INFORMAČNÍ SPOLEČNOST, 2013. *Česká informační společnost* [online]. ©2013 [cit. 2013-05-28]. Dostupné z: <http://cisvts.cz/>.
- GLENDENNING, Barbara J.; James C. GORDON, 1997. Professional associations: promoting leadership in a career : The Role of Professional Associations. *Library Trends* [online]. Fall 1997, vol. 46, n. 2, [cit. 2013-04-19]. Dostupné z: http://findarticles.com/p/articles/mi_m1387/is_n2_v46/ai_20365182. ISSN 0024-2594.
- HOUŠKOVÁ, Zlata. 2013a. Co znamená členství ve SKIP?. *Inflow: information journal* [online]. 2010, roč. 3, č. 6 [cit. 2013-06-01]. Dostupné z: <http://www.inflow.cz/co-znamena-clenstvi-ve-skip>. ISSN 1802-9736.
- HOUŠKOVÁ, Zlata. 2013b. SKIP: Svaz knihovníků a informačních pracovníků v ČR. *Inflow: information journal* [online]. 2010, roč. 3, č. 5 [cit. 2011-05-30]. Dostupné z: <http://www.inflow.cz/skip-svaz-knihovniku-informacnich-pracovniku-v-cr>. ISSN 1802-9736.

IFLA, 2006. *IFLA Guidelines for Continuing Professional Development: Principles and Best Practices*. Haag: International Federation of Library Associations and Institutions. Dostupné z: <http://archive.ifla.org/VII/s43/pub/cpdwl-qual-guide.pdf>.

IFLA, 2012. *What's in it for me – and us?* [online]. Last update: 21 October 2012. Dostupné z: <http://www.ifla.org/node/5756>.

IVIG: Odborná komise pro informační vzdělávání a informační gramotnost na vysokých školách [online], 2013. Aktualizováno 27. 5. 2013 [cit. 2013-11-02]. Dostupné z: <http://www.ivig.cz>.

JUSTINOVÁ, Alena; Jiří ŠILHA, 2013. *Zápis ze 17. výroční členské schůze SKAT, konané 30. dubna 2013 v Městské knihovně v Praze* [online]. Tábor: BlueCube.cz [cit. 2013-09-15]. 9 s. Dostupné z: http://www.skat.cz/aktualit/Zapis_VCS_2013.rtf.

KALOUDOVÁ, Lucie, 2012. *Mladí v hledí knihovny. Inflow: information journal* [online]. Roč. 5, č. 6 [cit. 2013-09-20]. Dostupné z: <http://www.inflow.cz/mladi-v-hledi-knihovny>. ISSN 1802-9736.

KLUB VYSOKOŠKOLSKÝCH KNIHOVNÍKŮ, 2013. *Klub vysokoškolských knihovníků* [online]. [cit. 2013-11-11]. Dostupný z: <http://ciks.vse.cz/skip/KVSK/>.

Knihovnický Barcamp [online], 2013. [Cit. 2013-09-05]. Dostupné z: <http://barcamp.knihovna.cz/>.

KORDOVÁ, Eva, 2013. *KDK Liberecký kraj: Zpráva o činnosti za rok 2013*. Praha: Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky. 133 s. Dostupné z: <http://www.kdk.munovapaka.cz/>

KURKA, Ladislav, 2012. *Co nového ve SKIP. Bulletin SKIP* [online]. Roč. 21, č. 1 [cit. 2013-09-05]. Dostupné z: http://skip.nkp.cz/Bulletin/Bull12_117.htm.

LANIUS, 2013. *Knihovní systémy Clavius a Lanius* [online]. [Cit. 2013-09-15]. Dostupné z: <http://www.lanius.cz/>.

MCCLURE, Lucretia W., 2010. *Pearls of wisdom* [online]. Chicago, IL: Medical Library Association. [cit. 2013-10-25]. Dostupné z: http://www.mlanet.org/students/student_pearls.html.

MĚSTSKÁ KNIHOVNA JEVÍČKO, 2013. *SEX - Sekce experimentálního knihovnictví. Městská knihovna v Jevíčku* [online]. ©2013 [cit. 2013-09-05]. Dostupné z: <http://www.knihovna-jevicko.cz/sex-sekce-experimentalniho-knihovnictvi/>.

MOODLEY, Sagren; Patricia GIERKE; Pam GOVENDER; Davuid THOMAS. *Just because you have a license doesn't mean you know how to drive!: Tackling the gap between LIS qualification and professional capacity*. West Lafayette: Purdue University, 2013. 10s. Dostupné z: <http://docs.lib.purdue.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1959&context=iatul>.

NÁRODNÍ LÉKAŘSKÁ KNIHOVNA, 2013. *Klub lékařských knihoven. Národní lékařská knihovna* [online]. ©2013 [cit. 2013-11-10]. Dostupné z: <http://www.nlk.cz/informace-o-nlk/spoluprace/klub-lekarskych-knihoven>.

- NÁRODNÍ TECHNICKÁ KNIHOVNA, 2013. *Knihovnické konference, semináře, vzdělávací akce* [online]. Praha: Národní technická knihovna. [cit. 2013-11-11]. Dostupné: <http://old.stk.cz/Akce/Prehled.html>.
- PRCHALOVÁ, Lea, 2013. *Zápis z jednání valné hromady SDRUK*. 1. vydání. Ostrava: Sdružení knihoven ČR. 3 strany. Dostupné z WWW: http://www.sdruk.cz/data/xinha/sdruk/2013/Valna_hromada_2013_Praha.pdf
- Professional association. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, 17 September 2013 [cit. 2013-10-05]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/Professional_body.
- RICHTER, Vít, 2010. *Anketa pro členy SKIP* [prezentace]. Praha: Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR. 19 s.
- RICHTER, Vít, 2013a. *Členské příspěvky SKIP od roku 2014 – návrh*. Praha: Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky. 3s. Dostupné z: <http://www.skipcr.cz/akce-a-projekty/akce-skip/8.-valna-hromada-skip-spojena-s-odbornym-programem/dokumenty>.
- RICHTER, Vít, 2013b. *Výroční zpráva 2012 : Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky*. Praha: Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky. 32 s. Dostupné z WWW: <<http://www.skipcr.cz/co-je-skip/hlavni-dokumenty-skip/vyrocní-zpravy-skip>>.
- ROLFES, Rebecca, 2009. *The competition within: How members will reinvent associations*. Bloomington, IN: iUniverse. 144 s. 978-0-59562-749-3.
- RYGELOVÁ, Pavla, 2013. Zpráva ze semináře Otevřený repozitář 2013. *Ikaros* [online]. Roč. 17, č. 8 [cit. 2013-09-29]. Dostupné z: <http://www.ikaros.cz/node/8007>. urn:nbn:cz:ik-008007. ISSN 1212-5075.
- RYLICH, Jan, 2013. Knihovnický Barcamp. *Ikaros* [online]. Roč. 17, č. 5 [cit. 2013-11-02]. Dostupné z: <http://www.ikaros.cz/node/7935>. urn:nbn:cz:ik-007935. ISSN 1212-5075.
- ŘÍMANOVÁ, Radka, 2013a. *Informace o činnosti české informační společnosti, o.s., členské společnosti čs vts č. 244 v roce 2012*. 1. vydání. Praha : Česká informační společnost. 2013. 3 s. Dostupné z WWW: http://cisvts.cz/wp-content/uploads/2013/02/CIS_2012-1.pdf .
- ŘÍMANOVÁ, Radka, 2013b. Zápis z jednání zastupitelstva ČIS. *Česká informační společnost* [online]. Praha: Česká informační společnost, 2013 [cit. 2013-06-03]. Dostupné z: <http://cisvts.cz/2013/05/zapis-z-jednani-zastupitelstva-cis/>.
- SANTIAGO, Andrea. Professional Association. In: *About.com* [online]. New York City: About.com, 2013 [cit. 2013-10-05]. Dostupné z: http://healthcareers.about.com/od/glossary/g/professional_gl.htm.
- SDRUŽENÍ KNIHOVEN ČR, 2013. *Sdružení knihoven ČR* [online]. [cit. 2013-05-29]. Dostupné z: <http://www.sdruk.cz/>.
- SDRUŽENÍ UŽIVATELŮ KNIHOVNÍCH SYSTÉMŮ LANIUS, 2013. *SKAT: Sdružení uživatelů knihovních systému LANius* [online]. Tábor: BlueCube.cz [cit. 2013-09-15]. Dostupné z: <http://www.skat.cz/>.

- SEX, 2013. In: *Facebook* [online]. [Cit. 2013-09-05]. Dostupné z: <http://www.facebook.com/sex.knihovna>.
- SKIP ČR, *Sekce knihovníků – trenérů paměti* [online], 2013. ©2011 [cit. 2013-11-10]. Dostupné z: <http://skip-treneri-pameti.webnode.cz/>.
- SVOBODOVÁ, Eva, 2013. Sdružení knihoven České republiky, ohlédnutí zpět (1. část). *U nás: Knihovnicko-informační zpravodaj* [online]. Hradec Králové: Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové, 2013. Roč. 23, č. 3, 18.9.2013 [cit. 2013-10-29]. Dostupné z: <http://www.svkhk.cz/Pro-knihovny/Zpravodaj-U-nas.aspx>. ISSN 0862-9366.
- SUALEPH, 2010. SUAleph: neformální sdružení uživatelů knihovního systému Aleph [online]. ©2010 [cit. 2013-09-15]. Dostupné z: <http://www.sualeph.cz/>.
- SVAZ KNIHOVNÍKŮ A INFORMAČNÍCH PRACOVNÍKŮ ČESKÉ REPUBLIKY (SKIP), 2013. *SKIP: Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky* [online]. ©2010 - 2013 [cit. 2013-05-14]. Dostupné z: <http://www.skipcr.cz/>.
- ŠLESINGEROVÁ, Helena, 2013. *Výroční zpráva Klubu dětských knihoven SKIP ČR 2012*. Praha: Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky. 24 s. Dostupné z: <http://www.kdk.munovapaka.cz/>.
- Týden Open Access* [online], 2013. [cit. 2013-10-30]. Dostupné z: <http://www.openaccess.cz/cs/oaw/>.
- VYČÍTALOVÁ, Anna, 2013. *Příležitost pro české nové informační profesionály* [online]. [cit. 2013-11-04]. Dostupný z: <http://www.akvs.cz/aktivity/ba-2013/ba2013-vycitalova.pdf>.
- Vyplnto.cz* [online], 2013. [cit. 2013-11-15]. Dostupné z: <http://Vyplnto.cz>.

Seznam grafů

GRAF Č. 1: VÝSLEDKY OTÁZKY Č. 1, VÝZKUM I.....	47
GRAF Č. 2: VÝSLEDKY OTÁZKY Č. 2, VÝZKUM I.....	48
GRAF Č. 3: VÝSLEDKY OTÁZKY Č. 3, VÝZKUM I.....	48
GRAF Č. 4: VÝSLEDKY OTÁZKY Č. 4, VÝZKUM I.....	49
GRAF Č. 5: VÝSLEDKY OTÁZKY Č. 5, VÝZKUM I.....	50
GRAF Č. 6: VÝSLEDKY OTÁZKY Č. 9, VÝZKUM I.....	53
GRAF Č. 7: VÝSLEDKY OTÁZKY Č. 10, VÝZKUM I.....	54
GRAF Č. 8: VÝSLEDKY OTÁZKY Č. 11, VÝZKUM I.....	56
GRAF Č. 9: VÝSLEDKY OTÁZKY Č. 15, VÝZKUM I.....	57
GRAF Č. 10: VÝSLEDKY OTÁZKY Č. 1, VÝZKUM II.....	63
GRAF Č. 11: VÝSLEDKY OTÁZKY Č. 2, VÝZKUM II.....	64
GRAF Č. 12: VÝSLEDKY OTÁZKY Č. 3, VÝZKUM II.....	65
GRAF Č. 13: VÝSLEDKY OTÁZKY Č. 5, VÝZKUM II.....	66
GRAF Č. 14: VÝSLEDKY OTÁZKY Č. 9, VÝZKUM II.....	68
GRAF Č. 15: VÝSLEDKY OTÁZKY Č. 12, VÝZKUM II.....	70
GRAF Č. 16: VÝSLEDKY OTÁZKY Č. 14, VÝZKUM II.....	71
GRAF Č. 17: VÝSLEDKY OTÁZKY Č. 21, VÝZKUM II.....	75
GRAF Č. 18: VÝSLEDKY OTÁZKY Č. 22, VÝZKUM II.....	75
GRAF Č. 19: VÝSLEDKY OTÁZKY Č. 25, VÝZKUM II.....	78
GRAF Č. 20: VÝSLEDKY OTÁZKY Č. 30, VÝZKUM II.....	81
GRAF Č. 21: VÝSLEDKY OTÁZKY Č. 1, VÝZKUM III.....	98
GRAF Č. 22: VÝSLEDKY OTÁZKY Č. 2, VÝZKUM III.....	99
GRAF Č. 23: VÝSLEDKY OTÁZKY Č. 3, VÝZKUM III.....	99
GRAF Č. 24: VÝSLEDKY OTÁZKY Č.4, VÝZKUM III.....	100
GRAF Č. 25: VÝSLEDKY OTÁZKY Č. 5, VÝZKUM III.....	101
GRAF Č. 26: VÝSLEDKY OTÁZKY Č. 7, VÝZKUM III.....	102

Přílohy

PŘÍLOHA 1: UKÁZKA VYPLNĚNÉHO DOTAZNÍKU Z VÝZKUMU Č. I	I
PŘÍLOHA 2: UKÁZKA VYPLNĚNÉHO DOTAZNÍKU Z VÝZKUMU Č. II	II
PŘÍLOHA 3: UKÁZKA VYPLNĚNÉHO DOTAZNÍKU Z VÝZKUMU Č. III	III